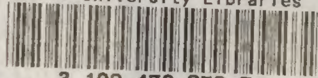
McGill University Libraries
3 102 470 959 T

قصاصه
راحت ارکلی غفاری
قوزه قوینه ارگسندلو هجی دیسه آغا
ماسی وحرار زاده جهی لحید افندی
بانغ فندلیق جدید ناصوبلا نخود بعدای بیر نرودن
ایدول " " "

اغنیئ
عصمت مرالك

Cn 68

کتاب احکام الاوقاف

محرر اثر

بوی آبادی حافظ خلیل شکری افندی

ناشری

ترقی کتبخانه صاحبی محمد شمس الدین

استانبول

١٣٢٩

[illegible] حاجی حسین افندینک
مطبعه‌سنده طبع اولنمشدر

﴾ تعيين مرام ﴿

ديانت اسلاميه‌ده دخی آشكار اولديغی وجهله عبادتخانه‌لر ومكاتب وكتابخانه وخسته‌خانه وفقراخانه وكوپری وچشمه كبی ديانت ومدنيتك لوازمندن اولان مؤسسات خيريه كتب فقهيه‌ده وقف و اوقاف تعبير ايدلمش بويله معامله وقفيه‌لر بالجمله ملل متمدنه عندنده دخی معتبر ومرعی الاجرا بولنمشدر. ديانت اسلاميه‌نك ظهورندن مقدم طرف خدادن مبعوث اولان انبياء عظام ورسل فخامدن ابراهيم وداود وسليمان عليه السلامدن صدور ايتمشدر شويله كه جناب حقك كنديلرينه عنايت و احسان بيورديغی ثروت و بركتی غربا و مسافرينی اطعام ومساكينه انعام يولنده بذل ونثار بيورمقده ايديلر.

وبويله‌جه آثار خيريهٔ مؤبده انشا واحداثنه انبياء مشار اليهم مأمور بيورمق وسائر اصحاب خيره بر نمونه امتثال اولمق حكمت بالغهٔ صمدانيه‌سنه بناءً معاملهٔ مذكوره‌نك اجراسنه دائر كنديلرينه وحى الهى نازل اولمشدر

بو منطوق وحى الهى بر خيلى آثار خيريه انشا بيورمشلر و آثار مذكوره‌نك اقدمى واك مقدس ومحترمى قبله‌گاه وطوافگاه حجاج مسلمين اولان كعبهٔ عليا وقدس شريفده‌كى مسجد اقصى انبياء مشار اليهمك آثار خيريه‌لرندن اليوم بلاد عربده موجود در . وخليل الرحمن اوقافى ديمكله معروف برنوع اوقاف دخى واردر ومؤخراً شريعت مقدسهٔ اسلاميه‌نك ظهورنده برموجب قرآن منزل خيرات و مبرات واحسان و انعام و اطعام طعام و سائر احكام جليله‌لر دخى بوكبى معاملات خيريه و وقفيه‌لرى تأكيد و تأسيس و سنن صحيحه ايله‌ده تأييد ايلمشدر.

و فسخ و نسخ اولمادقجه (شريعت من قبلنا شريعةً لنا) حكم اصولى بوبابده باشقه‌جه برهاندر.

وآثار خيريه انشاسنه اغنياء امتى تشويق وترغيب يولنده‌كى آثار شريفه‌لرده بويله‌در.

ازجمله (اذامات الانسان انقطع عمله الامن ثلثة من صدقة جارية اوعلم ينتفع به اوولد صالح يدعوله) كبى حديث شريفدركه انسان وفات ايتدكده عملى منقطع اولوب دفتر اعماله مثوبات قيد اولنماز اولور فقط بواوچ شيدن عبارت اولان عملى

19699

منقطع اولميوب الى الابد دفتر اعمـالنه ثواب قيـد اولنـور .
بو اوچ شيدن اولکيسی الى يوم القيام جاری وباقی اولان صدقه‌درکه وقف صورتيله انشا اولنان آثار خيريه‌در چونکه حياتنده بذل مال ايله آثار خيريه انشاسنه موفق اوله‌رق وفات ايدن انسانك آثاريله خلق انتفاع واستفاده ايتدکجه خلق طرفندن دائما خير ورحمت ايله يادايديله‌جکندن بوصورتله اول انسان وفاتيله عملی منقطع اولميوب الى قيام الساعة دفتر اعمالنه مثوبات قيد ولنور
ايکنجيسی کندوسيله انتفاع اولنان عملدرکه برعالم صادق وعارف بالحق ناطق علوم ومعارف نافعه‌دن برمعرفت وعلمی تشنکاز علم ومعرفت اولان طالب وراغبلره تعليم وتدريس و ياخود علوم ومعارف نافعـه‌يه دائر آثار مفيده تأليفنه موفق اوله‌رق وفات ايدرسه حياتنده کندوسـندن تلقیٔ علم وعرفان ايتمش اولان شاکردانی اول علمی طالبينه نشر وافاده وياخود اول عالمك وعارفك حياتنده تأليف ايتمش اولديغی آثارندن مؤلفه‌سندن ارباب مطالعه انتفاع واستفاده ايتدکجه اندن حاصل اوله‌جق اجور جزيله‌دن ولو وفات ايتمش اولسه بيله شو عالم ومعلم ومؤلفلرده حصه مند اوله‌رق وفاتلريله عملاری منقطع اولمازه .
علوم ومعارفك نشری حقنده بوندن زياده تشويق وترغيب اولنه‌من
اوچنجيسی والدين ارتحالندنصکره اکاخير دعا ايدر ولد صالحدر زيرا بر انسان حياتنده صلاح اوزرينه تربيـه ايتمش اولديغی ولدينك اعمال صالحه ودعوات خيريه‌سندن بعد الوفات مستفيد اوله جغی جهتله خير الخلفه نائل اولان پدر ومادرك وفاتيله عملی منقطع اولماز

خلاصه . شریعت غراء محمدیه احکام جلیله‌سنه توصلاً عالم اسلام اغنیاء وسلاطین عظام پك چوق اوقاف متنوعه بذل ماحصل ایتمش والی یوم القیامه‌ده ایده‌جکلردر. نورالله مراقدهم وزاد الله مساعیهم .

بناءً علیه اوقافه دائر کتب فقهیه‌ده مسطور اولان مسائل وقفیه‌دن مفتی به و قوانین وتعاملی جامع معمول به اولانلرینی جمع و تحریرینه ابتدار و کتاب الاوقاف نامیله مسمی ایلدم .

همان جناب حق عدالتله مشروط اولان حکومات اسلامیه‌یه شوکت و نصرتلر احسان بیورمقله "برابر حامئ" مشروطیت و حاکه مشورت اولان پادشاه اعظم سلطان محمد رشاد افندمز حضرتلرینی اکدار کونیه‌دن کمال نصرتله بالتلبس عافیت و عمر شاهانه‌لرینی مزداد بیورسون آمین بحرمة آل سید المرسلین .

مغدورین سیاسیه‌دن یالوه نائب سابقی و خاصه سکزنجی آلای مفتئ اسبقی ابوی آبادی حافظ خلیل شکری داعیلری

کتاب احکام الاوقاف

اشبو کتاب
بر مقدمه ایله یکرمی بر مطلبی جامعدر

مقدمه

وقفه دائر اصطلاحات بیانندە اولوب
ایکی مبحثی شاملدر

مبحث اول

وقفه متعلق اصطلاحات فقهیه بیانندەدر

۱ (ماده)

وقف منفعتی عباداللهه عائد اولمق اوزره بر عینی و برشیٔ جناب حقك حقوقندن حق ملکی حکمنده اولەرق تملیك ایتمك وتملکدن محبوس وممنوع وموقوف قیلمقدر
وقف ایدن آدمه واقف و وقف ایدلان عینه موقوف ومحل وقف دینلور

٢ (ماده)

وقف بالاده بيان اولنان معناده استعمال اولنديغى كبى عين موقوف معناسنده دخى استعمال اولنه‌رق فلان وقفدر دينلور وقفك جمعى اوقاف كلور

٣ (ماده)

وقف ارصادى اموال بيت المالدن اولان بر ملكك منفعتى طرف ذى شرف پادشاهيدن شرعاً بيت المالدن استحقاقى اولان كيمسه يه تعيين وتخصيص بيورلمقدن عبارتدر وقف ارصادى ايله وقف اولنان اوقافه تخصيصات اطلاق اولنور

٤ (ماده)

(وقف) لازم وغير لازم قسملرينه منقسمدر

وقف لازم قابل فسخ اولمايان وقفدر

وقف غير لازم قابل فسخ اولان وقفدر

٥ (ماده)

غلهٔ وقف فائده‌سى ومحصولى ديمكدر

نقود موقوفه‌نك ربحى وعقار موقوفك اجاره‌سى ووقف باغچه‌نك ميوه و ثمره‌سى كبى

رانك فتحى ويانك سكونيله ريع وقف غلهٔ وقف معناسنه‌دور

٦ (ماده)

تسجيل وقف بر وقفك لازم اولمسنه حكم ايتمكدر

۷ (ماده)

وقفك منافی واقف طرفندن هرهانکی جهته شرط و تخصیص ایدلمش ایسه اکا مشروطله وموقوف علیه ومصرف وقف دینور

۸ (ماده)

(متولی) شروط وقفیه موجبنجه امور ومصالح وقفی اداره ورؤیت ایتمك ایچون تعیین اولنمش اهل و مقتدر آمدر متولی ایکی قسمدر

بری مشروطیت اوزره متولیدرکه انك متولی اولمسی شروط وقفیه مقتضاسندن اولمقدر

دیکری کندوسنك متولی اولمسی حقنده واقف طرفندن بر شرط درمیان اولنمیوب مجرد توجیه حاکمله نصب اولنمش اولان متولیدر

۹ (ماده)

قیم وقف متولی وقف دیمکدر جمعی قوام کلور متولی‌یه متکلم علی الوقف دخی دینور

۱۰ (ماده)

قائممقام متولی فصل مخصوصنده بیان اولنه‌جغی وجهله متولی مقامنه قائم اولمق واکا عائد وظائفی ایفا ایتمك اوزره طرف حاکمدن نصب اولنان کیمسه‌در

١١ (ماده)

ناظر وقف متولينك وقف حقنده اداره وتصرفنه نظارت ايلك وامور وقفده رأياً متولى‌يه مرجع اولمق اوزره نصب اولنمش اولان ذاتدر

بعض بلده‌لرده نظارت توليت مقامنده استعمالى عرف وعادت بلده اولمغين بويله بعض بلده‌لرده متولى يه ناظر وقف دخى اطلاق اولنور

١٢ (ماده)

جابئ وقف وقفك تحصيلدارلرى ينه جابى دينلور

١٣ (ماده)

امور ومصالحـه واقف اولوب شرع وعقلك خلافنه مالنى هيچه صرف واسرافدن توقى ايدن آدمه رشيد دينلور

١٤ (ماده)

(مستغل) كلمه‌سى مؤسسات خيريه‌نك اداره‌سيچون اقتضا ايدن غلات وواراتى كتورمك اوزره وقف ايدلمش اولان مالدر جمعى مستغلات كلور

بويله وارداتى اولان وقف مال باغ باغچه خان حمام كبى اموال غير منقوله‌دن اولور ويا منقول اولور كه استرباحى مشروط اولان نقود موقوفه وكذلك تعبير اولنور آلات لازمهٔ صناعيه كبى

١٥ (ماده)

مسقف سـقفى يعنى طوانى حاوى ابنيه‌يى مشتمل اولان

مستغلدر جمعی مسقفات کلور بو کلمه اخص ومستغلات کلمه‌سی اعمدر

١٦ (ماده)

مؤسسات خیریه معابد ومدارس ومکاتب وعمارات ودارالقراء درکاه وزوایاو کتبخانه‌وفقراخانه‌ومسافرخانه‌وکوپری وخسته‌خانه وقدمخانه‌ودارالشفاءوچشمه‌وسبیلخانه وحوض وقویووقبرستان کبی اصحاب خیریه طرفندن انشا و وقف ایدیلان آثار خیریه‌در

١٧ (ماده)

مسقفات ومستغلات موقوفه‌ده فراغ برکیمسه‌نك مسقفات ومستغلات موقوفه‌ده اولان حق تصرفنی اخرك عهده‌سنه ترك وتفویض ایتمکدن عبارتدر تفویض ایدن کیمسه‌یه فارغ وعهده‌سنه تفویض اولنان کمسنه‌یه مفروغ‌له وفراغ اولنان مسقف ومستغله‌ه فروغ به دینلور

وتفویض مقابلنده فارغك مفروغ لهدن آلدیغی اقچه‌یه بدل فراغ دینلور

١٨ (ماده)

بلا شرط وقوعبولان فراغه . فراغ قطعی دینلور

١٩ (ماده)

مسقفات ومستغلات موقوفه‌ده فراغ بالوفاده برکیمسه آخردن استدانه ایلدیکی مبلغ مقابلنده تصرفنده اولان وقف برشیئی

دینی ادا ایتدکده ینه کندویه رد اولنمق شرطیله دایه فراغ ایتمکدر یعنی فراغ بالوفا بویله اولور

٢٠ (ماده)

مسقفات ومستغلات موقوفه‌ده استغلال فارغ مفروغ بهی مفروغ لهدن استیجار ایتمك شرطیله وقوع بولان فراغ بالوفادر

٢١ (ماده)

وقفك غله‌سندن ویریلان معاش وتعیینه وظیفه دینلور جمعی وظائفدر

بو معاش وتعیینی آلان کیمسه‌لره مرتزقه واهل وظائف دینیلور

٢٢ (ماده)

احفاد بر کیمسه‌نك اولادینك اولادیدر

٢٣ (ماده)

اولاد صلبیه بر آدمك بالذات کندوسندن حاصل اولان اولادیدر بناء علیه بر آدمك احفادینه اول آدمك اولاد صلبیه‌سیدر دینله‌مز ایسه‌ده صلبی اولادی بولنمزسه احفادی اولاد مقامنه قائم اولور.

٢٤ (ماده)

نسل اولاد صلبیه‌یه واحفاده شاملدر ذریت دخی نسل کبیدر

٢٥ (مسئله)

وقفیه وقفه دائر واقفك تقریر و حاکمك تسجیلنی حاوی تنظیم

اولنان حجت شرعيه‌در

۲۶ (ماده)

تبرع برمالى بلا عوض تمليك ايتمكدر جمعنـده تبرعات دينور مفضل كبى‌در

۲۷ (ماده)

تعامل استعمالا اكثر اولاندر تعامل قديم اولورسه قدميله حادث اولورسه محاكمه‌ايله حكم اولنور

بناء عليه بروياايكى كشينك استعماليله تعامل حاصل اولماز

۲۸ (ماده)

فقير نصابه يعنى كندى اوزينـه زكوة واجب اوله‌جق مقدار ماله مالك اولميان كيمسه‌در

بنـاء عليـه نصـابه مالك اولان كيمسـه شرعاً اغنيـادن عد ايديلور بونصاب ماده‌سى صدقات و ذكاة مفروضه بحثنه راجعدر

۲۹ (ماده)

مرمت مسـتهلكه ابنيـه‌دن تفريق واخذى قابل اولميـان ترميماتدر بويا وصيوا كبى

۳۰ (ماده)

مرمت غير مسـتهلكه ابنيه‌دن تفريق واخذى قابل اولان ترميماتدر مجدداً علاوه ايديلان بنا كبى

۳۱ (ماده)

بروقفى ملك ايله مبادله ايتمكه استبدال دينلور

٣٢ (ماده)

تسجيل استبدال قابل نقض اولمامق ایچون استبدالك صحت ولزومیله حکم ایتمکدر

مبحث ثانی

وقفه متعلق اسطلاحات قانونیه‌یه دائردر

٣٣ (ماده

اوقاف مضبوطه طوغریدن طوغرویه اوقاف همایون نظارتی طرفندن اداره اولنان اوقافدر

اوقاف مضبوطه ایکی قسمدر

قسم اول سلاطین عظام حضراتیله متعلقات سنیه‌لری اوقاف شریفه‌لریدر

اوقاف مذکوره‌نك تولیتلری مقام معلای خلافتپناهی‌یه مشروطه ایدوکندن امور تولیتی اداره ایتمك اوزره طرف اشرف خلافتپناهیدن اوقاف همایون ناظری توکیل بیورلمشدر

قسم ثانی ذریت ومتعلقات واقفدن تولیتك مشروطلهی منقرض اوله‌رق اوقاف همایون خزینه‌سندن ضبط واداره اولنان اوقافدر [*]

[*] برقسم اوقاف مضبوطه دخی واردرکه تولیتلری مشروط لهلر عهده‌لرنده اولدیغی حالده متولیلرینه معین برمعاش تخصیصیله امور وقفه مداخله ایتدیرلمیوب طوغریدن طوغری اوقاف همایون نظارتی طرفندن اداره اولنور .

بوقسمه بوقسمنه اداره‌سی مضبوطه اوقاف دینور .

کپریلی و جغال زاده و شهید محمد پاشا وقفلری کبی .

٣٤ (ماده)

اوقاف ملحقه اوقاف همايون ناظرينك تحت نظارتنده اوله‌رق متولیٔ مخصوصلری معرفتلريله اداره اولنان اوقافدر

اوقاف ملحقه‌نك اكثريسنك وقفيله نظارتلری واقفلری طرفندن صدارت عظمی ومشيخت عليا ودارالسعادةالشريفه اغالغی وصدرين محترمين وفتوی امانت جليله‌سی واستانبول وبلاد ثلثه قاضلقلری كبی مناصب عاليه اربابنه شرط ايديلوب انلر طرفندن اداره اولنمقده ايكن مؤخراً اوقاف همايون نظارتنك تشكيليله آكا احاله ايدلمشدر

اوقاف ملحقه‌نك امور نظارتنده اوقاف همايون ناظرينك مشروعيت تصرفی ذكر اولنان نظارتلرك مشروطلهلری بولنان ذوات طرفندن وكالت استحصالنه متوقفدر

٣٥ (ماده)

مستثنی اوقاف اوقاف همايون ناظرينك نظارتی ومداخله‌سی اولميه‌رق خودبخود متولیٔ مخصوصلری طرفندن اداره اولنان اوقافدر

غزاة واعزهٔ كرام اوقافی كبی

٣٦ (ماده)

عوارض وقفی غله‌سی‌وارداتی برقريه ويامحله اهاليسنك عوارض واحتياجاتنه صرف اولنمق اوزره تأسيس ايديلان وقفدر

بر قريه ويا محلهده فقرادن وفات ايدنلرك تجهيز وتكفينته وخسته اولهرق كار و كسبدن عاجز قالانلرك انفاق واعاشهسنه و قريه و محلهنك قالديرم و صو يوللرى محتاج تعمير اولدقده آنلرك تعميرلرينه صرف اولنمق اوزره تأسيس ايديلان و قفلرى كبى

٣٧ (ماده)

اجارتين اجارهٔ معجله واجارهٔ مؤجله ديمكدر.
وبويله ايكى اجاره ايله ايجار اولنه گلان مسقفات و مستغلات موقوفهيه ايجارتينلو اوقاف دينلور.

٣٨ (ماده)

اجارهٔ واحدهلو اوقاف نصل كه برشخص كندى تصرفنده اولان عقارى آى و سنه كبى برمدت قصيره تعيينيله موقتاً ايجار ايدر ايسه بعينه اويولده متولىٔ وقف طرفندن ايجار اولنه گلان مسقفات ومستغلات موقوفهدر .

٣٩ (ماده)

مقاطعه عرصهسى وقف واوزرنده كى ابنيه و اشجار وكرومى ملك اولان عقارده متصرفى طرفندن جانب وقفه ويرلمك اوزره عرصه ايچون قطع وتعيين اولنمش اولان اجارهٔ سنويهدر وبوكا اجارهٔ زمين دخى دينلور .

٤٠ (ماده)

كدك بر اصناف و صنعته مخصوص اولوب دائمى صورتده

مستقر اولمق اوزره برعقار درونده وضع اولنمش اولان آلات لازمه‌در. [*]

٤١ (ماده)

كدكات موقوفه‌نك برقسمنه نظاملو ديكر قسمنه عادى كدك تعبير اولنور.

٤٢ (ماده)

نظاملو كدكات موقوفه جد امجد خلافتپناهى جنتمكان سلطان محمود خان عدلى حضرتلرى وحرمين محترمين وقف شريفلرندن اولان كدكلردر.

بونلرك غيرى سائر وقفلردن اولان كدكلره عادى كدك تعبير اولنور .

نظاملو كدكلر ايله عادى كدكلرك فرقى اجارتين بابنك فراغ بالوفا فصلنده كلور.

---

[*] بيك ايكيوز يتمش يدى سنه‌سى ذالحجة الشريفه‌سنك سكزنجى كونى تاريخنده مجدداً كدك اعتباريله سند اعطاسى با ارادۀ سنيه قطعياً منع اولنديغى مثللو بيك ايكييوز قرق يدى تاريخندن مؤخر تاريخ ايله سند و قيدى اولوبده تاريخ مذكوردن مقدم تاريخ ايله سند ويا اقلام و سجلاتده قيدى بولنميان كدكلره قطعاً اعتبار اولنميه‌جغى نظام مخصوص اقتضاسندندر.

كدك مستقر فيهى اولان عقار وقف اولسه بيله عرفده اكا ملك تعبير اولنور.

ملكى محترق اولمش اولان كدكه عرفده كدك مستخلص دنيلور.

كدكلرك بعضيلرى بيك ايكييوز يتمش يدى سنه‌سندن مقدم اهـ . طرفندن وقف ايديلوب بعضيلرى ملكيتده قالمشدر.

مطلب اول

وقفك انعقاد وسببی وشرائط صحتی وبعض احكامی
حقنده اولوب بش فصلی جامعدر

فصل اول

وقفك انعقاد وسببی حقنده‌در

(ماده) ٤٣
وقفك انعقادی وقفك حكمنی قابل اولان محله مضاف اوله‌رق ركن وقفك اهلندن صدور ایتمسنه توقف ایدر.

(ماده) ٤٤
وقفك ركنی مالمی وقف ایتدم ویاخود صدقهٔ مؤبده ایله صدقه ایتدم كبی انشاء وقفه دلالت ایدن سوزلردر .

(ماده) ٤٥
دلسزك اشارت معلومه‌سیله دخی وقف منعقد اولور .

(مسئله) ٤٦
وقفك حكمنی قابل اولان محل مال متقومدر.
مال متقوم كندوسیله انتفاح مباح اولان معناسنده استعمال اولندیغی كبی مال محرز معناسنده دخی استعمال اولنور .
بومقامده شو ایكی معنادن هرقانغیسی مراد اولونسه جائزدر

٤٧ (ماده)

موقوف عليه اشخاص غير معينه ايسه وقفك انعقادنده موقوف عليهمك قبولى شرط دكلدر.

بناءً عليه بوصورتده يالكز واقفك ايجابيله وقف منعقداولور مثلا بركيمسه مالنى وقف ايتدكده منافعنى بر بلده نك غيرمعين اولان فقراسنه شرط ايلسه وقفك انعقادى اول بلده فقراسنك قبوللرينه متوقف دكلدر.

اما موقوف عليه اشخاص معينه دن عبارت ايسه اوصورتده وقفك انعقادى آنلرك قبوللرينه متوقفدر.

موقوف عليه وقفى رد ايتديكى تقديرجه ردى آنجق كندى حقنده وقفك انعقادينه مانع اولور يعنى كندوسى اول وقفك منفعتندن محروم اولور.

ديكر موقوف عليهلر حقلرنده وقفك انعقادينه مانع اولمازمثلا بركيمسه مالنى وقف و غله سنى اوغلنه بعده برزاويه نك فقراسنه شرط ايتدكده واقفك اوغلى اول وقفى رد ايتسه يالكز كندوسى اول وقفك غله سندن محروم اولوب غلهٔ وقف زاويه فقراسنه عائد اولور.

٤٨ (ماده)

موقوف عليهك سكوتى دلالةً قبول عد اولنور.

بناءً عليه موقوف عليه وقفى ردويا قبول ايتديكنه دائر برسوز سويله ميوب سكوت ايلسه سكوتى دلالةً قبول عد اولنه رق منفعت وقفه مستحق اولور.

٤٩ (ماده)

بعد الرد قبول وبالعكس بعدالقبول رد معتبر دكلدر

بناء عليه موقوف عليه واقفى رد ايتدكدنصكره ردبنه نادم اولوب وقفى قبول ايلهسه منفعت وقفه مستحق اولماز كذلك موقوف عليه وقفى قبول ايتدكدنصكره رد ايلسه ردى معتبر اولماديغندن شرط واقف موجبنجه كندويه عائد اولان منفعتدن محروم اولماز

٥٠ (ماده)

وقفك حكمى مال موقوفك عينى محبوس ومنفعتى عبادالله عائد اولمقدر

٥١ (ماده)

وقفك اهلى حر وبالغ اولان كيمسهدر

٥٢ (ماده)

وقفك سببى نيت خالصه ايله امور خيريهيه بذل مال ايله جناب حقك رضاسنه تقرب وحقه عبادت قصديدر

٥٣ (ماده)

وقفك افضلى ناسك شدت ايله محتاج اولديغى برشيئى وقف ايتمكدر

مثلا اهاليسك احتياجنى دفعه كافى چشمهسى اولان بر محلهنك مكتبى اولماسه اوراده وقف اولهرق مكتب ياپمق چشمه ياپمقدن افضلدر ودها خيرلودر

٥٤ (ماده)

بر كيمسه وقف ايتمك نيتيله بر مال اشترا ايدوب فقط بعد الاشترا اول مالى وقف ايتديكنه دائر بر سوز سويلمه‌سه مجرد نيتله اول مال وقف اولمش اولماز

٥٥ (ماده)

بر وقفك متوليسى اول وقفك غله‌سيله وقف ايچون بر مال اشترا ايلسه مجرد غلهٔ وقف ايله اشترا اولنمغله اول مال وقف اولمش اولماز

بناءً عليه متولى اول مال حقنده بايع ايله بالتراضى عقد بيع اقاله وياخود اول مالى آخره بيع ايده‌بيلور

شو قدر وار كه متولى بعد الاشترا مال مذكورى اصول مشروعه‌سنه توفيقاً حكم حاكمله وقفه تصحيح ايدر ايسه اول مال وقف اولمش اولور

اما متولى غلهٔ وقف ايله شترا ايتميوبده اصل مال وقف ايله اشترا ايدر ايسه او صورتده مجرد اشترا ايله مال مشترا وقف اولمش اولور

مثلا عقاره تبديلى مشروط اولان نقود موقوفه ايله متوليسى بر عقاره اشترا ايلسه مجرد اشترا ايله اول عقار وقف اولمش اولور

بوندن حكم حاكمله وقفه تصحيح معامله‌سنه حاجت يوقدر

فصل ثانى

وقفك صحتنده شرط اولميان شيلر حقنده‌در

٥٦ (ماده)

وقفك تمليك وتبرعه اهل اولمسى شرطدر

بناءعليه صبى ومجنون ومعتوهك وقفلرى صحيح اولماز فقط انلره ديكرى برمال وقف ايدەرك انلرك موقوف عليه اولملرى صحيحدر

كذلك حر اولميان كيمسه‌نك وقفى صحيح دكلدر

فقط برمال وقف ايتمكه مولاسى طرفندن مأذون اولان برعبد مملوك اول مالى وقف ايتسه صحيح اولور [*]

٥٧ (ماده)

وقفك رضاسى شرطدر

[*] چونكه عبد و يدنده اولان مال شرعاً مولاسنك ملكى اولمغله برعبد كندى يدنده اولان مالى مولاسنك اذنيله وقف ايتديكى تقديرجه اول مالى مولاسى طرفندن نيابةً وقف ايتمش عداولنه‌رق وقف صحيح اولور من القديم دولت عليه‌ده دارالسعاده اغالغى مسندنده اولوب سلاطين عظام حضراتنك عادتا آزادقبول ايتمز بندكاندن بولنان ذوات كرامك وقفلرى بوقبيلدندر

ذوات مشاراليهمك على العموم وقفيه لرنده كندولرينك اجراى وقفه طرف اشرف ملوكانه‌دن مأذون بيورلدقلرى تحرير اولنمسنك سببى اشبو مسئله‌دن ظاهر ونمايان اولور

بناء عليه اكراه معتبر ايله وقوعبولان وقف صحيح اولماز

٥٨ (ماده)

واقفك دين وياسفه سببيله محجور اولمامسى شرطدر

بناء عليه سفيه محجور ويامديون محجورفك حجز ايدلمكسزين مالى وقف ايلسه وقف صحيح اولماز

٥٩ (ماده)

واقفك تبعهٔ دولت اسلاميه‌دن اولمسى شرط دكلدر

بناءعليه مستأمن داراسلامده برمالى وقف ايلسه وقف صحيح اولور

٦٠ (ماده)

واقف ايله موقوف عليهك ديناً اتحادلرى شرط دكلدر

بناء عليه برمسلم وقف ايتديكى مالك منفعتنى تبعهٔ غير مسلمه فقراسنه وياخود غير مسلم وقف ايتديكى مالك منفعتنى فقراء مسلمينه شرط ايلسه وقف صحيح وشرط معتبردر

٦١ (ماده)

مال موقوفك عقار اولمسى شرطدر

بناءً عليه منقولك اصالةً وقفى صحيح دكلدر

شوقدر واركه برمنقولك وقف اولنمسى حقنده بربلده‌ده عرف وعادت جريان ايتمش ايسه اول بلده‌ده اومقوله منقولك وقفى صحيح اولور مثلا آرزو ايدنلر مطالعه ايتمك اوزره كتب ورسائل وقرائت ايتمك وزره مصحف شريف ودلائل واسترباح اولنه‌رق برنجى برجهت خيره صرف اولنمق اوزره اموال نقليه مكاتب

ومدراس كبى اماكن خيريه ده استعمال اولنمق اوزره مفروشات واوانئ نحاسيه وولميه جمعيتلرنده كلينلره اعاره اولنمق اوزره البسه وحليات ومحصولاتى برجهت خيره عائد اولمق اوزره قيون وكچى واينك كبى حيوانات وفقراء زراعدن تخمى اولميانلره اقراض اولنمق حبوبات وقف ايتمك عادتى جارى اولان بلده لرده اونوع منقوللرك وقفى صحيحدر

٦٢ (ماده)

عقاره تبعية منقولك وقفى صحيح اولور

يعنى برعقار وقف اولندقده اول عقاره تابع اولان منقولك دخى دخى اول عقارله برابر وقف اولنمسى صحيحدر

كرك اومنقولك وقفيتى حقنده عرف وعادت جارى اولسون وكرك اولمسون

مثلا برچفتلك وقف اولندقده آلات زراعت وتخم وحيوانات واوانى كبى اول چفتلك درونده بولنوب اكا تابع اولان منقولات چفتلك ايله برابر وقف اولنسه چفتلكه تبعاً منقولات مذكوره ده وقف صحيح اولور [*]

٦٣ (ماده)

موقوفك عين اولمسى شرطدر

بناء عليه ذمتده اولان دينك قبل القبض وقف اولنمسى صحيح دكلدر

[*] چونكه مجله نك الى درنجى ماده سنده ذكر اولنان قاعدهٔ فقهيه موجبنجه بالذات تجويز اولنه ميان بالتبع تجويز اولنور

بناءً على هذا برکیمسه دیکرك ذمتنده شوقدر غروش آلاجغنی بور جهته وقف ایدوب بعده‌انی مدیوندن قبض ایتدکده کندی امورینه صرف ایده‌بیلور ومبلغ مزبوردن مدیونك ذمتنی ابرا ایلسه ابراسی صحیح اولور

وقبل القبض والابرا واقف وفات ایدر ایسه ورثه‌سی مبلغ مزبوری مدیوندن قبض ایدب بینلرنده اقتسام ایتمك اوزره ترکه‌یه ادخال ایده‌بیلورلر

بوصورتده اول جهت متولیسی مجرد بروجه محرر وقف ایدلدی دیو مبلغ مزبوری دعوی ایده‌مز

شوقدر وارکه برکیمسه‌دیکرینك ذمتنده اولان آلاجغنی برجهت خیره وقف اولمق اوزره وصیت ایلسه صحیح اولور

بوصورتده اوکیمسه آلاجغنی مدیوندن قبض ایتمکسزین وفات ایدوبده ثلث مالی اووصیته مساعده اولسه دین مذکور مدیوندن قبض اولندقده تعیین اولنان جهته عائد اولمق اوزره وقف اولمش اولور

کذلك برعقارك عینی وقف اولنمیوب یالکز منافعی وقف اولنمق صحیح دکلدر

مثلا برکیمسه ملکی اولان برخانه‌نك رقبه‌سنی ملکنده ابقا ایدرك یالکز غله واجاره‌سنی برجهت خیره وقف ایلمه وقف صحیح اولماز

فقط برکیمسه فلان عقارمك غله‌سنی مؤبداً فقرایه صدقه ایتدم

دیسه بطریق الاقتضا اول عقاری فقرا ایچون وقف ایتمش اولور .

٦٤ (ماده)

مال موقوفه غیرك حقی تعلق ایتمامك شرط دکلدر بناءً علیه برکیمسه آخره رهن وعقد ایجار ایتمش اولدیغی عقاری برجهته وقف ایلسه صحیح اولور .

وبو وقف سبب عقد رهن وعقد ایجاره مناقض اولماز

صورت اولاده مدت ایجاره منقضی ویاخود عهد عاقدینك وفاتیله ایجاره منفسخ اولدقده ویاخود بالتراضی عقد اجاره فسخ اولندقده وصورت ثانیه‌ده اداء دین اولنه‌رق رهن فك ایدلدکده اول عقار قنغی جهته وقف ایدلمش ایسه اورایه عائد اولور فقط واقف مرتهنه اولان دینی اداایتمکسزین وفات ایدرایسه نظر اولنور

اکر واقفك اداء دینه وافی دیکر مالی وار ایسه اول مال ایله مرتهنه اولان دینی ایفا اولنه‌رق اول عقار وقفیت اوزره قالور

واکر دیکر مالی یوغیسه اوصورتده مال موقوف صاتیله‌رق مرتهنه اولان دینی ادا اولنور

٦٥ (ماده)

موقوفك مشغول اولماسی شرط دکلدر

بناءً علیه برعین کرك واقفك وکرك دیکر مالیله مشغول بولندیغی حالده وقف اولنسه وقف صحیح اولور .

مثلا بر كيمسه درونده كندى اشياسى بولنان برخانه‌سنى اول اشيادن تخليه ايتمكسزين وقف ايلسه وقف صحيح اولور

كذلك بركيمسه‌نك خانه‌سنده ديكر كيمسه‌نك اشياسى بولنديغى حالده اوكيمسه قبل التخليه اول خانه‌يى وقف ايلسه وقف صحيح اولور

٦٦ (ماده)

موقوفك حين وقفده واقفك مالى اولمسى شرطدر

بناءعليه بركيمسه ديكر كيمسه‌نك مالنى بلا اذن فضولا وقف ايتسه صحيح اولماز

فقط بروجه محرر فضولاً وقف ايتدكدن صكره مال صاحبى اوقفى مجيز اولسه اوصورتده وقف صحيح اولور [*]

مال صاحبى مجيز اولمقسزين فضولاً وقف‌ايدن كيمسه اول‌ماله مالك اوليورسه اول‌مال وقف ايلمش اولماز مثلا بر كيمسه اقرباسندن برشخصك‌مالنى فضولاً وقف ايدوب بعده‌اوشخص وقفى مجيز اولمقسزين وفات ايدوبده وراثتى اوكيمسه‌يه‌منحصر اولسه وياخود غصب ايتمش اولديغى مالى فضولا وقف ايتدكدنصكره قبل‌الاجازه اول مالى مغصوب منهدن اشترا ايديورسه بروجه مشروح وقوعبولمش اولان عقد فضوليه بناء اول مال وقف اولمش اولماز

كذلك بركيمسه بالاجارتين تحت تصرفنده اولان وقف عقارى مؤسسات خيريه‌دن برينه وقف ايلسه صحيح اولماز [*]

[*] چونكه اجازت لاحقه وكالت سابقه كبيدر

[*] چونكه بالاجارتين مستأجر اولان كيمسه مستأجر فيه اولان مال ووقفك يالكز منفعته مالك اولوب رقبه‌سنه مالك دكلدر

كذا ديونی ترکه‌سندن ازید اولدیغی حالده وفات ایدن کیمسه‌نك ورثه‌سی ترکه‌دن برعقارك قیمتی غرمایه ادا ایله اول عقاری استخلاص وتملك ایتمکسزین برجهته وقف ایلسه‌لر وقف صحیح اولماز

بناءً علیه غرما بروجه مشروح وقوع بولان وقفی طوتمیوب اول عقاری قسمت غرمایه ادخال ایده‌بیلورلر

٦٧ (ماده)

موقوفك مفرز اولمسی شرط دکلدر

بناءً علیه کرك شیوع اصلی وکرك شیوع طاری وقفك صحتنه مانع اولماز

مثلا برکیمسه برعقاردن نصف وياربع کبی حصهٔ شایعه‌سنی وقف ایلسه کرك اول عقار قابل تقسیم اولسون وکرك اولمسون هرحالده وقف صحیح اولور

کذلك برکیمسه ملکی اولمق اوزره برعقارك مجموعنی وقف ایتدکدن صکره اول عقارك نصف ویاثلث کبی برمقدار شایعنه مستحق چیقوب بعدالاثبات والحلف اول مقدار مستحقه حکم اولونسه ذکر اولنان عقارك اول مقداردن ماعداسنده وقف منتقض اولمیوب علی حاله قالور

شوقدر وارکه مسجد ویامقبره اولمق اوزره برملکك حصهٔ شایعه‌سنی وقف ایتمك صحیح اولماز

کرك اوملك قابل تقسیم اولسون وکرك اولمسون

٦٨ (ماده)

موقوفك معين ومعلوم اولمسی شرطدر

بناءعليه بركيمسه لاعلى التعيين مالندن برشی وقف ايتدم وياخود لاعلى التعيين شو ايكی دكاندن برينی وقف ايتدم وياخود شو زيتونلقده مالك اولديغم زيتون اشجارندن لاعلى التعيين اون عددينی وقف ايتدم وياخود ملكم اولان عرصه دن لاعلى التعيين شوقدر ذراع محلنی وقف ايتدم ديسه وقف صحيح اولماز

فقط بركيمسه ديكريله على الاشتراك مالك اولديغی برعقاردن حصهٔ شايعه سنی وقف ايلسه صحيح اولور

٦٩ (ماده)

موقوفك حدودينی بيان ايتمك وقفك صحتنده شرط دكلدر

بناء عليه بركيمسه اشارت وياتوصيف معلوم اولان برعقارينی وقف ايتدكده حدودينی بيان ايلمسه وقف صحيح اولور

٧٠ (ماده)

وقفك منجز اولمسی شرطدر

بناءعليه وقفده موجود ومحقق اولميان برشيئه تعليقاً وقوعبولان وقف صحيح اولماز

مثلا بركيمسه آخر دیارده اولان اوغلوم كلور ايسه وياخود مبتلا اولديغم مرضدن افاقت بولور ايسه م فلان مالم وقف اولسون ديوب بعده صورت اولاده اوغلی اول دياردن كلسه وصورت ثانيه ده مبتلا اولديغی مرضدن افاقت بولسه بيله وقف صحيح اولماز

۷۱ (ماده)

موجود ومحقق اولان برشيئه تعليق تبخيزدر

بناء عليه حين وقفده موجود ومحقق اولان برشيئه معلق اولەرق وقوعبولان وقف صحيح اولور

مثلا بركيمسه كندوسنك تحت تملكنده اولان برعقاره اشارت ايدرك اكر شوعقار بنم ملكم ايسه وقف اولسون ديسه وقف صحيح اولور

كذلك زمان مستقبله مضاف اولەرق وعبولان وقف صحيح اولماز

و بركيمسه فلان عقاريمى كلەجك فلان سنەنك ابتداسندن اعتباراً وقف ايتدم ديوب بعده وقت مذكور خلول ايتسەبيله وقف صحيح اولماز

كذلك بركيمسه فلان عقارم وفاتمدنصكره وقف اولسون ديسه فى‌الحال وقف صحيح ومنعقد اولماز

فقط بوصورتده اول كيمسه اول عقارك وقف اولنمسنى وصيت ايتمش اولەجغندن اووصيت اورزرينه ثابت ومصر اولەرق وفات ايدبده ثلث مالى وقفه مساعد وياخود ورثه مجيز اولديغى تقديرجه اول عقارله تمامى وقف صحيح‌ايله وقف اولمش‌اولور نته‌كيم باب ثانينك فصل اولنده تفصيلا بيان اولنەجقدر

۷۲ (ماده)

وقفده خيار شرط اولماملق شرطدر

بناء عليه خيار شرطله وقوعبولان وقف صحيح اولماز

مثلا بركيمسه برمدت ایچنده وقفی نقض ایتمك وياخود انفاذ ايتمك خصوصلرنده مخير اولمق اوزره برمال وقف ايتسه كرك اومدت معلوم اولسون وكرك اولمسون على الاطلاق وقف صحيح اولماز
شوقدر واركه واقفك مخير اولمامق اوزره برملكنى مسجد اولهرق وقف ايلسه خيار باطل ووقف صحيح اولور

٧٣ (ماده)

وقفك مؤبد اولمسى لازمدر
بناء عليه موقت اولان وقف صحيح اولماز
مثلا بركيمسه ملكى اولان برعقارى اون سنه مدتده موقوف اولمق وآندنصكره ينه كندى ملكنه رجوع ايتمك اوزره وقف ايلسه وقف صحيح اولماز
كذلك واقف وقفك مؤبد اولمسنه منافى برشرط ذكر ايدرك وقف ايلسه وقف صحيح اولماز
مثلا بركيمسه ملك عقارينى وقف ايدر اولدقده حين اقتضاده اول عقارى بيع وثمنى كندى مصرفنه صرف ايتمك شرطيله وقف ايلسه وقف صحيح اولماز
فقط عقار موقوف ايلروده بيع اولنوب ثمنيله وقف ايچون دها فائده‌لو برعقار اشترا اولنمسنى شرط ايدر ايسه اوصورتده وقف صحيح وشرط معتبر اولور
شوقدر واركه شرط مذكور موجبنجه عقار موقوف بيع اولنه‌جق اولدقده حاكمك انضمام رأيى لازمدر

٧٤ (ماده)

وقفك مشروط لهى ذكر اولندقده قطعى صورتده تعيين ايدلمك لازمدر

بناء عليه مشروطله تشكيك وترديد ايديلەرك برابر وقف اولنسه وقف صحيح اولماز

مثلا بركيمسه مالنى وقف ايتدكده اول مالى يافلان معبدەويافلان مكتبه وقف ايتدم ديوبده انلردن برينى قطعى صورتده تعيين ايتميەرك مشكوك ومردد اولەرق وقف ايلسه وقف صحيح اولماز شوقدر واركه غلەيى صرف خصوصنده واقفك متولى يى برقاچ جهت بيننده مخير براقسى وقفك صحتنه خلل ويرمز

مثلا واقف وقفمه متولى اولان ذات وقفمك غلەسنى ديلرسه فلان مكتبك لوازمنه وديلرسه فلان خستەخانەنك مهماتنه صرف ايتسون ديو شرط ايدرك وقف ايلسه وقف صحيح اولور

كذلك واقف وقفمه متولى اولان ذات وقفمك غلەسنى وجوه خيريەدن مناسب كورديكى محله صرف ايتسون ديو شرط ايدرك وقف ايلسه وقف صحيح اولور

٧٥ (ماده)

وقف ايديلەجك ابنيه واشجارك مستحق القلع اولمامسى شرطدر

بناء عليه مستحق القلع اولان ابنيه واشجارك وقفى صحيح اولماز

مثلا بر كيمسه يدنده اولان برعرصه اوزرينه نفسيچون بربنا احداث ايدوب بعده اول بنايى برجهته وقف ايلسه وقف صحيح اولماز

كذلك بركيمسه اراضئ اميريه‌دن طاپو ايله تصرفنده اولان تارلايه بلا اذن صاحب الارض ابنيه احداث ويا اشجار غرس ايدوب بعده اول ابنيه وياشجاری وقف ايلمسه وقف صحيح اولماز

كذلك بركيمسه اجاره ايله تصرفنده اولان وقف عرصه اوزرينه بلا اذن المتولی نفسيچون ابنيه احداث وياشجار غرس ايتدكدن صكره اول ابنيه وياشجاری برجهته وقف ايلمسه وقف صحيح اولماز اما اذن صاحب ارضله ارض ميری اوزرينه احداث ايلديكی بنانی وياغرس ايلديكی اشجاری وياخود عرصهٔ موقوفه اوزرينه اذن متولی ايله نفسيچون احداث ايلديكی بنانی و ياخود غرس ايلديكی اشجاری وقف ايلسه وقف صحيح اولور

٧٦ (ماده)

بركيمسه اراضئ اميريه‌دن طاپو ايله تصرفنده اولان تارلايه صاحب ارضدن اذن استحصال ايتمك ايچون اشجار غرس ايتدكدن صكره اوچ سنه مرور ايدوب اول اشجاردن انتفاع اولنمق درجه‌سنه كلدكدنصكره اول اشجاری وقف ايلسه وقف صحيح اولور [*]

[*] چونكه اراضی قانوننك يكر بشنجی ماده‌سنده ارض ميری اوزرينه مأمورينك اذنی اولمقسزين متصرفی طرفندن اشجار مثمره غرسيله باغچه اتخاذ اولنديغی حالده اوچ سنه قدر جانب ميرينك اول اشجاری قلع ايتديرمكه صلاحيتی اولمسی واوچ سنه‌يی تجاوز ايدوبده اول اشجاردن انتفاع اولنمق درجه‌سنه كلمش ايسه على حالا ترك اولنمق لازم كله‌جكی مصرح اولمسنه نظراً بلا اذن غرس اولنوبده اوزرينه اوچ سنه مرور ايدرك انتفاع اولنمق درجه‌سنه كلمش اولان اشجار مستحق القلع اولمقدن چيقار بناء عليه اول اشجاری وقف صحيح اولور

۷۷ (ماده)

موقوف عليهك هم، حد ذاتنده وهمده واقفك اعتقادنده قربت وعبادت نوعندن اولمسی شرطدر

بناء عليه نه حد ذاتنده ونه ده واقفك اعتقادنده قربت وعبادت اولميان بر جهته وقف صحيح اولماز

كذلك حد ذاتنده قربت وعبادت اولوبده واقفك اعتقادنده قربت وعبادت اولميان وبالعكس واقفك اعتقادنده قربت وعبادت اولوبده حد ذاتنده قربت وعبادت اولميانلر جهتلره وقف صحيح اولماز

۷۸ (ماده)

موقوف عليهك ذكر وتعييني شرط دكلدر

بناء عليه بركيمسه مالنی وقف ايتدكده موقوف عليهی ذكر وبيان ايتمسه وقف صحيح اولور

بوصورتده اول وقفك غله سی مطلقا فقرايه صرف اولنور

۷۹ (ماده)

موقوف عليه معدود ومحصور اولمسی شرط دكلدر

مثلا بركيمسه عقارينی وقف ايتدكده غله سنی على الاطلاق فقرايه شرط ايلسه وقف صحيح اولور

۸۰ (ماده)

حين وقفده موقوف عليهك موجود اولمسی شرط دكلدر مثلا هنوز اولادی اولميان بركيمسه عقاريی وقف ايدوب غله سنی اولادينه شرط ايلسه وقف صحيح اولور

بو صورتده واقفك بعدالوقف تولد ايدن اولادى شرط مذكوره او عقارك غله سنه مستحق اولورلر .

كذلك بركيمسه معبد ومكتب كبى براثر خير بنا ايتمك ايچون برمحل تهيئه ايدوب فقط او محله اثر مذكورى هنوز بنا ايتمكسزين بعض عقاراتنى وقف وغله سنى اثر مذكوره شرط ايلسه وقف صحيح اولور

مؤخراً اثر مذكور بنا اولندقده عقار موقوفك غله سى اكا عائد اولور

صورت اولاده واقفك اولادى تولد ايدنجيه وصورت ثانيه ده اثر مذكور بنا اولنجيه دكين عقار موقوفك غله سى فقرايه صرف اولنور

بومثللو ابتداءً مشروط لهى موجود اولميان وقفه منقطع الاول دينور

استطراد

٨١ (ماده)

بر وقفك مشروط لهى ابتدا موجود اولوبده صكره دن منقطع ومنقرض اولسه اولوقفه منقطع الآخر دينور

مثلا واقف وقفك غله سنى ذريتنه شرط ايدوب بعده واقفك ذريتى برمدت غلهٔ وقفه متصرف اولدقدن صوكره بلا اولاد وفات ايدرك ذريت واقف بالكليه منقرض اولسه ه اول وقفه منقطع الآخر دينور

٨٢ (ماده)

بر وقفك مشروط لهى ابتداء موجود اولديغى حالده براز الق منقطع اولوب بعده يڭه ظهور ايلسه اولوقفه منقطع الوسط دينور

مثلا واقف وقفك غلهسنى ذريتك ذكورينه شرط ايدوب بعده ذكور برمدت غلهٔ وقفه متصرف اولدقدنصكره انجق اولاد اناثى ترك ايدرك وفات ايدرب بووجهله مشروط منقطع اولدقدن برمدت مرورنده واقفك اولاد اناثندن اولاد ذكور تولد ايتسه اولوقفه منقطع الوسط دينور

وقف منقطعك جميع انواعنده مشروط لهك وجودى تقديرنده اكا مشروطه اولان غلهٔمشروط لهك انقطاع وفقدانى زمانده فقرايه صرف اولنور

لاحقه

٨٣ (مادده)

مشروط لهى منقرض اولمق احتمالى اولان وقفده واقف طرفندن برجهت مؤبد ذكر وعلاوه ايدلمليدر

مثلا بركيمسه وقفك غلهسنى ذريتك فقراسنه شرط ايلدكده اگر ذريتم منقرض اولوبده بوشرطك اجراسى متعذر اولور ايسه غلهٔ وقف مطلقا فقريه مشروطه اوله ديو برجهت مؤبده ذكرى و علاوه ايتمسى لازمدر

مثلا بر كيمسه بر يتيمك عقارينى ثمن مثلندن نقصان فاحش ايله ولى ويا وصيسندن صاتون آلوب بعده اول عقارى برجهته وقف ايتسه وقف باطل اولور .

بناء عليه بو يتيم بالغ اولدقده اول عقارى واضع اليد اولان متوليدن استرداد ايدر .

كذلك بر كيمسه وقف لازم ايله وقف ايدلمش بر مالى صاتون آلوب برجهته وقف ايتسه وقف ثانى باطل اولور .

كذا بر كيمسه بيت الماله عائد اولان بر عقارى ثمن مثلندن نقصان فاحش ايله امين بيت المالدن صاتون آلدقدن صوكره بر جهته وقف ايتسه وقف باطل اولور .

٨٤ (ماده)

بر كيمسه مدت معينه ايچنده مخير اولمق اوزره صاتون آلوب قبض ايتديكى بر مالى مدت خيار منقضى اولمقسزين وقف ايلسه وقف صحيح وخيار باطل اولور .

كذلك بايع مدت معينه ايچنده مخير اولمق اوزره بيع ايتديكى يعنى صاتديغى بر مالى مدت خيار مرور ايتمكسزين وقف ايلسه بيع باطل ووقف صحيح اولور .

٨٥ (ماده)

بر كيمسه بر جهته مشروطه اولان وقف عرصه اوزرينه متوليسى اذنيله بنا احداث ايدوب بعده اول بنايى بشقه بر جهته وقف ايتسه بيله وقف صحيح اولور .

لكن بر كيمسه عرصه و بناسى ملك اولان بر عقارك عرصه‌سنى ملكنده ابقا ايدرك يالكز بناسنى بر جهته وقف ايلسه وقف صحيح اولماز .
اشجار ايله كروم بو حكمده بنا كيدر .

٨٦ (ماده)

بر كيمسه بر عقارينى وقف ايتدكده كندوسى مدت حياتنده اول عقاره ديله‌ديكى كبى متصرف اولمق و بعدالوفات اول عقار بيع اولنوب ثمنى وجوه خيره صرف اولنمق اوزره وقف ايلسه وقف صحيح اولماز (٦٨) نجى ماده‌نك فقرۀ ثالثه‌سنه مراجعت اولنه .

فقط بو وقف ضمننده اول عقارك بيعيله ثمننك فقرايه صرف اولنمسنى وصيت ايتمش ايسه آنده احكام وصيت اجرا اولنور .

٨٧ (ماده)

بر كيمسه آخره وصيت ايتمش اولديغى مالنى وقف ايلسه وصيتدن رجوع ايتمش اولور .

بناء عليه وقف صحيح و وصيت باطل اولور .

مثلا بر كيمسه ملك منزلنى ديكر كمسنه‌يه وصيت ايتدكدنصكره اول منزلى بر جهت خيره مسجلاً وقف ايتسه وقف صحيح اولان و وصيت باطل اولور .

بو صورتده واقف وفات ايتدكده اول كمسنه مجرد شو وفات ايدن واقف بو منزلى وقف ايتمزدن مقدم بكا وصيت ايتمش و ثابت

مالى وصيته مساعد اولديغندن اول منزلى احكام وصيته توفيقاً بن ضبط ايدرم ديه‌مز .

٨٨ (ماده)

يالكز كتابتله وقف صحيح اولماز .

بلكه اعلان واشهاد لازمدر .

بناء عليه بر كيمسه وقف انشا ايتديكنه دائر بر وقفنامه تحرير وتنظيم ايدوب فقط اول وقفنامه‌يى محضر شهودده قرائتله مضمونى اعلان واشهاد ايتماسه وقف صحيح اولماز .

٨٩ (ماده)

منفعت وقفى واقفك كندى ذاتنه ويا اولادينه شرط ايتمسى وقفك صحته خلل ويرمز .

مثلا بر كيمسه بر خانه وقف ايتدكده انك غله وفائده‌سنى ويا سكناسنى حياتده اولدقجه نفسنه وبعد الوفاة اولادينه واولاد اولادينه شرط ايلسه وقف صحيح وشرط معتبردر .

كذلك بر كيمسه مالنى وقف ايتدكده ايلروده ظهور ايده‌جك دينك اول وقفك غله‌سندن ادا اولنمسنى شرط ايلسه وقف صحيح وشرط معتبردر .

٩٠ (ماده)

استبدال شرطيله وقوعبولان وقف صحيح اولور .

مثلا بر كيمسه ملك وخانى وقف ايتدكده ايلروده لدى الحاجه اول خانك ديكر بر عقار ايله استبدال اولنمسنى شرط ايلسه وقف صحيح اولور .

فقط وقف ايلديكى عقار ايلروده صاتيلوبده ثمننك نقرايه

تصدق اولنمسنی شرط ایلسه بوشرطله اولان وقف صحیح اولماز .

٩١ (ماده)

ارضه تبعاً حق شربك وقنواته یعنی صویك مجراسنه تبعاً صویك وقفی صحیح اولور .

٩٢ (ماده)

بر کیمسه خانه‌سنه درونده مسجد اولماق اوزره بر محل بنا ایدوب آکا خارجدن جماعت دخول ایتمك ایچون طرق افراز وکشاد ایتماسه اول محله مسجد حکمی ویرلمز .

بناء علیه اول محل خانه‌نك مشتملاتندن معدود اوله‌رق کندوسنده انواع ملکیت اوزره تصرف جائزدر .

٩٣ (ماده)

فوقانی اوله‌رق بر مسجد بنا ایدوب تحتنه اول مسجدك مصالحنه عائد بعض عقارات انشا ووقف ایتمك جائزدر .

اما تحتانی اوله‌رق بنا اولنمش بر مسجدی هدم ایله یرینه عقار وانك فوقنه مسجد بنا ایتمك جائز دکلدر .

فصل رابع

بلا ذکر ولا بیان وقفده داخل اولیان شیلر حقنده‌در .

٩٤ (ماده)

بر کیمسه بر عقار وقف ایتدکده اول عقارك طریق خاص وحق شرب وحق مسیل کبی حقوق ومرافقنی دخی وقف ایتدیکنی ذکر وبیان ایتمسه بیله اول عقاره تبعاً بو شیلر دخی وقفده داخل

اولمش اولور .

٩٥ (ماده)

برعرصه وقف اولمدقده حين وقفده اوزرنده بولنان ابنيه واشجار وكروم يعنى اوزدم اشجارى من غير ذكر ولا بيان وقفده داخل اولور .

٩٦ (ماده)

حين وقفده اشجار اوزرنده ظهور ايتمش اولان ميوه وقفده داخل اولميوب واقفك ملكى اولهرق قالور .

كذلك بر بستان وقف اولندقده درونده بولنان سبزه وقفده داخل اولميوب وقفك ملكى اولهرق قالور .

٩٧ (ماده)

حدود ومشتملاتى بيان اولنه رق وقف ايدلمش اولان برعقارك مشتملاتى حين وقفده نقصان ذكر اولنسه شرعاً اعتبار حدوده اولديغندن حدود داخلنده بولنان مشتملاتك جمله سى وقفده داخل اولمش اولور .

مثلا يكرمى اوطه يى مشتمل بر خان وقف اولنوركن اون بش اوطه يى مشتملدر ديو توصيف وحدودى بيان اولنسه بيان اولنان حدود داخلنده بولنان يكرمى اوطه تماميله وقفده داخل اولمش اولور فقط بركيمسه حدودينى دخى بيان ايدرك برعقارينى وقف ايتدكدن اول عقارك بعض مشتملاتى وقفدن استثنا وملكده ابقا ايلسه اول حالده استثنا ايلدكى بعض مشتملات وقفده داخل اولماز مثلا بركيمسه حرم وسلاملق دائره لرينى مشتمل اولان برقوناغى حدودينى بيان ايدرك وقف ايده جك اولدقده

سلاملق دائره‌سنی ملکده ابقا ایدوب بالکز حرم دائره‌سنی وقف ایتدم دیسه سلاملق دائره‌سی وقفدن خارج اولور .

۹۸ (ماده)

بر کیمسه دیکربله شریك اولدیغی بر عقارده حصهٔ شایعه‌سی شو مقدارده دیو بر مقدار معین بیان ایدرك وقف ایتدکدنصکره کندوسنك اول عقارده حصهٔ شایعه‌سی بیان ایلدیکی مقداردن زیاده اولدیغی ظاهر اولسه وقف صحیح وظهور ایدن زیاده دخی وقفده داخل اولمش اولور .

مثلا بر عقار مشترکده حصهٔ شایعه‌سی ربع مقداری اولدیغنی بیان ایدرك وقف ایتدکدنصکره اول عقارك نصف حصهٔ شایعه‌سی کندوسنك ملکی اولدیغی ظاهر اولسه وقف صحیح وظهور ایدن زیاده دخی وقفده داخل اولمش اولور .

فصل خامس

وقف مریضه دائردر

۹۹ (ماده)

مدیونك مرض موتنده غرمانك حقوقنی ابطاله مؤدی اولان تصرفاتی نافذه دکلدر .

بناء علیه دیونی اموالندن پك زیاده اولان کیمسه مرض موتنده بعض اموالی وقف ایتدکدنصکره وفات ایلسه دائنلری وقفی ضوزدوب مال موقوفی قسمت غرمایه ادخال ایتدیره بیلورلر .

١٠٠ (ماده)

وارثی اولمیان کیمسه‌نك مرض موتنده تبرعاتی جمیع مالندن معتبردر .

بناء علیه اصلا وارثی اولمیان کیمسه مرض موتنده جمیع اموالنی برجهت خیره وقف ایلسه وقفی صحیح ونافذ اولور .

بوصورتده بعد الوفاة امین بیت المال اموال موقوفه‌یه مداخله ایده‌مز .

١٠١ (ماده)

وارثی اولان کیمسه‌نك مرض موتنده تبرعاتی انجق ثلث مالندن معتبردر .

مکر ورثه ثلثدن زیاده‌ده تبرعی مجیز اولمش اوله یعنی اجازه واذن ویرمش اوله‌لر

بناء علیه بر کیمسه مرض موتنده برمالنی مسجلاً وقف ایدوب بعده ورثه‌سنی ترك ایدرك وفات ایلسه نظر اولنور .

اکر ثلث مالی وقفه مساعد ایسه کرك ورثه مجیز اولسون وکرك اولمسون هر حالده وقف صحیح اولور .

واکر ثلث مالی وقفه مساعد دکل ایسه ورثه مجیز اولورسه اول مالك جمله‌سی وقف اولمش اولور .

ورثه مجیز اولمز ایسه اوصورتده ثلث مال مقداری وقف اولوب اندن زیاده‌سنی ورثه میراثه ادخال ایده‌بیلورلر .

ورثه‌نك بعضیسی مجیز اولوب بعضیسی مجیز اولمدیغی تقدیرجه ثلث مال مقداریله برابر مجیز اولان ورثه‌نك حصه‌لری دخی وقف اولمش اولور .

بوصورتده مجيز اولميان وارث مال موقوفدن حصه‌سنى آخره بيع ايتدكدنصكره واقفك ديكر مالى ظهور ايدرك ثلث مالك وقفه مساعد اولديغى تبين ايتسه اول بيع نقض اولنميوب على حاله قالور .

فقط صاتيلان حصه اول وارثه تضمين ايتديريلوب ضماناً اخذ اولونان مبلغ ايله بيع اولنان حصه يرينه وقف اولمق اوزره ديكر بر مال اشترا اولنور .

١٠٢ (ماده)

ثلث مقدارندن زياده ورثه‌نك وقفه اجازتى واقفك وفاتندن صكره اولمق شرطدر .

بناءً عليه قبل الوفات ورثه‌نك اجازت ويا ردلرينه اعتبار يوقدر .

١٠٣ (ماده)

بر كيمسه مرض موتنده ملكى اولان بر عقارى وقف ايتدكدن صكره ايكى نفر وارثى ترك ايدرك وفات ايتدكده متوفانك ثلث مالى او وقفه مساعد اولمغله او وارثلردن برى ثلثدن زياده‌ده وقفى مجيز اولوب ديكرى مجيز اولمقسزين وفات ايدوبده انك وراثى مجيز اولان وارثه منحصر اولسه ثلثدن زياده‌ده وارث متوفانك حصه‌سنده وقفك صحتى مجيز اولان وارثك تكرار او وجهه حقنده دخى اجازتنه متوقفدر اجازت سابقه كفايت ايتمز .

١٠٤ (ماده)

زوجه‌سندن ماعدا وارثى اولميان بر كيمسه مرض موتنده جميع

اموالنی مسجلاً وقف ایدوب وفات ایتسه زوجه‌سی وقفی مجیزه
اولدیغی تقدیرجه متوفانك جمیع اموالی وقف اولمش اولور
مجیز اولمادیغی تقدیرجه ترکه‌نك سدسی زوجه‌یه عائد اولوب
بو سدسدن ماعداسی وقف اولمش اولور .

١٠٥ (ماده)

زوجندن ماعدا وارثی اولمیان برقادین جمله مالنی مسجلاً
وقف ایتدکدن صکره وفات ایتسه زوج مزبور وقفی مجیز اولورسه
تقدیرجه متوفانك جمیع مالی وقف اولمش اولور .
مجیز اولمزسه ترکه‌نك ثلثی زوجه یعنی وفات ایدن قادینك
قوجه‌سنه ویریلوب ماعداسی وقف اولمش الور .

١٠٦ (ماده)

مرض زائل صحت حکمنده‌در .
بناء علیه برکیمسه خسته و اسیر فراش اولدقده بعض املاکنی
مسجلاً وقف ایدوب بعده مرض مذکور زائل یعنی خسته‌لقدن
خلاص اوله‌رق برمدت یشادقدن صکره وفات ایلسه ورثه‌سی
مجرد خسته ایکن وقف ایتمکله ثلثدن زیاده وقفی طوتمازیعنی
قبول ایتمیز دیه‌مزلر

١٠٧ (ماده)

برسنه‌دن زیاده ممتد اولان مرض مزمن مریضك حالی تغیر
ایتمدکجه صحت حکمنده‌در .
بناء علیه برسنه‌دن زیاده مدت برمرض مزمنه مبتلا اولان
کیمسه حالی تغیر ایتمزدن اول بعض املاکنی مسجلاً وقف

ایتدکدن بر قاچ کون صوکره حالی متغیر و مرضی مشتد اوله‌رق وفات ایلسه اول وقف متوفانك جمیع مالندن معتبر اولور.

بوصورتده متوفانك ورثه‌سی ثلثدن زیاده‌ده وقفی طوتمایز قبول ایتمیز . دیه‌مزلر .

اما حالی تغیر ایتدکدن صکره وقف ایدرسه اوصورتده ثلثدن معتبر اولور .

بناء علیه بوصورتده ورثه ثلثدن زیاده وقفی طوتمایز دیه بیلورلر .

۱۰۸ (ماده)

بر کیمسه مرض موتنده بر مالنی وقف و منفعتنی ورثه‌سندن برینه وفاتندن صوکره‌ده بر جهت خیر شرط ایتدکدن صکره واقف وفات ایدرك ثلث مالی وقفه مساعد اولسه وقف صحیح اولور بوصورتده سائر ورثه مخیر اولور ایسه منفعت وقفه یالکز مشروط له اولان وارث متصرف اولور .

مخیر اولمدیغی تقدیرجه منفعت وقفه یالکز مشروط له اولان وارث متصرف اولمیوب بلکه انك حیاتنده انکله برابر سائر ورثه دخی مسئلهٔ میراثیه‌لری وجهله متصرف اولورلر .

مشروط له اولان وارثك حیاتنده سائر ورثه‌دن بریسی وفات ایتسه متوفانك حق انتفاعنده ورثه‌سی انك مقامنه قائم اولور مشروط له اولان وارث وفات ایتدکده منفعت وقف تماماً ایکنجی درجه‌ده مشروط له بولنان جهت خیره عائد اولوب آرتق سائر ورثه‌نك بروجه محرر تصرفه حق و صلاحیتلری قالماز

لكن بر كيمسه مرض موتنده برمالني وقف ومنفعتني بعض ورثه سنه شرط ايدوب مشروطله اولەرق بشقه برجهت خيره دائر هيچ برشرط بيان ايتماسه اوصورتده سائر ورثه وقفي تجيز اولمادبغي تقديرده ثلث مالي مساعد اولسه بيله وقف باطل اولوب مال جمله ورثه‌يه موروث وقسمت اولور .

(١٠٩ (ماده

بر كيمسه برعقارني مسجد اولمق اوزره مرض موتنده وقف ايتدكدنصكره واقف وفات ايدوب ثلث مالي وقفه مساعد اولماسه ورثه ثلثدن زياده‌ده وقفي تجيز اولمادبغي تقديرجه اول عقارك كليسنده وقف باطل اولور .

بناء عليه اول عقار تماماً ورثه‌يه موروث اولور ١٨ (ماده) نك فقرهٔ آخيره‌سنه مراجعت اولنه .

(١١٠ (ماده

وقف صحتده وتسجيل ايسه مرض موتده وقوعبولسه اعتبار حال وقفه‌در يوقسه حال تسجيله دكلدر .

بناءعليه بر كيمسه حال صحتنده ملكي اولان برعقاري تسجيل ايتديرميه‌رك وقف ايدوب بعده اول وقفي مرض موتنده تسجيل ايتديروب وفات ايتسه اول وقف متوفانك جميع مالندن معتبردر يوقسه ثلث مالندن معتبر دكلدر .

بناءً عليه بوصورتده واقفك ورثه‌سي مجرد تسجيل مرض موتده وقوعبولمش اولمغله وقف ثلثدن معتبر اولمش اولوردبو ثلثدن زياده‌ده وقفي طوتمايز وطانيمز ديه‌مزلر .

مطلب ثانی

وقفك لزوم وعدم لزومنه دائر مسائل بياننده اولوب
ايكی فصلی جامعدر

فصل اول

وقفك كيفيت لزومنه دائردر

١١١ (ماده)

وقف منعقد اولدقدنصكره لزومی ايكی طريقك برينه متوقفدر
طريق اول تسجيل يعنی بر حاكمك عندالمحاكمه وقفك
لزوميله حكم ايتمسيدر .

شويله كه مطلب اولك فصل ثانيسنده بيان اولنان شرائط
صحته توفيقاً بركيمسه مالی ولان بر عينی وقف ولاجل التجيل
نصب ايلديكی متوليه تسليم ايتدكدنصكره وقفدن رجوع ايدوب
ايدوب اول عينی كالاول ملكی اولمق اوزره متوليدن كيرو آلمق
مراد ومتولی دخی انك رد واعادهسندن امتناع ايدوب بووجهله
واقف ايله متولی بيننده نزاع واختلاف وقوعبولوبده بر حاكم
حضورنده محاكمه ومرافعه اولدقلرنده حاكم دخی وقفك
لزوميله حكم ايلمسه وقف لازم اولور [*]

بروجه مشروح مرافعه جريان ايتمكسزين يالكز واقفك
ويا متوليدن برينك مراجعتی اوزرينه حاكم وقفك لازم اولمسنی

رأى ايتدم ديسه مجرد حاكمك بويله ديمسيله تسجيل حاصل اولمش اولماز. زيرا لزوم وعدم لزوم احكامنا واقف مطلع اولميه‌رق برنوع رأى مجرددر.

---

[٥] وقفك جوازى متفق عليهدر فقط عقد لازم اولوب اولمامسنده مجتهدين بيننده اختلاف وقوع بولمشدر .

ابو حنيفه حضرتلرى وقفك اعاره كبى بر عقد غير لازم اولمسنه قائلدر بو قوله نظراً بركيمسه برمال وقف ومتوليه تسليم ايتسه بيله مال موقوف واقفك مالكندن خروج ايتديكى جهتله وقفدن رجوع ايدوب انواع ملكيت اوزره مال موقوفده تصرف ايده بيلور واقفك وفاتنده ورثه‌سى ايچون دخى بو صلاحيت واردر .

مشار اليهك تلميذى جناب محمده كوره متوليه تسليم اولنمدن وقفده حكم بويله‌جه‌در ديكر تلميذى ابو يوسف حضرتلرينه كوره واقف وقف ايتدم ديمسيله مال موقوف ملك واقفدن چيقار ارتق اندن رجوع ايله ملكيت تصرفى باطل اولور .

بوكبى اقوال اجتهاديهٔ مختلفه‌ده بر مسئله‌يه متعلق بوخصوصده قاضى مجتهديندن بريسك رأينى ترجيح ايدوب انك موجبنجه حكم ايتسه اختلاف مرتفع اوله‌رق بوخصوصده قاضينك حكمنك انفاذنده اتفاق واردر .

بناء عليه على هذا وقفه متعلق بر خصوصده قاضى لزومه قائل اولان مجتهدك رأينى ترجيح ايدوب حكم ايتسه الاتفاق اول وقف لازم اولوب اندنصكره ديكر قاضى عدم لزومنه قائل اولان مجتهدك رأينه تمسك ايله اول وقفى ابطاله طريق قالمدنى جهتله اول وقف نقض وابطالدن صون محفوظ قالمش اولوركه دنيا وآخرتده نفع واجر جزيل وجميلى باقى قالور ايشته تسجيل ده بوندن عبارتدر.

١١٢ (ماده)

حكمك حكميله وقف لازم اولماز .

شويله كه واقف ايله متولى لاجل التسجيل بر كيمسه‌يى حكم نصب وتعيين ايدوبده او كيمسه وقفك لزوميله حكم ايتسه وقف لازم اولماز بلكه وقفك لزوم اولمسى طرف سلطانتدن نصب اولنان بر حاكمك حكم ايتمسيله‌در .

واقف قبل التسجيل وفات ايدوبده ورثه‌سى مال موقوفى تركه‌يه ادخال وبينلرنده تقسيم ايتمك اوزره متوليدن حضور حاكمده طلب ومتولى دخى تسليمدن امتناع ايتدكده حاكم وقفك لزوميله حكم ايدوب ورثه‌يى متولى‌يه معارضه‌دن منع ايلسه وقفك تسجيلى حاصل اولمش اولور .

كذلك بر كيمسه اصلا مديون دكل ايكن صحتنده بعض اموالنى بر جهته بلا تسجيل وقف ايدوب بعد زمان ديونى تركه‌سندن زياده اولديغى حالده وفات ايتمكله داينلر قسمت غرمايه ادخال ايتمك اوزره اموال موقوفه‌يى حضور حاكمده متوليدن طلب ودعوى ومتولى دخى ويرمكدن امتناع ايتدكده وقفك لزوميله حكم ايدوب داينلرى متولى‌يه معارضه‌دن منع ايلسه وقف تسجيل اولنمش اولور .

١١٣ (ماده)

صورت ثانيه وقفك وصيت صورتيله اولمسيدر .

شويله كه بر كيمسه بن وفات ايلدكمده فلان مالم فلان جهت خيره

٤

وقف اولسون ديو وصيت ايدوب بعده اول وصيت اوزرينه ثابت ومصر اوله رق وفات ايلسه وثلث مالى مال موصى بهه مساعد اولسه اول مال وقف لازم ايله وقف اولمش اولور .

واكر ثلث مالى مال موصى بهه مساعد دكل ايسه او صورتده انجق ثلثك مساعد اولديغى مقدار وقف لازم ايله وقف اولمش اولور .

اومقداردن زياده سى ورثه يه موروث اولور .

مكركه ورثه ثلثدن زياده ده وصيتى مجيز اولمش اوله او صورتده مال موصى بهك تمامى وقف لازم ايله وقف اولمش اولور .

بر وجه مشروع وصيت ايدن كيمسه نك اصلا وارثى يوغيسه اول حالده ينه مال موصى بهك تمامى وقف لازم ايله وقف اولمش اولور . (١٠١) و (١٠٣) و (١٠٤) و (١٠٥) ماده لرده بيان اولنان تفصيلات بو مسئله ده دخى جاريدر وفرائض وقفهده كى وصايا بحثلرينه باق .

١١٤ (ماده)

بالاده بيان اولنان ايكى صورتدن هيچ برى بولنمدقجه وقف لازم اولماز .

لكن بروجه آتى ايكى وجه مستثنادر كه بونلرده وقفك لازم اولمسى بالاده بيان اولنان صورتلردن هيچ برينه متوقف دكلدر شو ايكى وجهدن اولكيسى بر مسجد بنا وطريقله برابر

ملكندن افراز ايدوب درونده ايفاى صلات ايتمك اوزره ناسه اذن ويروبده ناس دخى اوراده جماعتله جهراً وجدا ايفاى صلات ايلسه‌لر اول مسجد وقف لازم ايله وقف اولمش اولور.

ايكنجيسى بر كيمسه ملكى اولان عرصه‌يى مقبره اولمق اوزره وقف ايدوب دفن موتايه اذن ويرمكله اورايه ميت دفن اولنسه اول عرصه وقف لازم ايله وقف اولمش اولور .

١١٥ (ماده)

مجرد الحاق ايله وقف لازم اولماز .

مثلا بر كيمسه بعض عقاراتنى مسجلاً وقف ايدوب بعده ديكر بعض عقاراتنى دخى بلاتسجيل وقف ايتدكده اشبو عقاراتمى مقدما مسجلاً وقف ايتمش اولديغم عقاراته الحاق ايلدم ديسه واقفك مجرد بويله ديمسيله صكره كى وقف ايتديكى عقارات وقف لازم ايله وقف اولمش اولماز .

بلكه انلرك لازم اولمسى آيروجه تسجيله متوقفدر .

١١٦ (ماده)

بر كيمسه عقارينى برجهته وقف ايدوب لكن متوليه تسليم وشرعى تسجيل اولنمقسزين آندن رجوع ايدرك اول عقارى ديكر بر جهته وقف ايدوب تسجيل ايتديرسه وقف اول باطل ووقف ثانى صحيح ولازم اولور .

١١٧ (ماده)

مديونك وقفنى تسجيلدن حكام شرعيه باراده سنيه ممنوعدر وهمده عدالت بودر .

بناءً عليه مديون اولان كيمسه ولو حال صحتنده املاكنى وقف ايتدكدن صكره وفات ايدوب اداء دينه وافى ديكر مالى اولمسه دائنلر وقفى حاكمه نقض ايتديروب اول املاكدن استيفاء دين ايده بيلورلر .

بوصورتده حاكم وقفى نقض ايتميوب اول وقفك لزوميله حكم ايدوب وقفى تسجيل ايلسه حكمى نافذ و تسجيلى معتبر دكلدر، [*] لكن بر كيمسه مديون دكل ايكن حال صحتنده بعض املاكنى مسجلاً وقف ايدوب بعده مديون اولهرق اصلا تركه‌سى اولمدينى حالده وفات ايتسه بيله دائنلر املاك موقوفه‌يه مداخله ايده‌مزلر. آنجق انصافاً دائنلر حقلرينى حلال ايتسون ديمكدر. وياخود بو وقفك علمه‌سندن واقفه حرمةً بر آز شى ويرلمسيله دائنلرك رضالرى استحصال اولنورسه احقاق حق اولور.

١١٨ ماده

كذلك وقفى تسجيلدن حكام با ارادۀ سنيه ممنوعدرلر.

بناءً عليه بر كيمسه مالك اولدينى بر كدكى وقف ايتدكده حاكم اول وقفك لزوميله حكم ايدوب وقفى تسجيل ايلسه حكمى نافذ و تسجيلى معتبر دكلدر[**]

[*] چونكه مديونك وقفنى تسجيلدن حكام شرعيه ٩٥٠ سنه‌سنده اراده ايله ممنوعدرلر.

[**] فى ٨ ذى الحجه سنه ١٢٧٧ ده صدور ايتمشدر

فصل ثانى

وقف لازم و وقف غير لازمه متعلق بعض احكام و مسائل بيانندهدر

١١٩ (ماده)

برمال وقف لازم ايله وقف ايدلدكده آرتق آنده هيچ بروجهله ملكيت تصرف اولنه‌مز . زيرا بوبابده تصرف باطلدر .
مثلا بركيمسه وقف لازم ايله وقف ايلديكى برمالى آخره بيع و يا هبه و يا رهن ايلسه عقد مذكورلر باطل اولور .
كذلك وقف لازم ايله وقف اولنان مال ورثه‌يه موروث اولماز .

لكن وقف لازم ايله وقف اولنان برمال فصل مخصوصنده بيان اولنه‌جغى وجهله ديكر برمال ايله استبدال اولنور ايسه بدل اوله‌رق آلنه‌جق ديكر مال آنك يرينه قائم و وقف اولوب مستبدل اولان مال موقوف ملكيته عودت ايدرك آنده احكام ملك جريان ايدر .

كذلك بركيمسه‌نك آخردن اشترا ايتديكى عقارده ديكر كيمسه‌نك اسباب شفعه‌دن بريله حق شفعه‌سى ثابت اولدقدن صكره اول كيمسه اول عقارى مسجلاً وقف ايتسه بيله شفيعك طلب و دعواسى اوزرينه وقف فسخ ايديلوب اول عقار ملك اولمق اوزره شفيعه تسليم اولنور .

كذا وقف لازم ايله وقف اولنمش برمسقفك ابنيه‌ى باكايه

منهدم اولوب وقفده قدرت اولمامقله او مستقى مجدداً بنا ايله انقاضك بنايه صرفى ممكن اولمسه متوليسى اول انقاضى ثمن مثايله وقف ايچون بيع ايتمك جائزدر .

كذلك وصف لازم ايله وقف اولنمش برباغچه‌نك قوريسان اشجار مثمره‌سنى متوليسى بعد القلع ثمن مثايله وقف ايچون بيع ايتمك جائزدر.

١٢٠ (ماده)

بر كيمسه آخردن اشترا ايتديكى يعنى صاتون آلديغى مالى ولو مسجلاً وقف ايتدكدن صكره برمستحق ظهور ايدوب اول مال بنم ملكمدر ديو دعوى ومدعاسنى بر نهج شرعى اثبات ايدوب بعد الحلف اول مال مستحق ايچون حكم اولونسه وقف منتقض اولوب اول مالى بودعواده حق قزانان مستحق ضبط ايدر .

بوصورتده اول كيمسه بايعه ويرديكى ثمنى بحق المراجعه بايعدن استرداد ايتدكده ثمن مذكور كنديسنك مالى اولور.

بوقده وال ثمن ايله استحقاقاً ضبط اولنان مال يرينه ديكر برمال اشترا و وقف ايتمك كندو اوزرينه لازم اولماز.

١٢١ (ماده)

وقف غير لازم ايله وقف اولنان مالك وقفيتى حكم طرفندن فسخ ايلديكى تقديرده آنك وقفيتى باطل اولوب ملكيت وجهله تصرف اولنور .

مثلا بر كيمسه ملك اولان دكانى برجهت خيره وقف ايدوب فقط متولى يه تسليم وتسجيل شرعى بولنمقسزين مؤخراً او كيمسه

دوچار فقر و ضرورت اولمغله اول دكانك بروجه ملكيت تصرفنه محتاج اولوبده وقفندن رجوع مراد ايلسه وقفی فسخ ايتديرمك ايچون اول امرده حاكمه مراجعت ايدر .

حاكم دخی وقفی فسخ ايتديكی حالده بوندن صوڭره آندن ملكيت اوزره تصرف ايدر واقفك ورثه‌سی دخی وقفی حاكمه فسخ ايتديرسه حكم بو منوال اوزره‌در .

وقف غير لازم ايله وقف اولنان مالی حاكم طرفندن وقفيتی فسخ ايدلمكسزين آخره صاتيلوبده لدی المرافعه حاكم اول بيعك صحتيله حكم ايتسه وقف باطل اولور .

١٢٢ (ماده)

بر كيمسه موتندن صوڭره‌يه اضافتله ايتديكی وصيت اوزرينه بر مالنی وقف ايلسه واقف او وصيت اوزرينه مصر اوله‌رق وفات ايتمدكجه بو مال واقفك ملكندن خروج ايتمز .

بناءً عليه واقف حياتنده اول ماله ملكيت اوزره تصرف ايدر و مرض موتنده اولسه بيله اول وصيتدن قولاً و يا فعلاً رجوع ايده‌بيلور .

قولاً رجوعی (وصيت ايدن كيمسه‌نك بن وصيتدن رجوع ايتدم) و ياخود (قطعی وصيتدن صرف نظر ايتدم) كبی وصيتدن واز كچديكنه دلالت ايدر قطعی بر سوز سويلمه‌سيدر .

فعلاً رجوعی وصيت ايتمش اولديغی مالك اسمنی دكشديره‌جك وياخود آندن مالكی ازاله ايده‌جك بر صورتده اورماننده تصرف ايلمه‌سيدر .

مثلا بر كيمسه بن وفات ايتديكمده ملكم اولان فلان عرصه وقف اولسون ديو وصيت ايتدكدن صكره اول عرصه اوزرينه بر منزل وياد كان بنا ايلسه وياخود كروم و اشجار غرس ايله بو عرصه يي باغ ويا باغچه اتخاذ ايلسه وياخود اول عرصه يي آخره بيع وهبة وتسليم ايله ملكندن اخراج ايتسه فعلاً وصيتدن رجوع ايتمش اوله جغندن وصيتك اصلا حكمي قالماز .

بومقوله وصيتدن رجوعده حاكمه مراجعت لازم دكلدر .

استطراد

١٢٣ (ماده)

وقف ايچون وقوعبولان تبرعدن رجوع صحيح اولماز .

مثلا بر كيمسه وقف عرصه اوزرينه كندى ماليله تبرعاً للوقف بنا انشا ايتدكدن صكره تبرعدن رجوع ايدوب اول بنايي ملكي اولمق اوزره ضبط ايده مز .

كذلك بر كيمسه بر وقفك متوليسنه اول وقفك امورينه صرف ايتمك اوزره تبرعاً بر مقدار اقچه ويروب متولي دخي مبلغ مزبوري وقفك امورينه صرفله استهلاك ايتدكدنصكره او كيمسه تبرعدن رجوع ايدوب مبلغ مزبوري متوليه تضمين ايتديره مز .

مطلب ثالث

اراضئ موقوفه يه دائردر

١٢٤ (ماده)

اراضى موقوفه ايكى قسمدر .

قسم اول اوقاف صحيحه‌دن اولان اراضئ موقوفه‌در .
قسم ثانی اوقاف غير صحيحه‌دن يعنی تخصيصات قبيلندن اولان اراضی موقوفه‌در .

١٢٥ (ماده)

اراضی عشريه ويا خراجيه مالكی طرفندن برنهج شرعی وقف اولنسه اول وقف اوقاف صحيحه‌دن اولور .

١٢٦ (ماده)

بر كيمسه اراضئ مواتدن برمحلی كندی ملكی اولمق اوزره اذن سلطانی ايله احيا ايدوب بعده اول يری بر جهت خيره وقف ايلسه اول وقف اوقاف صحيحه‌دن اولور .

١٢٧ (ماده)

اراضئ اميريه‌دن بر قطعهٔ مفرزه طرف سلطنت سنيه‌دن بر كيمسه‌يه تمليك صحيح ايله تمليك اولنوبده اوكيمسه دخی اول قطعه‌يی برجهت خيره وقف ايلسه اول وقف اوقاف صحيحه‌دن اولور .

١٢٨ (ماده)

تمليك صحتی متملكك شراء صحيح ايله اشتراسنه متوقفدر .
نته‌كيم كه اراضئ اميريه‌دن بر قطعه طرف سلطنت سنيه‌دن طالبنه تمليك اولدقده نظر اولنور .

اكر وقت تمليكده بيت المالده مضايقه وار ايسه تمليكك صحتی متملكك اول قطعه‌يی جانب بيت المالدن ثمن مثلی ايله اشترا وثمنی بيت الماله ادا ايتمسنه متوقفدر .
بو صورتده ثمن مثلندن نقصان فاحشله اشترا اولنسه تمليك صحيح اولماز .

واکر وقف حین تملیکده بیت المالده مضایقه یوق ایسه اول حالده تملیکك صحتی متملکك او قطعه‌یی ایکی قات قیمتیله جانب بیت المالدن اشترا ایتمسنه متوقفدر .

بوصورتده ایکی قات قیمتدن نقصان فاحشله اشترا اولنسه تملیك صحیح اولماز .

۱۲۹ (ماده)

اراضیٔ امیریه‌نك تملیکی مصلحت عامه ایله مقید ومشروطدر بناء علیه اراضیٔ امیریه‌نك تملیکی مصلحت عامه‌یی اخلال ایتدیکی تقدیرجه اصلا تملیك جائز ومشروع دکلدر .

۱۳۰ (ماده)

مجرد تملیکنامه ایله تملیك صحیح حاصل اولماز .

شویله‌که بر کیمسه اراضیٔ امیریه‌دن بر قطعه‌یی مسائل سابقه‌ده بیان اولندیغی وجه‌اوزره شراء صحیح ایله جانب بیت المالدن اشترا ایتمکسزین اول قطعه کندویه مجاناً تملیك ویدیه تملیکنامه اعطا اولنسه تملیك صحیح اولماز .

۱۳۱ (ماده)

سلاطین عظام حضراتنك اراضیٔ امیریه‌دن بدون التملك مصارف بیت المالدن اولان جهات خیریه‌یه تعیین بیوردقلری اوقاف تخصیصات قبیلندن اولمش اولور .

« ۱۲۸ » و « ۱۲۹ » و « ۱۳۰ » ماده‌لره مراجعت اولنه

۱۳۲ (ماده) .

بر کیمسه اراضیٔ امیریه‌دن بر قطعه‌یی تملیك صحیح ایله تملك

ایتمکسزین اذن سلطانی ایله مصارف بیت المالدن اولان بعض جهات خیریه‌یه وقف ایلسه اول وقف تخصیصات قبیلندن اولمش اولور .

١٣٣ (ماده)

بر کیمسه اراضی امیریه‌دن طاپو ایله تصرفنده اولان بر تارلایی تملك صحیح ایله تملیك ویاخود اذن سلطانی استحصال ایتمکسزین بر جهته وقف ایلسه او وقف نه اوقاف صحیحه‌دن ونه‌ده تخصیصات قبیلندندر یعنی اولماز .

بلکه کالاول صرف اراضی امیریه‌دن معدوددر .

بناءً علیه او کیمسه کالاول اول تارلایه متصرف اولوب عشرینی بیت الماله ادا ایدر ودیله‌دیکی حالده اول تارلایی اذن صاحب ارضله آخره افراغ ایدر ووفاتی وقوعنده اول تارلا اراضی قانوننامه‌سی موجبنجه اصحاب انتقالدن ورثه‌سی وار ایسه انلره یوغیسه محلولا بیت الماله عائد اولوب طاپوی مثلیله طالبنه تفویض اولنور بروجه محرر وقوعبولان وقفك اصلا حکمی یوقدر .

١٣٤ (ماده)

بر طاقم اشخاصك تحت تملکلرنده اولان اراضی عشریه وخراجیه‌نك بیت الماله عائد اولان عشر وخراجلری طرف سلطانیدن مصرف بیت المال اولان بر جهته وقف وتخصیص بیورلمش اولسه اول وقف تخصیصات قبیلندن اولمش اولور .

١٣٥ (ماده)

اصلى اراضىٔ اميريه‌دن اولديغى حالده قديماً وقف ايدلمش اولان برمزرعه‌يى واقفك قبل الوقف جانب بيت المالدن اشترا ايتديكى معلوم اولسه اول مزرعه‌نك اوقاف صحيحه‌دن اولديغنه حكم اولنور .

كرك اول شرائك « ١٢٨ » ماده‌ده بيان اولنان صورت مشروعه‌يه موافق اوله‌رق وقوع بولمش اولديغى معلوم اولسون وكرك اولماسون .

لكن واقفك اول مزرعه‌يى قبل الوقف جانب بيت المالدن اشترا ايتديكى اصلا معلوم اولماسه اول مزرعه‌نك اوقاف صحيحه‌دن اولديغنه حكم اولنه‌مز .

١٣٦ (ماده)

سنده مستند اولميان بر احتماله التفات اولنماز .

بناء عليه فى الاصل اراضيسى عشريه ويا خراجيه اولان بر مملكتده قديما وقف ايدلمش اولان برمزرعه حقنده احتمال كه اول مزرعه‌نك مالكى وارث وفات ايدوبده مزرعهٔ مزبوره جانب بيت الماله عائد اوله‌رق اراضىٔ اميريه حكمنى اكتساب ايتدكدنصكره تملك اولمادن واقفى طرفندن وقف ايدلمش اولسون ديو سنده مستند اولميان برمجرد احتمالى ايله اول مزرعه‌نك اوقاف غير صحيحه‌دن اولديغنه حكم اولنه‌مز .

١٣٧ (ماده

اراضىٔ اميريه‌دن ايكن بر وجه محرر تخصيصات قبيلندن اوله‌رق

وقف غير صحيح ايله وقف ايدلمش اولان يرلر اوچ قسمدر
قسم برنجيسى رقبه‌سى كبى حقوق تصرفيه‌سى دخى كما كان جانب بيت الماله عائد اولديغى حالده يالكز اعشار ورسوماتى طرف سلطنت سنيه‌دن برجهته وقف وتخصيص بيورلمش اولان اراضيدر .

ايكنجيسى اعشار ورسوماتى كالاول بيت الماله عائد اولوب يالكز حقوق تصرفيه‌سى طرف سلطانى‌دن بر جهته وقف اوله‌رق تخصيص بيورلمش اولان اراضيدر .

اوچنجيسى هم حقوق تصرفيه‌سى وهم اعشار ورسوماتى طرف سلطانى‌دن بر جهته وقف وتخصيص بيورلمش اولان اراضيدر .

قسم اولدن اولان اراضيده اعشار وخرج فراغ وانتقال وبدل محلولات كبى رسوماتى طرف وقفه عائد اولور .

بو قسمدن اولان اراضينك حقوق تصرفيه‌سى بيت الماله عائد اولديغندن سائر اراضئ اميريهٔ صرفه كبى طرف بيت المالدن صاتيلوب زراعه احاله وتفويض اولنور .

قسم ثانى وثالثدن اولان اراضى طرف وقفدن زراعت وحراثت وياخود آخره ايجار وياخود عقد مزارعه صورتيله تصرف اولنور .

فقط قسم ثانيده اعشارى بيت الماله ادا اولنوب قسم ثالثده ادا اولنماز بو اوچ قسمدن انجق قسم اولده اراضى قانوننامه‌سى احكامى جارى اولور .

ديكر ايكى قسمده حقوق تصرفيه طرف وقفه عائد اولديغندن آنلرده قانوننامهٔ مذكور احكامى جارى اولماز .

استطراد

١٣٨ (ماده)

تخصيص ايكى نوعدر .

نوع اول تخصيص صحيحدر كه بيت الماله عائد برقسم وارداتى مصارف بيت المالدن اولان برجهته تخصيصدن عبارتدر .

نوع ثانى تخصيص غير صحيحدر كه بيت الماله عائد برقسم وارداتى مصارف بيت المالدن اولميان برجهته تخصيصدن عبارتدر .

نوع اولده واردات مخصصه مخصص لها اولان جهته صرف اولنوب آنك نقض وابطالى جائز دكل ايسه‌ده ايكنجى نوع رأى اولى الامر ايله نقض وابطال اولنور .

١٣٩ (ماده)

اراضىٔ عشريه ويا خراجيه‌دن بريرده مالكى طرفندن وقف ايدلدكده اول يرك عشر و خراجى ساقط اولميوب كالاول بيت الماله اداسى لازم كلور .

كذلك اراضىٔ اميريه‌دن برمزرعه طرف سلطانيدن بركيمسه‌يه تمليك صحيح ايله تمليك اولنوبده اوكيمسه‌دخى اول مزرعه‌يى مسجلاً وقف ايتسه بيله آنك اعشار شرعيه‌سى كما فى الاول بيت الماله ادا اولنمق لازم كلور .

بناءً عليه برمحلده وقف صحيح ايله تخصيصات قبيلندن اولان وقف غير صحيح اجتماع ايده بيلمز .

شويله كه بالاده ذكر اولنان اراضئ مملوكه‌دن برى مالكى طرفندن وقف صحيح ايله وقف اولندقدنصكره آنك بيت الماله عائد اولان حاصلاتى دخى طرف سلطانى‌دن برجهته وقف و تخصيص بيورلسه برمحلده وقف صحيح ايله تخصيصات قبيلندن اولان وقف غير صحيح اجتماع ايتمش اولور.

مطلب رابع

وقفلرك ذكر ايده‌كلدكلرى شروطه دائر اولوب اوچ فصلى جامعدر

فصل اول

اولاد واقربا وجيران حقنده اولان شروط وقفه دائردر

١٤٠ (ماده)

اولاد لفظى بردفعه ذكر اولندقده اولاد صلبيه‌يه محمولدر احفاده محمول اولماز.

مثلا واقف وقفمك غله‌سنى اولاده‌مه شرط ايلدم ديو اولاد لفظنى بردفعه ذكر ايدوب تكرار ايتمسه مشروط له يالكز واقفك اولاد صلبيه‌سنه مخصوص اولوب احفاده شامل اولماز. شوقدر واركه واقفك عباره‌سنده اولاد لفظنك احفاده دخى شموله دلالت ايدر برقرينه موجود ايسه اوصورتده اولاد لفظى احفاده دخى شامل اولور.

رجل وقف ارضا على اولاده وجعل آخره للفقراء فمات بعضهم قال هلال يصرف الوقف الى الباقى من الاولاد فان ماتوا يصرف الى الفقراء لا الى ولد الولد خانيه مصر ١٨٧

مثلا واقف وقفمك غله‌سنی نسلاً بعد نسل اولادمه شرط ایلدم دیسه اولاد لفظی احفاده دخی شامل اولدیغندن واقفك اولاد صلبیه‌سی واحفادی غلهٔ وقفه مستحق اولورلر .

(ماده) ١٤١

اولاد لفظی ایکی دفعه ذکر اولندقده کرك قریب و کرك بعید بالجمله بطونه شامل اولور .

یوقسه یالکز بطن اول و ثانیه منحصر قالمز .

بناءً علیه غله‌سی وقفك اولادینه و اولاد اولادینه مشروطه اولان وقفك غله‌سنه واقفك بطن اول وثانیده موجود اولان اولادی متصرفلر ایکن واقفك بطن ثالثده دخی اولادی حادث اولسه آنلر دخی غلهٔ وقفده بطن اول وثانیده بولنان اولاده مشارکت ایدرلر .

بوصورتده بطن اول و ثانیده بولنان اولاد (واقف) اولاد لفظنی ایکی کره ذکر ایتمکله بطن ثالثده بولنان اولاده شمولی اولەمز . بناءً علیه غلهٔ وقفدن سزه حصه ویرمیز دیو بطن ثالثده بولنان اولادی کندولرینه مشارکتدن منع ایده‌مزلر .

کذالك واقف وقف ایتدیکی منزلك سکناسنی اولادینه و اولاد اولادینه وبعدالانقراض برمسجدك امامنه شرط ایلسه واقفك بالکلیه ذریتی منقرض اولمدقجه نوبت سکنی اول مسجدك امامنه کلمز .

يوقسه ـ لكن بطن اول وثانيده بولنان اولادك انقراضيله اول مسجدك امامى متزن مذكور سكناسنه مستحق اولهمز .

١٤٢ (ماده)

اولاد واولاد اولاده مشروط اولان وقفده وقف بطونك ترتيبنه دلالت ايدر بر لفظ ذكر ايدر ايسه او صورتده بطن اول موجود ايكن بطن ثانى‌يه حصه ويرلمز .

مثلا واقف وقفمك غله‌سنى بطناً بعد بطن اولادمه واولاد اولاده شرط ايلدم ديسه بطن اولده اولاد صلبيه موجود ايكن بطن ثانيده بولنان اولاده غلهٔ وقفدن حصه ويرلمز .

كذلك بطن ثانيده اولاد موجود ايكن ثالثده بولنان اولاده حصه ويرلمز .

بطون سائره دخى بوقياس اوزره‌در .

١٤٣ (ماده)

واقفينك كلاملرنده مفهوم مخالفت معتبردر .

بناء عليه واقف موقوف عليهمى بر وصف ايله توصيف ايدر ايسه اول وصف مدار استحقاق اولوب اول وصف ايله موصوف اولميان كيمسه منفعت مشروطه‌يه مستحق اولماز .

مثلا واقف وقفنك غله‌سنى ذريته شرط ايتدكده واقفمك غله‌سنه فلان بلده‌ده متوطن اولان اولادم واولاد اولادم متصرف اولسونلر ديسه اول بلده‌ده متوطن اوليان اولاد اولاد اولادى وقفك غله‌سنى مستحق اولمازلر .

٥

كذلك علمادن اولان اولاد واحفادم متصرف اولسونلر دیسه واقفك جملەدن بولنان اولاد واحفادی غلە وقفه مستحق اولمازلر و علمادن اولان اولادی علماله برابر فقیر حالی اولورسه وصیت للاقربین بیله اولور کذا فقرادن اولان اولاد واحفادم متصرف اولەلر دیسه اغنیادن اولان اولاد واحفادی غلهٔ وقفه مستحق اولمازلر حق اولانده بودر سائر اوصاف دخی بوقیاس اوزرەدر

١٤٤ (ماده)

زوجی اغنیادن اولان قادین اصلا مالی اولماسه بیله غنیه عد اولنور

بناءً علیه زوجی غنی اولان زوجه فقرایه مشروطه اولان وقفده داخل اولماز

وبالعکس زوجهسی اولوب کندوسنك مالی اولمیان زوجی غنی عد اولنماز

بناءً علیه زوجهسی غنیه اولوب کندوسنك مالی اولمیان زوج فقرایه مشروط اولان وقفده داخل اولور .

١٤٥ (ماده)

واقف وقفك غلەسنی بطناً بعد بطن اولادینه شرط ایدوب فقط بطن اولده اولادندن بری فوت اولدقده حیاتده اولدیغی تقدیرجه غلەدن کندویه اصابت ایدەجك حصه آنك اولادینه ویرلسون دیوب بعده اول وقفك غلەسندن بطن اولدهاولاد واقفدن برقاچ کشی متصرفلر ایکن ایچلرندن بری برقاچ نفر

ولدينى ترك ايدەرك وفات ايلسه متوفى حياتده فرض اولنەرق غلهٔ وقف بطن اولده متوفى ايله برابر سائر برحيات بولنان اولاده مساوات اوزره تقسيم اولنەرق متوفايه اصابت ايدن برحصه آنك اولادينه ويريلور بطن اولده ديكرى دخى اولادينى ترك ايدرك وفات ايتدكده تا بطن اول منقرض اولنجيه دكين بومنوال اوزره توزيع اولنور .

١٤٦ (ماده)

اولاد لفظى عرفاً ده واحده شامل اولور .
بناءً عليه واقف وقفنك غلەسنى اولادينه شرط ايدوب فقط واقفك برنفر ولدى بولنسه اول ولد وقفك مجموعنه مستحق اولور .

١٤٧ (ماده)

اولاد لفظندن بعض كره مجازاً احفاد مراد اولنور ايسه يعنى كندوسندن ولد تولد ايتمسى عادةً ممتنع اولان برسنه واصل اولمش برقادينك بالجمله اولاد صدريەسى وفات ايدوب يالكز احفادى برحيات اولدينى حالده اوقادين بروقف احداث ايتدكده اول وقفك غلەسنى اولاديمه شرط ايتدم ديسه بو كلامده اولاد لفظندن معناى حقيقيسى اولان اولاد صدريەيى ممكن اولمديغندن معناى مجازيسى اولان احفاد اراده ايديلەرك غلەنك مشروط لهى احفاد اولور .

١٤٨ (ماده)

بعيده صرف ايدربر قرينه اولمدقجه كنايه اقرب ممكناته

منصرف اولور .

مثلا واقف وقف ایلدیکی عقارك عربی العباره اولان وقفیه سنده (قد جعل الو قف تولية مقررا لنفسه ثم الى ولده موسى ثم الى اولاده) عبارەسیله تحریر ایتدیرسه (ثم الى اولاده) عبارەسندەکی ضمیر قریب اولان موسی یه منصرف اولوریوقسه بعید اولان واقفه راجع اولماز .

بناء علیه بوصورتده واقف واوغلی موسی وفات ایدوب تولیه‌ته موسی نك اولادی متصرف اولسه‌لر واقفك دیکر اوغلنك اولادی مجرد عبارۀ مذکورده‌کی ضمیر واقفه راجع ومتصرقدر شو حالده بزدخی تولیتده موسانك اولادینه مشارکت ایدرز دیه‌مزلر

ترکی العباره اولان بر وقفیه‌ده واقف وقفنك تولیتی اولا کندویه وبعده اوغلی سلیمانه وبعده اولادینه شرط ایلدی) عبارەسیله محرر بولنسه حکم ینه بومنوال اوزرەدر .

١٤٩ ماده

تفاضل شرط قلنمدقجه باب وقفده اصل اولان مساواتله قسمتدر بناء علیه غله‌سی على الاطلاق اولاد واقفه مشروطه اولان وقفك غله‌سنی واقفك اولاد ذکوریله اولاد اناثی مساوات اوزره اقتسام ایدرلرکه ارکك ایکی قادین بر دیمك دکلدر بناء علیه اولادك ذکورینه اناثندن زیاده وفضله حصه ویرلمز .

مکر غله‌نك بين الاولاد ارث ترتیبی اوزره توزیعی واقف طرفندن شرط قلنمش اوله اوصورتده غلهٔ وقف اولاد بیننده (للذکر مثل حظ الانثيين) حکمیله تقسیم اولنور .

١٥٠ ماده

واقف وقفمك غله‌سنی اولاد ذكورمه و اولادمك اولاد ذكورینه شرط ایلدم دیسه واقفك قیزلرینك اركك اولادی دخی شرط مذكورده داخل اولورلر .

١٥١ (ماده)

عبارهٔ واقفده اولاد لفظی مطلق ذكر اولندقده بعد الوقف متولد وحادث اولان اولاده دخی شامل اولور .

بناء علیه واقف وقفمك غله‌سنی اولادیمه شرط ایلدم دیسه واقفك حین وقفده موجود وزمان وقفدن صوكره مولوداً حادث اولان بالجمله اولادی شرط مذكورده داخل اولورلر .

(٧٧) ماده‌یه مراجعت اولنه .

لكن واقف حین وقفده موجود اولان ویا اسملرینی تعداد وبیان ایله تخصیص ایدرایسه او صورتده بعد الوقف حادث اولان اولاد مشروط لهده داخل اولماز .

مثلا واقف واقفمك غله‌سنی الیوم موجود اولان اولادمه شرط ایلدم ویاخود وقفمك تولیتنی اولادم فلان فلان وفلانه شرط ایلدم دیسه بعد الوقف حادث اوله‌جق اولاد مذكور شرطلرده داخل اولمازلر .

احفاد دخی بو حكمده اولاد كیبدر .

١٥٢ (ماده)

(اولاد اولاد) لفظی اولاد ذكورك اولادینه مخصوص اولمیوب اولاد اناثك اولادینه دخی شاملدر .

بنـاء عليه غله‌سى واقفك اولاد اولادينه مشروطه وقفك غله‌سنى واقفك اوغلنك اولاديله قزينك اولادى برابر اقتسام ايدرلر بر وجه بالاغله حقنده جارى اولان تفصيلات توليت حقنده دخى جاريدر ٠

مادّه (۱۵۳)

بر كشينك صلبى اولادى وابونى اوكشينك قرابتنه‌داخل اولماز زيرا بونره انا بابا اوغول دنيلوردا اقربا دينلماز.

بناء عليه مناافى واقفك قرابتنه‌مشرطه اولان وقفده واقفك اولاد صلبيه‌سى وابونى مشروط لهده داخل اولماز ٠

مادّه (۱۵٤)

بر واقف مسلم وقفنك منفعتنى مطلقا اقرباسنه شرط ايلسه واقفك غير مسلم بولنان اقرباسى دخى شرط مذكورده داخل اولور كذلك بر واقف غير مسلم وقفنك منفعتنى مطلقا اقرباسنه شرط ايسه واقفك مسلم بولنان اقرباسى دخى شرط مذكورده داخل اولور (۷٦) مادّه‌يه مراجعت اولنه ٠

اما وقف منفعت وقتى كندى مذهبندن اولان اقرباسنه‌شرط ايدر ايسه اوصورتده ديكر مذهبدن بولنان اقرباسى مشروط لهده داخل اولماز (۱٤۳) مادّه‌يه مراجعت اولنه ٠

مادّه (۱۵۵)

بر كيمسه وفاتندنصكره فلان مالنى بر جهت خيره وقف ايتمك اوزره وصيت ووقفك تعيين شروطنى دخى وصى مختارينه تفويض ايتدكدنصوكره بووصيتى اوزرينه مصرآوفات ايتدكده

وصی مختاری ترکه‌نك ثانی اخذ واول جهته وقف ایدوتولیتنی کندویه اولاد واحفادینه شرط ایلسه وصینك بروجه محرر وقف وشرطی صحیح ومعتبر اولوب موجبنجه عمل اولنور .

١٥٦ (ماده)

واقفك اقرب اقرباسنه مشروط اولان وقفده اقربدن مراد رحم ودرجه جهتندن وقفه اك زیاده قریب اولاندر .

یوقسه ارث وعصبه جهتندن اك زیاده قریب اولان دکلدر

بناء علیه واقفك اقرباسندن بری رحم ودرجه جهتندن دیکری ارث وعصبه جهتندن واقفه اقرب اولسه رحم ودرجه جهتندن اقرب اولان ترجیح ایدیلور .

مثلا واقفك قزینك قزیله اوغلنك اوغلنك اوغلی اجتماع ایتسه قزینك قزی ترجیح ایدیلور .

یوقسه اوغلنك اوغلی ترجیح ایدلمز .

چونکه بر آدمك قزینك قزی رحم ودرجه‌ده اول آدمه اوغلنك اوغلنك اوغلندن دها زیاده قریبدر .

هرنه قدر اوغلنك اوغلنك اوغلی اکا وارث وعصبه اولوب قزینك قزی وارث اولمز ایسه‌ده [*] اما اوغلنك اوغلی ایله قزینك قزی اجتماع ایتسه‌لر واقفه نسبتله ایکیسی بر درجه‌ده بولندقلرندن ایکیسی دخی بالفعل مشروطله اولورلر .

خال ایله عم دخی بویله‌جه‌در .

[*] بویله قزینك قزی وارثه اولوب اولمدیغی صورتلرینك تحقق خصوصنده [illegible] اولادن عبارتدر (مسائل عرفیه و تفسیریه) نام رساله‌مزده ایضاحات مفصله واردر مراجعت بیوریله

۱۵۷ (ماده)

اقربيتده اعتباراً قرب درجه‌يه‌در .

يوقسه قوت قرابته دكلدر

بناء عليه واقفك اقرب اقرباسنه مشروطه بر وقفده وقفك اقرباسندن ايكى كيمسه بر درجه‌ده بولوب فقط برينك قرابتى قوى ديكرينك كى ضعيف بولنسه ايكيسى دخى مشروط لهده داخل اولورلر يوقسه قرابتى قوى اولان ترجيح ايديلوبده ديكرى محروم ايدلمز .

مثلا واقفك لابوين قرنداشى ايله لام قرنداشى اجتماع ايتسه‌لر انلرك ايكيسى دخى منفعت وقفه برابر متصرف اولورلر .

يوقسه لابوين قرنداش قوت قرابته بناءً لام قرنداش اوزرينه ترجيح ايدلمز .

۱۵۸ (ماده)

بر كيمسه وقف ايتديكى منزلك سكناسنى كنديسنك وفاتندن صوكره نفسنى آخره تزوج ايتمامك اوزره زوجه‌سنه شرط ايتدكدن صوكره او كيمسه وفات ايدوب بعده زوجاسى نفسنى آخره تزويج ايلسه اول منزلك سكناسنده اولان حقى منقطع اولور .

بوصورتده زوجك وفاتى وياخود تطليقى ايله زوجه‌يه حق سكنا عودت ايتمز .

لكن واقف زوجك وفات وياخود تطليقى وقوعنده سكنانك عودتى تصريح ايتمش ايسه اوصورتده عودت ايدر .

١٥٩ (ماده)

واقف وقفنك غله‌سنى فقراء جيرانته شرط ايلسه غله‌نك ظهورى زماننده واقف قنى محلده اقامت ايتمكده ايسه غله‌ده اوراده‌كى جيرانك فقراسنه صرف اولنور .

يوقسه حين وقفده مقيم بولنديغى محالك جيرانته مخصوص دكلدر .

لكن واقف مقيم اولديغى محلده وفات ايدرايسه الى الابد اول محلده‌كى فقراء جيرانته صرف ايديلور .

مثلا بر كيمسه استانبولده بر محلده مقيم ايكن بر مالنى وقف وغله‌سنى فقراء جيرانته شرط ايتدكدنصكره آخر محله‌يه نقل ايدوب اوراده مقيم ايكن غلهٔ وقف ظهور ايلسه غلهٔ مذكوره محلهٔ ثانيه‌ده‌كى قومشولرينك فقراسنه صرف اولنور يوقسه محلهٔ اولاده اولان قومشولرينك فقراسنه صرف اولنمز .

محلهٔ ثانيه‌دن آخر محله‌يه نقل ايتدكى صورتده دخى حكم بومنوال اوزره‌در فقط واقف حين وقفده غله‌يى مقيم بولنديغى محله‌ده‌كى فقراء جيرانته تخصيص ايدر بر سوز سويلر ايسه او صورتده مشروطله منحصراً محلهٔ اولاده‌كى فقراء جيرانى اولمش اولور .

مثلا واقف وقف ايدر ايكن وقفمك غله‌سنى الحالة هذه ساكن بولنديغم محله‌ده بولنان فقرا قومشولرمه شرط ايلدم ديسه واقف ديكر محله‌يه نقل ايتسه بيله غلهٔ وقف محلهٔ اولاده بولنان فقراء جيرانته صرف ايديلور .

١٦٠ (ماده)

عتقا و ولاد عتقایه مشروط وقفده عتیقات واولاد عتیقات دخی داخل اولورلر .

فصل اول

شروط واقفك تبدیل وتغییرینه دائر مواد حقنده‌در .

١٦١ (ماده)

بر وقف صحیح لازمك موافق شرع شریف اولان شروطنی واقفی بیله تبدیل وتغییر ایده‌مز ایتمش اولسه صحیح ومعتبر اولماز [*] شوقدر واردر كه ایلروده وقفنك شروطنی تبدیل ایتمك صلاحیتنی حین وقفده وقف كندی یدنده ابقا ایتمش ایسه اوصورتده تبدیل شروط ایده‌بیلور .

فقط بر دفعه تبدیلك وقوعیله صلاحیت مذكوره منتهی اولور آرتق اندنصكره تبدیل شروط ایده‌مز .

اگر واقف حین وقفده تبدیل شروط صلاحیتنك مرةً بعد اخرى كندی یدنده اولمسنی شرط ایتمش ایسه صلاحیت مذكوره دفعات عدیده‌یه شامل اولور .

واقف كندودنصكره وقفه متولی اوله‌جقلره دخی حین وقفده

[*] تولیت حقنده اولان شرط بو حكمدن مستثنادر . نته‌كیم قریباً بیان اولنه‌جقدر .

صلاحيت مذكوره‌يى شرط ايتمش ايسه آنلر دخى تبديل شروط ايده‌بيلورلر .

١٦٢ ماده

وقفك شروطنى تبديل ايتمك صلاحيتنى حين وقفده كندى يدنده ابقا ايتمش اولان واقف مرض موتنده وقفك شروطنى تبديل ايلسه تبديلى صحيح و معتبردر .

١٦٣ (ماده)

واقف حين وقفده وقفك شروطنى تبديل ايتمك صلاحيتنى يدنده ابقا ايتمسه بيله توليت حقنده اولان شروطنى حاكمك رأيله تبديل وتغيير ايده‌بيلور .

مثلا واقف وقفك توليتنى اجانبدن بر كيمسه‌يه شرط ايتدكدنصكره رأى حاكمله اوشرطندن رجوع ايدوب توليتى اولادينه شرط ايلسه صحيح اولوب ايكنجى شرطى موجبنجه عمل اولنور

١٦٤ (ماده)

بر كيمسه بر عقارينى وقف ايتدكده وقفمك تبديل وتغييرى يدمده اولسون ديسه بو كلام شروط وقفى تبديل وتغييره محمول اولوب اصل وقفى تبديل وتغييره محمول اولماز

فصل ثالث

شرط واقفه مخالفت جائز اولوب اولميان مواد حقنده در .

١٦٥ (ماده)

اوقاف صحيحه‌ده موافق شرع شريف اولان شرط واقفه مخالفت جائز دكلدر .

شو قدر وار كه وقف حقنده انفعيت وياخود ضرورت تحقق ايدن بعض خصوصاتده متولينك رأى حاكمله شرط وقفه مخالفت ايتمسى جائزدر ·

مثلا بر وقف نقودك اونى اون بر غروشه استرباح اولنمسى واقف طرفندن شرط ايدلمش اولسه متوليسى نقود مذكوره‌يى رأى حاكمده اونى اون بر بچق غروشه استرباح ايدرك شرط واقفه مخالفت ايده‌بيلور ·

كذلك اجارهٔ واحده‌لو بر وقف عقارك بر سنه‌دن زياده مدتله ايجار اولنمامسى واقف طرفندن شرط ايديلوب فقط اول عقارك بر سنه مدتله استيجارينه طالب بولنميوب ايكى وياخود اوچ سنه مدتله استيجارينه طالب بولنسه متولى رأى حاكمله اول عقاره ايكى ويا اوچ سنه مدتله ايجار ايدرك شرط واقفه مخالفت ايده‌بيلور ·

والحاصل حاكمك اوقاف حقنده تصرفى نظريله ريعنى مصلحته منوطدر ·

بناء عليه حاكمك اوقاف حقنده موافق مصلحت وموجب منفعت اولان رأيى شرط واقفه مخالف اولسه بيله صحيح ونافذدر ·

اما منافىٔ مصلحت وموجب مضرت اولان رأيى صحيح ونافذ دكلدر ·

مثلا بر سنه‌دن زياده مدتله ايجار اولنمامسى مشروط اولان بر وقف عقارك بر سنه مدتله استيجارينه طالب بولنوب بر سنه‌دن

زياده مدتله ايجارنده وقف حقنده بر كونه منفعت موجود اولمديغى حالده حاكم اول عقارك بر سنه‌دن زياده مدتله ايجار اولنمسنى رأى ايلسه حاكمك بورأيى صحيح ونافذ دكلدر .

١٦٦ (ماده)

تخصيصات قبيلندن اولان اوقاف غير صحيحه‌ده واقفلرك شروطنه رعايت واجب دكلدر .

بلكه امام المسلمين حضرتلرى مصلحت عامه ملاحظهٔ عادلانه‌سنه بناء اومقوله وقفلرك شروطنى تبديل وتغيير بيوره‌بيلورلر .

فقط اوقاف مذكوره‌نك مشروط لهلرى مصارف بيت المالدن ايسه اوصورتده اوقاف مذكوره‌نك نقض وابطالى جائز دكلدر مثلا تخصيصات قبيلندن اولان بر وقفك مشروط لهى برمدرسه‌ده ساكن اولوب اوقاتنى علوم نافعه‌نك اكتساب وتحصيلنه حصر ايدن فقراء طلبهٔ علوم اولسه طلبهٔ مومى اليهم مصارف بيت المالدن اولدقلرى جهتله اول وقفك نقض وابطالى جائز اوله‌ماز

١٦٧ (ماده)

موافق شرع شريف اولميان شرط واقف عمل واعتباردن ساقطدر .

مثلا واقف وقفى حقنده متولينك خيانتى حس اولنسه بيله حكام طرفندن وقفك محاسبه‌سنه باقلمامسنى وشروط وقفيه موجبنجه وقفنه متولى اولنلرك وقف حقنده خيانتلرى ظهور ايلسه بيله توليتدن عزل واخراج اولنمالرينى شرط ايلسه بوشرط ايله عمل اولنماز .

« بناءً عليه لدى الايجاب حكام طرفندن اول وقفك محاسبه‌سی کوریلور. »

ومتولینك واقف حقنده برگونا خیانتی تبین ایلدیکی حالده حاکم آنی تولیتدن عزل واخراج ایدر [*]

۱٦٨ (ماده)

شرط واقف معلوم اوله‌میان یرده تعامل قدیمه گیدیلور. شویله که وقفه دائر برخصوصده شرط واقف بیلنه‌مزسه اول وقفك متولیٔ سابق واسبقلری اوخصوصده من القدیم نه وجهله عمل ایده کلمشلر ایسه ینه اولوجهله عمل اولنمق لازمکلور

بناءً علیه تعامل قدیمك خلافنه عمل جائز دکلدر.

مثلا بر وقفك تولیت ویا مصرفنده نزاع واختلاف وقوع بولوبده طرفین منازعینك تحت تصدیقلرنده اوله‌رق وثیقهٔ معمول بهاسی موجود اولمیوب تولیت ویا مصرف حقنده شرط واقف بینه ایله دخی ثابت اوله‌مدیغی تقدیرده اوته‌دنبرو تولیت و یا مصرف حقنده تعامل قدیم نه وجهله جریان ایتمش ایسه اول وجهله عمل و حکم اولنمق لازم کلور.

---

[*] متولیلره بالکلیه ارخاء عنان اولنوب بومقوله شرط واقف ایله عمل اولنمق طقوزیوز قرق درت تاریخندن رفع اولنوب وقفك محاسبه‌سی رأی حاکمله رؤیت ومتولینك آراء صحیحه‌سنه مساعده وآراء مختله‌سی رد اولنه دیو فرمان همایون صادر اولمشدر.

١٦٩ (ماده)

وقف قديمك غله‌سنك محل صرفی حقنده شرط و تعاملی قديم معلوم اولمديغندن غله‌نك محل صرفی مجهول اولسه اول وقفك غله‌سی رأی حاكمله ارباب فقر و احتياجه صرف اولنور .

١٧٠ (ماده)

مضمونی ثابت اولميوب من القديم كندوسيله عمل اولنمامش اولان وقفيه‌نك مواد مندرجه‌سيله عمل و حكم اولنه‌مز .

١٧١ (ماده)

وقفيهٔ معمول بها يعنی من القديم مضمونيله عمل اولنمقده اولان وقفيه‌نك شروطنه مغاير اوله‌رق دفتر خاقانی‌ده بعض شروطه تحرير اولنمش بولنسه كما فی السابق وقفيه ايله عمل اولنمق لازم كلور .

مثلا بر وقفك غله‌سی واقفك بطناً بعد بطن ذريتنه مشروطه ايدوكی واقفك وقفيهٔ معمول بهاسنده مصرح ايكن دفتر خاقانيده بطناً بعد بطن قيدی اولميارق مطلقا وقف ذريت ديو مقيد بولنسه دفتر خاقانی قيديله عمل اولنميوب كما فی السابق وقفيه ايله عمل اولنمق لازم كلور .

بناءً عليه اول وقفك غله‌سی وقفيهٔ معمول بها موجبنجه بطناً مقدم اولان اولاد واقفه صرف اولنور يوقسه دفتر خاقانی قيدی موجبنجه قنغی بطنده اولورلرايسه اولسون بالجمله اولاد واقفه صرف اولنماز وبالعكس من القديم بر وقفك متوليلر طرفندن

مفاديله عمل اولنه گلمش اولان دفترخاقانى قيدينه مغاير اولەرق مضمونى ثابت ومعمول به اولميان بر وقفيه ابراز اولنسه وقفيه ايله عمل اولنميوب كالاول دفترخاقانى قيدى موجبنجه عمل اولنمق لازم گلور .

والحاصل وقفيه ايله دفترخاقانى قيدى وقفه متعلق برخصوصده يكديگره مخالف بولندقده آنلردن قنغيسى اوخصوص حقنده جريان ايتمش اولان تعامل قديمه توافق ايدرسه انك موجبنجه عمل اولنمق لازم گلور ديگريله عمل اولنمز [*]

---

[*] دفتر خاقانيدن مراد بوندن اوچيوز اللى سنه اقدم علما ورجال دولتعليه‌دن انتخاب وتعيين اولنمش اولان مؤتمن وموثوق محررلر معرفتلريله تنظيم وتحرير اولنمش اولان دفترلردركه ممالك محروسهٔ شاهانه‌ده بولنان قرى ومزارع ومرعى واورمان ويايلاق وقشلاق واراضئ سائره وجهت مربوطيتلرى كمال اعتنا ايله تحقيق وشبهه‌دن سالم اوله‌بيله‌جك برصورتده دفاتر مذكوره‌يه ثبت وتنميق وهر برينك بالاسى خط همايون شهنشاهى وطغراى غراى جهانبانى ايله تزيين وتوشيح اولنەرق حين تأسيسنده دولتجه وضع اولنمش اولان اصول وقواعده توفيقاً دفترخانهٔ عامره مخزن مخصوصنده حفظ اولنمقده‌در .

دفاتر مذكوره‌نك بروجه محرر محافظه‌سنه دقت اعتنا ايدلديكى جهتله آنلرده مندرج بولنان قيوداته هيچ برصورتله خلل وفساد تطرق ايده‌ميوب شبههٔ تزوير وتصنيعدن سالم قالمش اولديغندن دفاتر مذكوره قيوداتى متأخرين فقهانك مظهر قبولى وتصديقلرى اولەرق آنلرك بلا بينه مضمونلريله عمل وحكم تجويز اولنمش اولديغندن او وجهله مجله‌نك بيك يديوز اوتوز يدنجى ماده‌سنه درج وتحرير اولنمشدر .

بوندن اقدم طبع ونشر اولنان احكام اراضى نام مجموعه‌ده دفتر خاقانى حقنده دها زياده تفصيلات واردر مراجعت بيوريله .

١٧٢ (ماده)

شروط وقفده اعتبار وقفك تقریرینه‌در كاتبك تحریرینه دكلدر .

بناء علیه واقفك تقریری اولمق اوزره كاتب طرفندن وقفنامه‌یه [illegible] بیان اولنان شروطه موافق اولمدیغی بر نهج شرعی تبین ایلدیكی حالده واقفك تقریری موجبنجه عمل اولنور ،

یوقسه كاتبك تحریری موجبنجه عمل اولنماز .

مثلا واقف حین وقفده وقفمك غله‌سنی ذریتمه شرط ایلدم دیو تقریر ایتمشیكن كاتب سهواً وقفنامه‌ده ذریت یرینه اولاد تحری ایلسه واقفك تقریری موجبنجه غلهٔ وقفده واقفك احفادی اولاد صلبیه‌سنه تشریك ایدیلور .

یوقسه كاتبك تحریری موجبنجه اولاد صلبیه‌یه حصر ایدلمز كذلك واقف حین وقفده وقفمك شروطنی تبدیل وتغییر یدمده اولسون دیو شرط ایتمكسزین كاتب بوشرطی وقفنامه‌یه درج وتحریر ایلمسه واقفك تقریری موجبنجه عمل اولنه‌رق واقف وقفنك شروطنی تبدیل وتغییر ایده‌بیلور .

١٧٣ (ماده)

واقف وقفیه‌سنده بربرینه معارض ومخالف ایكی شرط ذكر ایدوبده ایكیسیله معاً عمل ممكن اولماسه ایكنجی شرط اولكی شرطك حكمنی نسخ ایدر .

بناءً عليه شرط اول موجبنجه عمل اولنميوب شرط ثانی موجبنجه عمل اولنور.

مثلا واقف وقفيهٔ معمول بهاسنده وقفمك غلهسندن اولاد وانسابمه نسنه ويرلميه ديو شرط ايتدكدن صكره غلهٔ وقفدن بعض وظائفك تعيينی صره‌سنده دعاكوی ناميله اولاد و انسابمدن محتاج اولنلره شوقدر آقچه وظيفه ويرلسون ديو شرط ايتمش اولسه بو ايكی شرط يكديكريله متعارض اولمغله شرط ثانی ايله شرط اولك حكمی منسوخ اولديغندن شرط ثانی موجبنجه عمل اولنه‌رق واقفك اولاد وانسابندن محتاج اولنلره تعيين اولنان وظيفه‌نك غلهٔ وقفدن اعطاسی لازم كلور كذلك واقف وقفنك غله‌سنی ذريتنه وقف ايتدكده بطن اول منقرض اولمدقجه بطن ثانی‌يه غله‌دن حصه ويرلميه ديو شرط ايتدكدن صكره بطن اولده اولادمدن بری وفات ايتدكده آنك حصه‌سی اولادينه ويريله ديو شرط ايلمسه شرط ثانی موجبنجه عمل اولنور.

بناءً عليه بطن اولده غله‌يه متصرف اولان اولاد وقفدن بری اولادينی ترك ايده‌رك وفات ايتدكده متوفانك حصه‌سی اولادينه ويريلور.

يوقسه شرط اول موجبنجه بطن اولده اولان حصه‌دارلرينه ويرلمز.

١٧٤ (ماده)

وقفده استحقاق اسقاط ايله ساقط اولماز.

شويله كه شرط و قف موجبنجه بر وقفدن كندويه برحق توجه ايدن كيمسه اوحقى اسقاط ايلدم ديمكله او حق ساقط اولماز. بناءً عليه او كيمسه نك بعدالاسقاط اوحقى مطالبه يه صلاحيتى واردر

مثلا بر وقفك غله سنك مشروط لهى بولنان كيمسه او وقفك غله سنده اولان حقمى اسقاط ايتدم ديسه مؤخراً اول وقفدن غله طلب ايده بيلور.

وقفك توليت وسكناسى بو حكمده غله كيبدر.

فقط و قفك عقد وقفى حين انشاسنده معين اولان مشروط حاضر اولوبده وقفى رد ايدر ايسه اومشروط له حقنده وقف منعقد اوله ميه جغندن كندوسنه شرط قلنان منفعت وقفدن محروم اولور.

بوصورتده بعدالرد منفعت مشروطه يى طلب ايده مز . تشكيم (٤٧) نجى ماده ده مرور ايتمشدر.

١٨٥ (ماده)

وقف حجه ده بر كيمسه يه مشروط اولان منفعته خلاف شرط واقف ديكر كمسنه تشريك ايريله مز .

مثلا بر وقف مكتبك شرط واقف اوزره آنجق بر معلمى اولوب واقف معلمه برخانه وقف وسكناسنى آكا شرطايتمشيكن ديكر كيمسه خلاف شرط واقف كندوسنى اول مكتبه معلم ثانى نسب ايتديروب برات ايتديرسه بيله اول خانه نك سكناسى معلم اوله تشريك ايديله مز .

١٨٦ (ماده)

وقف عندالاطلاق استغلاله مصروفدر سكناىه مصروف دكلدر .

بناءً عليه بر منزل وقف اولندقده موقوف عليه اول منزلك [illegible]
واقف طرفندن تعيين ايدلميوب مصلق براغلمش اولسه اول خانه استغلال وايجار اولنەرق موقوف عليه آنك غلهسنه متصرف اولور يوقسه سكناسنه متصرف اولهمز .

مثلا بركيمسه بن فلان خانهمى فلان مكتبك معلمنه وقف ايلدم ديوب فقط اول خانهده معلم ساكن اولسون ياخود اول خانه استغلال اولنەرق غلهسى معلمه ويرلسون كبى غله و يا سكنادن برينك شرط ايلدىكنه دلالت ايدر برسوز سويلمسه متولى اول خانهيى استغلال ايدرك غلهسنى معلمه اعطا ايدر .

بوصورتده معلم مجرد اول خانهنك استغلال اولنهجغنه دائر كلام وقفده صراحت اولمديغندن اول خانهده بن ساكن اولورم ديو متولىيى استغلالدن منع ايدهمز .

١٧٧ (ماده)

بركيمسه وقف ايتديكى عقارك غلهسنى مكتب و معبد كبى اماكن خيريهدن برينك خدمهسنه شرط ايدوب فقط غلهنك بين الخدمه توجيه توزيع و تقسيم اولنهجغنى بيان ايلمسه خدمه بيننده [illegible] اولور .

يوقسه خدمه‌نك اشرفلرینه سائرلرندن زیاده حصه ویرلمز .
(١٩٤) ماده‌یه مراجعت اولنه .

مطلب خامس

﴿ عقارات موقوفه‌نك اقسامی و مؤسسات خیریه‌نك ﴾
﴿ بعض احكامی بیاننده‌در ﴾

١٧٨ (ماده)

عقارات موقوفه ایكی قسمدر .

قسم اول بدون استغلال عینیله انتفاع اولنمق اوزره وقف ایدلمش اولان عقارات موقوفه‌دركه آنلره مؤسسات خیریه اطلاق اولنور . امثله‌سی (١٦) نجی ماده‌ده بیان اولنمشدر . مراجعت اولنه .

قسم ثانی ایجار واستغلال اولنه‌رق حاصل اولان اجرت و غله‌سی برجهت خیره شرط ایدیلان عقارات موقوفه‌در .

اشبو قسم ثانی دخی اوچ قسمدر .
قسم اول اجارتینلو عقارات موقوفه‌در .
قسم ثانی اجارهٔ واحده‌لو عقارات موقوفه‌در .
قسم ثالث مقاطعه‌لو عقارات موقوفه‌در .

١٧٩ ماده

مؤسسات خیریه دخی ایكی قسمدر .

قسم اول فقرایه مخصوص اولمیوب هم اغنیا و هم فقرانك مساوات اوزره انتفاع ایتمسی جائز اولان مؤسسات خیریه‌دركه

معبد وكتبخانه ومسافر خانه وچشمه وقويى وكوپرى وقبرستان عمومى كبى .

قسم ثانى انتفاعى فقرايه مخصوص اولوب اغنيانك انتفاع ايتمسى جائز اولميان مؤسسات خيريه دركه .

عمارات وخستگانك اطعمه وادويه كبى لوازمى طرف وقفدن ايفا اولنمق اوزره شرط ايديلان وقف خسته خانه وطلبه نك لوازمى غلهٔ وقفدن ايفا اولنمق اوزره وقف وشرط ايديلان مدرسه لر كبى .

بومقوله مؤسساتك فقرايه مخصوص اولمسى واقف طرفندن تصريح ووقفيه درج اولنماسه بيله فقرايه مخصوص اولمش اولور .

فقط بومقوله مؤسساتده فقرا ايله برابر اغنيانك دخى انتفاع ايتمسنى واقف شرط وتصريح ايلمش ايسه اوصورتده فقرا ايله برابر اغنيا دخى انتفاع ايده بيلور .

يالكز اغنيانك انتفاع ايتمسنى شرط ايدر ايسه اوصورتده وقف صحيح اولماز زيرا احتياج يوقدر .

١٨٠ (ماده)

غله سى مطلقا فقرايه مشروط اولان وقفك غله سنده واقفك اولاد واحفادندن فقير اولان كيمسه لر اجانبدن اولان فقرا اوزرينه ترجيح ايديلور .

كذلك سكناسى فقرايه مشروط اولان منزلك سكناسنده واقفك سكنايه محتاج اولان اولاد واحفادى اجانبدن اولان فقرا اوزرينه ترجيح ايديلور زيرا اقرب اولان ابعددن اولى در .

١٨١ (ماده)

مسلم وغير مسلم مختلطاً ساكن بولندقلری بر محله ویاقریه‌نك عوارضنه مشروط وقفك غله‌سی مسلم وغير مسلم بالجمله اهالينك عوارضنه صرف اولنور زيرا قانون مساوات عدليه‌دندر .

واقف كرك مسلم اولسون وكرك غير مسلم اولسون .

مسلم وغير مسلمدن مخلوط بر صنعت اربابك عوارضنه مشروط اولان وقفك حكمی دخی بويله‌جه‌در .

١٨٢ (ماده)

خراب اولان بر مؤسس خيرينك تعميرينه وقفنده مساعد اولسه بيله اصحاب خيردن بری آنی كندی مالندن تبرعاً للوقف تعمير ايتمك استسه منع اولنماز زيرا اعمار اساسدر .

١٨٣ (ماده)

سكناسی مشروطه وقف منزل قابل تقسيم اولسه بيله سكنا مستحقلری بيننده تقسيم اولنه‌مز .

١٨٤ (ماده)

سكناسی مشروطه وقف منزلك سكناسنه مستحق اولنلر متعدد اولوبده اول منزل آنلرك جمله‌سنه مسكن اولمغله صالح اولماسه انلر اول منزلده مهاياة اوزره ساكن اولورلر .

١٨٥ (ماده)

بر محله ویاقریه‌نك قديم مسجدی ضيق اولوب جماعتی استيعابه كافی اولمغله اهالی اول مسجدی هدم ايدوب يرينه كندیماللرندن مبلغ كافی صرفيله واسع واولكندن متين بر مسجد بنا ايتملری جائزدر زيرا ضرورت واحتياج تحقق ايتمشدر .

١٨٦ (ماده)

بر مسجد ضيق اولوب جماعتى استيعابه كافى اولماسه اول مسجدك اتصالنده اولوب آنك مستغلاتندن اولان بر وقف عقارك اول مسجده علاوه‌سيله اول مسجدك توسيعى جائزدر

مطلب سادس [*]

اجارتينلو مسقفات ومستغلات موقوفه‌يه دائر اولوب

اون اوچ فصلى جامعدر .

فصل اول

اجارتينلو مسقفات ومستغلات موقوفه‌نك فراغ وتفويضنه وصور انتقاليه‌سنه شاملدر .

١٨٧ (ماده)

اجاتينلو عقارات موقوفه طرف وقفدن طالب اولان كيمسه

[*] اجارتين معامله‌سنك وزمان سبب ظهورى دائر بروجه آتى بعض تفصيلات ومطالعات بيان اولنور .

شويله‌كه استانبول وبلا دثلثه وروم ايلى واناطولينك بعض بيوجك شهرلرنده اليوم اجارتين صورتيله تصرف اولنقده اولان مسقفات ومستغلات موقوفهٔ قديمه بوندن ايكيوز سكسان بش سنه اقدم اجارهٔ واحده ايله عقارات موقوفه قسمندن اوله‌رق متوليلرى طرفندن اجارهٔ واحده ايله ايجار وحاصل اولان اجرتلرى وجه شرعى اوزره مصارف وقفنه صرف وعقارات مذكوره‌دن خراب اولنلرينك تعمير وترميمى محترق ويا منهدم

ابتداءً ایجـار وتفویض اولنه‌جق اولدقده اجارهٔ معجله نامیله اول عقارك قیمتنه قریب بر مبلغ پشین اوله‌رق اول کیمسه‌دن

اولنلرینك مجدداً بنا وانشاسی مصارفی تماماً طرف وقفدن ادا وایفا اولنور ایدی .

فقط اول وقتلر استانبول وبلاد ثلثه‌ده کثرت اوزره وقوعبولمش اولان حریقلرده مسقفات موقوفه‌نك اکثریسی آز بر مدت ظرفنده مکرر محترق اولمش اولدیغندن آرتق محترق اولان مسقفات موقوفه‌یی مجدداً بنا وانشایه وقفلرنده غله وقدرت قالمامش واجرتنه محسوباً بنا وانشا ایتمك اوزره اجارهٔ واحده ایله استیجاره طالب دخی بولنمامش اولدیغی جهتله بر چوق مؤسسات خیریه‌نك اداره‌سی کسب صعوبت ایتمش اولدیغی کبی اوقاف خرابه‌لریله مملکتك زینت ورونقی زائل اولمغه باشلامش اولمسی دولتجه نظر دقتی جلب ایدرك هم مؤسسات خیریه‌نك دوام واداره‌سنی تأمین وهم‌ده مسقفات موقوفه خرابه‌لرینی اعمار ایله مملکتی معمور وتزیین ایتمك خصوصنه برچاره ارائه‌سنه دولتجه مجبوریت حاصل اولمش ایدی .

بناءً علیه بوکا برچاره اولمق اوزره مسقفاتی خراب اولمش اولوبده اعمارینه قدرتی اولمیان وبشقه بر صورتله دخی اعماری ممکن اولمیان مسقفات موقوفه‌ده اجارتین صورتیله تصرف اصولی احداث اولنه‌رق « حاجت خصوصی اولسون عمومی ضرورت منزله‌سنه تنزیل اولنور » و « ضرورتلر ممنوع اولان شیلری مباح قیلر » قاعدهٔ فقهیه‌لری منطوقلرنجه بر وجه مشروح وقوع بولمش اولان احتیاج وضرورت اوزرینه خلاف قیاس اوله‌رق واقفلرده اجارهٔ طویله مسئله‌سی تجویز ایدلمشدر وقفلری بیقدرت بولنان خراب مسقفات موقوفه‌نك اعمارینه مستأجرلری تشویق وترغیب ایتمك ایچون اجارتین معامله‌سی ضمننده فصول آتیه‌ده

وقف ايچون قبض وهرسنه ختامنده اجارهٔ موجله ناميله جزئى بر مبلغ ويرمك اوزره اول كيمسه يه تفويض اولنور .

بيان اولنه جغى وجهله بالاجارتين مستأجراولانلره بر چوق منفعت وفائده كوسترلمشدر .

وضع اصليسنه بناءً اجارتين معامله سنك حقيقتى بر وجه آتى بيان اولنور شويله كه مسقفات موقوفه دن برمنزل ويا دكان خراب اولوبده اعماره كافى غله موجود اولماديغى واجرته محوباً اعمار ايتمك اوزره اجارهٔ واجده ايله استيجاره طالب دخى بولنمديغى برنهج شرعى تحقق واجارتين ايله ايجارى وقف حقنده انفع اولديغى تبين ايدرك اجارتينه تحويله اذن شرعى صادر اولدقدن صكره اول منزل ويادكانك اعمارينه صرف اولنمق اوزره اجارهٔ معجله ناميله قيمتنه قريب بر مبلغ استيجاره طالب اولان كيمسه دن اخذ وهر سنه نهايتنده ويرلمك اوزره جزئى بر مبلغ اجارهٔ مؤجله ناميله تخصيص اولور .

اجارتينلو مسقفات موقوفه يه اجارتينلى تسميه اولنمسنك وجهى اشبو بياندن ظاهر اولنور .

اجارهٔ معجله ناميله مستأجردن بر وجه پشين اخذ اولنان بلغ معرفت متولى ايله اول دكان ويامنزلك اعمارينه صرف اولنه رق معمور اولديغى حالده اصول موضوعه سنه توفيقاً تصرف ايتمك اوزره بالاجارتين مستأجر اولنلره تسليم اولنور .

بالاجارتين مستأجرك معجله يى استيفا ايتمكسزين زمان قيلده بلاولد وفاتى وقوع بولديغى حالده معجله دن استيفا اولنميان مقدارينى مستأجرك ورثه سى طرف وقفدن استرداد ايدرلر .

معجله الندقدن صكره مؤجله ناميله سنوى بر مقدار مبلغك تخصيصى اصول اتخاذ اولنمسى ايكى مطالعهٔ مشروعه يه مبنيدر .

اولكيسى بهر سنه ختامنده مستأجرلردن اجاره اخذيله مأمورك مال

١١٨ (ماده)

اجارتینلو عقارات موقوفه‌نك رقبه‌سی وذواتی واقف طرفنه وحق تصرفی بالاجارتین مستأجرینه عائددر .

زمان ایله اجارتینلو مسقفات موقوفه‌ده ملکیت دعواسنه قیام ایتملرینه محل بر اقلمامشیدر .

ایکنجیسی بهر سنه ختامنده مستأجر مؤجله‌یی متولی‌یه اعطا ایله مستأجر ایله متولی بینلرنده بالتعاطی عقد اجاره تجدد ایدرك ائمه حنفیه طرفندن وقف حقنده تجویز اولنمیان اجارهٔ طویله‌یه علی قدر الامکان بر مخلص بولمقدر اشته شرایکی اساسك محافظه‌سنی تأمین ایچون مستأجرلر طول مدت اجارهٔ مؤجله‌یی طرف وقفه ادادن امتناع ایتدکلری صورتنده متولینك اجاره‌یی فسخ ایتمکه حق وصلاحیتی اولدیغی حین احداثنده اصول اتخاذ ایلنمشدر ضرورت مشروحه‌یه مبنی مسقفات موقوفه‌دن بری اجارتین ایله ایجار وتفویض اولندقدن صکره انك بالاجارتین متصرفی اصحاب انتقالدن وارثی اولمیه‌رق وفات ایدوب اومسقف معمور اولدیغی حالده محلولاً واقف جانبنه عائد اولور ایسه اجارتین صورتیله ایجارندن صرف نظر اجارهٔ واحده ایله ایجار اولنق اوزره وقف ایچون ترك وابقاسی اولی‌سی امور جائزدن ایدی .

اجارتین اصولنك تاریخ احداثندن صکره بعض واقفلر واقف ایتمش اولدقلری مسقفات مستغلاتك اجارتین صورتیله ایجار اولنمسنی شرط واولوجهه وقفیه‌لرینه درج ایتدکلری کبی بعضیلری دخی بو اصولدن احترازاً اجارهٔ واحده ایله ایجار اولنمسنی شرط وتصریح ایتمشلردر تفصیلات مسروده‌دن اکلاشیله‌جغی اوزره وقفیله تجویز اولنمش اولان اجارتین صولی بر طاقم شروط ایله مشروط اوله‌رق ضروری اختیار اولنمش بر معامله‌دن عبارتدر .

عقارات مذكورەيە بالاجارتين متصرف اولان كيمسە حياتدە اولدقچە اول عقارك متصرفى اولور .

فقط معلوم اولديغى اوزرە اڭ كوزل واڭ نافع بر اصول وقانون سوء استعمال اولنديغى صورتدە اڭ فنا واڭ مضر نتيجەلرى انتاج ايدەجكى مجربات اموردن اولمغلە بروجە مشروح احداث اولنمش اولان اجارتين اصولى مرور زمان ايلە اختلاف طرفندن پك چوق سوء استعمالاتە اوغرادیلەرق فنا ومضر نتيجەلر ويرمشدر .

ازجملە هنوز واقفك ياپديغى حال اوزرە بولنان كاركير خان وحمام كبى مسقفات معمورە متوليان ومتنفذلك منافع ذاتيەلرى سائقەسيلە «ضرورتلر كندو مقدارلرنجە تقدير اولنور» و «خلاف قياس ثابت اولان غيرە مقيس عليە اولەمز» قاعدۀ فقهيەلرينە مخالف اولەرق اجارتينە تحويل اولنمشدر .

وبوندن تقريباً يوز اللى سنە اقدم نامشروع اولەرق احداث اولنمش اولان كدك اصولى اوقات قديمەنك خيليدن خيلى حقوق ومنافعنى اضاعە ايتمكدە بولنديغندن اشبو ظهور اولان بو سوء استعماللر كە اودە وقتيلە صورت صحيحەدە وقف ايدلەرك مؤسسات اسلاميەيە بحق مربوط بولنان اجارتينلو مسقفات ومستغلات موقوفە براز زماندنبرو صورت محرمانەدە اجرا ايدلديكى استيجار قلنان تأويلات غير محقە ايلە مؤسسات غير اسلاميەيە ربط ايدلمكدە اولمسيدر .

اكر بو كيفيت دولتجە نظر اهميتە النەرق وطرفنك حقوقى رد وپاش ايديلەرك برچارەسنە باقلمز ايسە ايلروده عظيم مشكلات واختلافاتى داعى اولنەجغى بى اشتباهدر .

وفات ایتدیکی تقدیرجه یالکز متصرفنك اولاد ذکور واناثنه بلا بدل سویاً انتقال ایدر . [*]

متصرف بلا ولد وفات ایدر ایسه محلول طرف وقفه عائد اولوب اولاددن ماعدا ورثه‌یه انتقال ایتمز .

فقط واقف وقفیه‌سنده اجاره‌تینلو مسقفات ومستغلاتك املاك کبی متصرفلرینك ورثه‌سنه انتقال ایتمه‌سنی شرط ایتمش ایسه اوصورتده مسقفات ومستغلات مذکوره متصرفلرینك وفاتیله مسئله میراثیه‌لرینه قیاساً ورثه‌لرینه انتقال ایدر [**]

کذلك بیك ایکیوز سکسان بش سنه‌سی ذی القعده‌سنك ایکنجی کونی نشر واعلان قلنان توسیع انتقال قانوننامه همایوننه توفیقاً متصرفنك طلب واختیاری اوزرینه توسیع انتقالی اجرا قلنمش اولان اجاره‌تینلو مسقفات ومستغلات موقوفه اولان کما کان اولاد ذکور واناثه سویاً انتقال ایدر .

---

[*] بو انتقال عادت وعرفه مبنی اولوب شرعه مستند اولمدیغندن اکا انتقال عادی تسمیه قلنور .
چونکه مستأجر وفات ایتدکدن صکره شرعاً اجاره منفسخ اولور . یوقسه مأجورك تصرفی مستأجرك ورثه‌سنه انتقال ایتمز .

[**] اصحاب خیراتدن صدر اسبق قوجه یوسف پاشا مرحومك آینه‌لی قواقده وقپودان دریا اسبق جزایرلی غازی حسن پاشا مرحومك قصبهٔ قاسم پاشاده قلیچ میدانندهکی ابنیه‌لرینده [illegible] مسقفات ومستغلات موقوفه‌لری بو قبیلدندر .

ثانياً احفاده يعنى متصرف متوفانك اولاد ذكور واناثنك اولاد ذكور واناثنه انتقال ايدر .

شويله كه توسيع انتقالى اجرا اولنمش اجارتينلو بر وقف عقاره متصرف اولان كيمسه اولادى اولمادينى حالده وفات ايدوب انجق احفادينى ترك ايتديكده اول احفاد اوكيمسه نك ايرو ايرو ولدلرندن تولد ايتسه لر بيله اول عقار انلرك جمله سنه مساوات اوزره انتقال ايدر .

مثلا توسيع انتقالى اجرا اولنمش اجارتينلو بر وقف عقارك متصرف اولادى اولمدينى حالده وفات ايدوب انجق كندودن اول وفات ايتمش اولان بر نفر اوغلنك بش نفر اولاديله ينه كندودن مقدم وفات ايتمش اولان بر نفر قزينك بر نفر ولدينى ترك ايلسه اول عقار التى سهم اعتبار اولنه رق بش سهم متوفى اوغلنك بش نفر اولادينه وبر سهمى دخى متوفاة قزينك بر نفر ولدينه انتقال ايدر وياخود كندودن مقدم وفات ايتمش اولان بر نفر اوغلنك ايكى نفر ولدينى وينه كندودن مقدم وفات ايتمش اولان ديكر اوغلنك اوچ نفر ولدينى وينه كندودن مقدم وفات ايتمش اولان قزينك درت نفر ولدينى ترك ايلسه اول عقار طقوز سهم اعتبار اولنه رق هر برينه برر سهم انتقال ايدر .

١٨٩ (ماده)

توسيع انتقالى اجرا اولنمش اجارتينلو عقارات موقوفه انجق

بر درجه احفاده انتقال ایدر .

بناء علیه ایکنجی درجه‌ده بولنان احفادجد اعلالرینك بالاجارتین عهده‌سنده بولنان عقارات موقوفه‌دن حق انتقاله نائل اولمازلر مثلا توسیع انتقالی اجرا اولنمش اجارتینلو بر وقف عقار متصرفنك اوغلنك واوغلنك اوغلی وفات ایدوب بعده کندوسی دخی انجق اوغلنك اوغلنك اوغلنی ترك ایدرك وفات ایتسه اول عقار اوغلنك اوغلنك اوغلنه انتقال ایتمز [*]

۱۹۰ (ماده)

بابا واناسنك حیاتنده وفات ایدن اولاد ذکور واناثك اولادی اولاد مقامنه قائم اوله‌رق جد وجده‌لرندن بابا واناارینه انتقال ایده‌جك حصه کندولرینه انتقال ایدر .

شویله که توسیع انتقالی اجرا اولنمش اجارتینلو بر وقف عقارك متصرفی هم اولادینی وهمده کندودن مقدم وفات ایتمش اولان اولادندن متولد احفادینی ترك ایدرك وفات ایتسه اوصورتده کندودن مقدم وفات ایتمش اولان اولاد حیاتده فرض اولنه‌رق بر حیات بولنان اولاد ایله برابر اول عقاردن کندولره انتقال ایده‌جك حصه هر برینك کندی اولادینه انتقال ایدر .

---

[*] چونکه توسیع انتقال قانوننده احفاد لفظی اولاد ذکور واناثك اولادی دیو تفسیر ایدیله‌رك بر درجه احفاده حصر ایدلمش اولدیغندن ایکنجی درجه‌ده بولنان احفاده شامل دکلدر .

مثلا توسیع انتقال اجرا اولنمش اجارتینلو بر وقف عقارك متصرفی وفات ایدوب ایکی نفر اوغلنی وبر نفر قزینی وکندو سندن اول وفات ایتمش اولان دیکر اوغلنك اوچ نفر اولادینی ترك ایلسه عقار مذکورك اوچ حصه‌سی ایکی نفر اوغلی وبر نفر قزینه وبر حصه‌سی دخی کندودن مقدم وفات ایتمش اولان اوغلنك اوچ نفر اولادینه سویاً انتقال ایدر ٠

وياخود متصرف وفات ایدوبده بر نفر اوغلنی وکندودن مقدم وفات ایتمش اولان قزینك اوغلنی ترك ایتسه اول عقارك نصفی متصرف متوفانك اوغلنه ونصف دیکر قزینك اوغلنه انتقال ایدر وياخود متصرف وفات ایدوبدب اوچ نفر اوغلنی وبر نفر قزینی وکندوسندن مقدم وفات ایتمش اولان دیکر اوغلنك اوچ نفر اولادینی وینه کندوسندن اول وفات ایتمش اولان دیکر قزینك ایکی نفر ولدینی ترك ایتسه عقار مذکور التی حصه اعتبار اولنه‌رق برر حصه‌دن جمعاً درت حصه متوفانك اوچ نفر اوغلی وبر نفر قزینه وبر حصه‌سی دخی متوفی اوغلنك اوچ نفر اولادینه وینه دیکر بر حصه‌سی دخی متوفاةً قزینك ایکی نفر ولدینه انتقال ایدر ٠

توسیع انتقالی اجرا اولنمش اجارتینلو بر وقف عقارك متصرف ویا متصرفه‌سی اولاد ویا احفادینی ترك ایدرك وفات ایتدکده زوجه‌سنك ویا زوجنك اول عقارده حق انتقالی یوقدر ٠

ثالثاً ابوینه انتقال ایدر یعنی توسیع انتقالی اجرا اولنمش اجارتینلو بر وقف عقاره متصرف اولان کیمسه اولاد و احفادی و والدینی

حالده وفات ايدوب بابا واناسنى ترك ايتدكده اول عقار مناصفةً بابا واناسنه انتقال ايدر .
يالكز باباسى بولنور ايسه اول عقار مستقلاً باباسنه وياخود يالكز اناسى بولنور ايسه اول عقار مستقلاً اناسنه انتقال ايدر بابا وانا ايله وياخود ايكيسندن بريله زوج ويا زوجه بولنور ايسه بر ربع حصه زوج ويازوجه‌يه انتقال ايدر .
مثلا توسيع انتقالى اجرا اولنمش اجاره‌تينلو بر وقف عقار متصرفى اولاد واحفادى اولماديغى حالده وفات ايدوب زوجه‌سنى وبابا وآناسنى ترك ايتدكده اول عقارك ربع حصه‌سى زوجه‌يه وثلاثة ارباع حصه‌سى دخى مناصفةً باباسى وآناسنه انتقال ايدر وياخود زوجه وباباسنى ترك ايتدكده ربع حصه زوجه‌يه وثلاثة ارباع حصه‌سى دخى باباسنه انتقال ايدر وياخود زوجه واناسنى ترك ايتدكده ربع حصه زوجه‌يه وثلاثة ارباع حصه‌سى دخى اناسنه انتقال ايدر ،

وياخود توسيع انتقالى اجرا اولنمش اجاره‌تينلو بر وقف عقاره متصرفه اولان بر قادين اولاد واحفادى اولماديغى حالده وفات ايدوب زوجنى وبابا واناسنى ترك ايتدكده اول عقارك ربع حصه‌سى زوجنه وثلاثة ارباع حصه‌سى دخى مناصفة بابا واناسنه انتقال ايدر وياخود زوجنى وباباسنى ترك ايتدكده ربع حصه زوجنه وثلاثة ارباع حصه‌سى دخى باباسنه انتقال ايدر وياخود زوجنى واناسنى ترك ايدكده ربع حصه زوجنه وماعداسى اناسنه انتقال ايدر .

رابعاً . لابوين ار وقز قرنداشنه انتقال ايدر

شويله كه توسيع انتقالى اجرا اولنمش واجارتينلو بر وقف عقاره متصرف اولان كيمسه اولاد و احفادى و ابوينى اولماديغى حالده وفات ايدوب لابوين ار قرنداشيله لابوين قز قرنداشنى ترك ايلسه اول عقار مناصفةً انلره انتقال ايدر ٠

يالكز لابوين ار قرنداشى بولنور ايسه اول عقار مستقلاً لابوين ار قرنداشنه وياخود يالكز لابوين قز قرنداشى بولنور ايسه اول عقار مستقلاً لابوين قز قرنداشنه انتقال ايدر لابوين قز قرنداش قاچ نفر بولنور ايسه بولنسون جملهسى مساوات اوزره انتقاله نائل اولورلر ٠

خامساً لاب ار وقز قرنداشنه انتقال ايدر ٠

توسيع انتقالى اجرا اولنمش اجارتينلو بر وقف عقار متصرفى اولاد واحفادى وبابا وانا و لابوين قرنداشلرى اولماديغى حالده وفات يدوب انجق لاب ار وقز قرنداشلرينى ترك ايتدكده اول عقار انلره سوياً انتقال ايدر .

بو صورتده دخى زوج ويا زوجه بولنديغى تقديرجه ربع حصه زوج و يا زوجه يه و ماعداسى لاب قرنداشلره انتقال ايدر ٠

لابوين قرنداشلرده بيان اولنان تفصيلات لاب قرنداشلرده دخى جاريدر ٠

سادساً لام ار وقز قرنداشه انتقال ايدر ٠

شويله كه توسيع انتقالى اجرا اولنمش اجارتينلو بر وقف عقار متصرفى اولاد واحفادى و ابوينى ولابوين ولاب قرنداشلرى

اولمادیغی حالده وفات ایدوب انجق انا بر ار وقز قرنداشلرینی ترك ایلسه اول عقار سویاً انلره انتقال ایدر .

بوصورتده دخی زوج ویازوجه یه برر ربع حصه واردر .

تفصیلات مذکوره لام قرنداشلرده دخی جاریدر .

سابعاً زوجدن زوجه یه وزوجه دن زوجه انتقال ایدر .

یعنی توسیع انتقالی اجرا اولنمش اجارتینلو بروقف عقاره متصرفی بالاده درجاتی بیان اولنان حق انتقال اصحابندن اصلا وارثی اولمادیغی حالده وفات ایدوبده انجق زوجه سنی ترك ایلسه اول عقار مستقلاً زوجه یه انتقال ایدر .

شوقدر وارکه زوجه متعدد اولدیغی صورتده سویاً ومشترکاً جملهسنه انتقال ایدر .

ویاخود توسیع انتقالی اجرا اولنمش اجارتینلو بروقف عقاره متصرفه اولان بر قادین بالاده درجاتی بیان اولنان اصحاب انتقالدن کمسنه سی اولمادیغی حالده وفات ایدوب انجق زوجنی ترك ایلسه اول عقار مستقلاً زوجنه انتقال ایدر .

بروجه بالا زوج و زوجه نك حق انتقاله نائل اولمسی حق وراثتك ثبوتی شرطیله مشروطدر .

شویله که وارث اولان زوج وزوجه حق انتقاله نائل اولور .

وارث اولمیان حق انتقاله نائل اولماز .

بناء علیه نکاح صحیحك وقوعندنصکره قبل الدخول والخلوه زوجیندن بریسی وفات ایتسه دیکری ایچون حق انتقال واردر .

كذلك زوج زوجه‌سنى طلاق رجعى ايله تطليق ايتدكدن صكره زوجه‌نك عدتى ايچنده زوجيتدن بريسى وفات ايتسه اخرى آنك حق انتقالنه نائل اولور .

اما زوجه‌نك عدتى منقضيه اولدقدنصكره زوجندن برى وفات ايتسه اوصورتده حق انتقال ثابت اوله‌مز .

طلاق بائنده ولو زوجه‌نك عدتى ايچنده زوجيندن برى وفات ايتسه آخره حق انتقال ثابت اوله‌مز .

شوقدر وار كه بر كيمسه مرض موتنده زوجه‌سنى طلبى اولميه‌رق طلاق باين ايله تطليق ايدوبده زوجه‌نك عدتى منقضيه اولمقسزين زوج وفات ايتسه زوجه ايچون حق انتقال ثابت اوله بيلور .

١٩١ ماده

مفقودك يعنى حيات و مماتى و نره‌ده اولديغى مجهول بولنان شخص غائبك حقيقةً ويا حكماً موتى ثابت اولمدقجه عهدهٔ تصرفنده بولنان اجارتينلو عقارات اصحاب انتقالدن اولان ورثه‌سنه انتقال ايتمز .

١٩٢ (ماده)

بينلرنده قرابت اولان ايكى كيمسه غرق اولمش بر سفينه ايچنده بولنه‌رق مغروقاً ويا خود منهدم اولمش بر بنانك انقاضى آلتنده قاله‌رق مهدوماً وياخود محترق اولمش بر بنا ايچنده بولنه‌رق محترقاً وفات ايدوب فقط آنلردن قنغيسنك اولجه وفات ايتمش اولديغى معلوم اوله‌مامه آنلردن هر برى آخره

وارث اوله‌مدیغی كبی یكدیكرك بالاجارتین تصرفنده بولنان اجارتینلو وقف عقارك حق انتقالنه دخی نائل اوله‌مز .

بلكه هر برینك بالاجارتین عهده‌سنده بولنان وقف عقار كندوسنك برحیات اولان ورثه‌سنه انتقال ایدر.

مثلا اجارتینلو بر وقف عقارك متصرفی برنفر اوغلیله برابر بروجه محرر مغروقاً ویا مهدوماً ویا محروقاً وفات ایدوب آنلردن قنغیسنك اول وفات ایتمش اولدیغی مجهول بولنمغله متصرف متوفانك برحیات بولنان سائر اولادی اول عقاری انتقال عادی‌یه بناءً ضبط ایتمك استدكارنده بروجه محرر باباسیله برابر وفات ایدن اوغلنك اولادی اول عقاردن برحصه دخی جدمزدن بابامزه انتقال ایدر. بناءً علیه حصه‌مز كوره‌بی بابامزه انتقالتدن برضبط ایدرز دیه‌مزلر .

توسیع انتقالی اجرا اولنمش اجارتینلو بر وقف عقار متصرفی بالاده درجاتی بیان اولنان حق انتقال اصحابندن كسنه‌سی اولمدیغی حالده وفات ایتسه اول عقار محلول اوله‌رق وقفی جانبنه عائد اولور .

شوقدر واركه اجارتینلو بر وقف عقار اولنجیه دكین فارغی بسلمك شرطیله تفرغ و اولوجهله اذن متولی لاحق اوله‌رق سندخاقانیسنه درج و تحریر اولندقدنصكره فارغ برحیات ایكن مفروغ‌له اصحاب انتقالدن اصلا وارثی اولمدیغی حالده وفات

ايلسه اول عقار محلول اولميوب متوليتن موافقتيله فارغنك عهده سنه اعاده اولنور .

فصل ثانى

موانع انتقال بياننده در

١٩٣ (ماده)

مسلم ايله غير مسلم بينلرنده اولان اختلاف دين مانع انتقالدر بناء عليه بر مسلمك وفاتنده اجارتين صورتيله تصرفنده اولان مسقفات و مستقلات موقوفه غير مسلم اولان اولاد و اقرباسنه انتقال ايتمز .

كذلك غير مسلمك وفاتنده بالاجارتين تصرفنده اولان مسقفات و مستغلات موقوفه مسلم اولان اولاد و اقرباسنه انتقال ايتمز [*] اما ملل غير مسلمه بينلرنده اولان اختلاف دين مانع انتقال اولهمز مثلا خرستياندن يهوديه ويهوديدن خرستيانه اجارتينلو مسقفات و مستغلات موقوفه انتقال ايدر .

بناء عليه مثلا تبعه دن بر يهودى بر وقف عقاره اجارتين ايله متصرف ايكن وفات ايدوب هر برى تبعه دن برى خرستيان و ديكرى يهودى ايكى نفر ولدينى ترك ايتدكده خرستيان اولان ولد اول عقارك نصف حصه سنى انتقال عادى يه بناءً ضبط ايتمك استدكده ولد يهودى مجرد بابامز يهودى اولوب سن خرستيان

(*) وارث مسلم اولديغى تقدير غير مسلمدن ميراث آلمسى ملحوظدر زيرا نوبابده كى حديثك قسم آخرى متفق عليه دكلدر ويرده بوحيكم الله فى اولادكم . الايه . مسلمينه . ه خطابدر . فافهم

اولدیغکدن اول عقاردن سکا حصه انتقال ایتمیوب اول عقاره
مستقلاً بن متصرف اولورم دیه مز .
متوفی خرستیان بولندیغی تقدیرجه حکمینه بومنوال اوزره در
کذلك تبعه‌دن بر یهودی بر وقف عقاره اجارتین ایله متصرف
ایکن فوت اولوب تبعه‌دن بر نفر خرستیان ولدینی ترك ایتدکده
او ولد اول عقاری انتقال عادی یه بناءً ضبط ایتمك استدکده متولی
مجرد بابالك یهودی اولوب سن خرستیان اولدیغکدن اول عقار سکا
انتقال ایتمیوب محلول اولور دیو ضبطدن منع ایده مز .
متوفی خرستیان ولدی یهودی اولدیغی تقدیرده دخی حکم بو
منوال اوزره در .

۱۹٤ (ماده)

اختلاف دار ودیار یعنی اختلاف تابعیت مانع انتقالدر .
شویله که تبعهٔ غیر مسلمه‌دن برینك وفاتیله بالاجارتین عهده سنده
بولنان وقف عقار تبعهٔ اجنبیه‌دن اولان اولاد و اقرباسنه
انتقال ایتمز .
کذلك استملاك املاك قانوننه توفیقاً اجارتینلو وقف عقاره
متصرف اولان غیر مسلم براجنبی وفات ایتدکده اول عقار تبعهٔ
دولت علیه‌دن اولان وارثنه انتقال ایتمز .
تبعهٔ دولت علیه‌دن برکیمسه اجارتینلو عقاره متصرف ایکن
مأذونیت رسمیه استحصال ایتمکسزین بر دولت اجنبیه تابعیتنه
داخل اولسه عهده سنده بولنان عقار محلولاً وقفی جانبنه
عائد اولوب اصحاب انتقالدن اولان اولاد و اقرباسنه انتقال ایتمز .

لكن مأذونيت رسميه استحصال ايدرك بر دولت اجنبيه تابعيتنه كيرمش ايسه نظر اولنور . اكر تابعيتنه كيرديكي دولت اجنبيه استملاك املاك مضبطه سني قبول وامضا ايتمش ايسه عهده سنده بولنان اجارتينلو وقف عقار محلول اولميوب كالاول عهده سنده قالور واكر تابعيتنه كيرديكي دولت استملاك املاك مضبطه سني قبول وامضا ايتمامش ايسه اوصورتده محلول اولور .

١٩٥ ماده

قتل مانع انتقالدر .

مثلا بركيمسه باباسنى قتل ايتمش اولسه باباسنك حياتنده بالاجارتين عهدۀ تصرفنده بولنان مسقفات ومستغلات موقوفه نك انتقالندن محروم اولور .

بو مقامده قتلدن مراد حرمان ارثى موجب اولان قتلدر . حرمان ارثى موجب اولميان قتل انتقاله مانع دكلدر [*]

١٩٦ ماده

رق يعنى كوله ويا جاريه بولنمق مانع انتقالدر .

مثلا بر كيمسه اجارتين ايله بر وقف عقاره متصرف ايكن وفات ايدوبده كوله ويا جاريه اولان اولادينى ترك ايلمسه اول عقار آنلره عادياً انتقال ايتمز .

١٩٧ ماده

اصحاب انتقالدن بريسى بالاده بيان اولنان موانع انتقالدن بريله انتقالدن محروم اولسه اومانع بولنمديغى تقديرده اكا انتقال

قنغى قتلار حرمان ارثى موجب اولور وقنغيلر موجب اولماز بوكادائر اولان تفصيلات فرائض وجنايات بحثلرنده مسطوردر . مراجعت بيوريله .

ایده‌جك حصه محلول اولمیوب دیگر ورثه‌یه انتقال ایدر .

مثلا تبعهٔ دولت علیه‌دن بر غیرمسلم اجارتینلو بر وقف عقاره متصرف ایکن فوت اولوب ایکی نفر غیرمسلم اوغلی ترك ایدوب فقط انلردن بریسی تبعهٔ دولت علیه‌دن ودیگری تبعهٔ اجنبیه‌دن بولنسه اول عقار مستقلاً تبعهٔ دولت علیه‌دن اولان اوغلنه انتقال ایدر .

یوقسه دیگر اوغلی تبعهٔ اجنبیه‌دن بولندیغی ایچون اول عقارك نصف حصه‌سی محلول اولماز .

کذلك اجارتینلو بر وقف عقارده متصرف اولان کیمسه‌یی مثلا اوچ نفر اولادندن بری انتقادن محرومیتی موجب قتل ایله قتل ایلسه دیگر ایکی نفر ولدی اول عقاری انتقال عادی‌یه بناءً ضبط ایدرلر .

یوقسه بر نفر ولدی قاتل بولندیغندن اول عقارك ثلث حصه‌سی محلول اولماز .

فصل ثالث

فراغ قطعی بیاننده‌در

١٩٨ ماده

علی العموم اجارتین صورتیله تصرف اولنان مسقفات ومستغلات موقوفه‌نك متصرفلری اول مسقفات ومستغلاتی گرك بدل مقابله‌سنده وگرك مجاناً آخره فراغ ایده‌بیلور .

١٩٩ ماده

فراغ ایجاب وقبول ایله منعقد اولور .

فقط مفروغ به هانکی وقفدن ایسه فراغك صحتنده اول وقفك متولیسنك اذنی لاحق اولمق شرط اولوب بلا اذن المتولی وقوعبولان فراغ صحیح ومعتبر دکلدر .

بناءً علیه بلااذن المتولی وقوعبولان فراغدن فارغ ایله مفروغ لهدن هر قنغیسی مراد ایتسه رجوع ایده‌بیلور .

ومفروغ له وفات ایدر ایسه مفروغ متصرف اولور .

فارغ وفات ایتسه مفروغ به آنك اصحاب انتقالدن اولان ورثه‌سنه انتقال ایدر .

اصحاب انتقالدن ورثه‌سی یوغیسه محلولاً وقفی جانبنه عائد اولور .

و الحاصل بلا اذن المتولی فارغ ایله مفروغ له بینلرنده وقوعبولمش اولان فراغ کأن لم یکن حکمنده‌در .

٢٠٠ ماده

برکیمسه مسقفات ومستغلات موقوفه‌دن اجارتین صورتیله متصرف اولدیغی برعقاری اذن متولی ایله دیکرینه قطعیاً فراغ ایدوب لکن هنوز سند تحریر اولنماسه فارغ مجرد سند تحریر اولنمدی دیو فراغدن رجوع ایده‌من .

٢٠١ ماده

شرط لاحق عقد سابقه ملتحق اولماز .

بناءً علیه برکیسه اجارتین ایله تصرفنده اولان وقف عقاری شوقدر غروش بدل مقبوض مقابله‌سنده اذن متولی ایله آخر

كمسنه‌يه بلا شرط قطعياً فراغ ايتدكدن برمدت صكره مفروغ له فارغه هر نه‌زمان بدل فراغی بكا ادا ايدر ايسه‌ك بندخی اول عقاری سكا رد وفراغ ايدرم ديو وعد ايدوب اولوجهله برسند ويرسه بيله مفروغ له وعد مذكوری ايفايه مجبور دكلدر .

يعنی مفروغ له اول عقاری وعدی وجهله بالرضا فارغه رد وفراغ ايدرايسه فبها ايتمديكی حالده طرف حاكمدن مفروغ لهه جبر اولنه‌مز

اما فراغدن مقدم فارغ ايله مفروغ له بينلرنده بروجه مشروح برمقاوله جريان ايدرك انك اوزرينه فراغ وقوعبولمش ايسه اوصورتده فارغ بدل فراغی مفروغ لهه ادا ايلديكی حالده مفروغ له برموجب مقاوله مفروغ بهی رد وفراغه مجبوردر.

٢٠٢ ماده

بركيمسه اجارتين ايله تصرفنده اولان وقف عقارينی مجاناً و بلا شرط ديكر كمسنه‌يه اذن متولی ايله فراغ ايتدكدنصكره فارغ مجاناً فراغنه نادم اولوب مفروغ لهدن بدل مطالبه‌سنه وياخود مفروغ لهدن اول اول عقاری استرداد ايتمكه صلاحيتی اوله‌مز .

كذلك بركيمسه اجارتين ايله تصرفنده‌اولان وقف عقاری حال صحتنده اذن متولی ايله مجاناً آخره فراغ ايدوب بعده اصحاب انتقالدن كمسنه‌سی اولمديغی حالده وفات ايتسه متولیٔ وقفك مفروغ بهه مداخله‌يه وياخود مفروغ لهدن معجله طلب ايتمكه صلاحيتی اوله‌مز .

٢٠٣ (ماده)

فارغك عاقل وبالغ اولمسی شرطدر.

بناءً عليه صغير ويا مجنون ويا معتوهك فراغی صحيح ومعتبر دكلدر.

٢٠٤ (ماده)

فراغده فارغك رضاسی شرطدر.

بناءً عليه اكراه معتبر ايله وقوع بولان فراغ صحيح دكلدر.

٢٠٥ (ماده)

اجارتينلو مسقفات ومستغلات موقوفه‌ده مبادلةً فراغ جائزدر. مثلا بركيمسه بالاجارتين تصرفنده‌اولان وقف برمنزلی ديكرك كذلك اجارتين ايله تصرفنده اولان وقف بر منزل مقابله‌سنده فراغ ايلسه فراغ جائز اولور.

فقط مبادلةً فراغ اولنان منزللر. بشقه بشقه وقفلردن ايسه او وقفلردن هربرينك متوليسی طرفندن فراغه اذن ويرمك مبادلةً فراغك صحتنده شرطدر.

٢٠٦ (ماده)

بركيمسه اجارتين ايله تصرفنده اولان وقف عقاری حاكم حضورنده ديكر كمسنه‌يه فراغ ايدوب فراغی حاوی حاكم طرفندن حجت تنظيم اولنوب لكن فراغ مزبوره اول وقفك متوليسنك اذنی لاحق اولماسه فراغ صحيح ومعتبر اولماز.

لكن برمحاكمه‌نك نتيجه‌سنده طرفين متخاصمين برينك بالاجارتين تصرفنده اولان وقف عقارك آخره فراغی لازم

كاديكی حالده فصل مخصوصنده بیان اولنه جق مسائله توفیقاً طرف حاکمدن بر کیمسه لاجل المصلحه موقتاً قائممقام متولی نصب اولنه رق فراغ آنك اذنیله اجرا اولنور ایسه اوصورتده صحیح ومعتبر اولور.

٢٠٧ (ماده)

بر کیمسه اجارتین ایله تصرفنده اولان بر وقف عقاری آخر کمسنه یه فراغه تعهد ایدوب بعده تعهد مذکوردن رجوع ایله متولی حضورنده فراغی تقدیردن امتناع ایلسه او کیمسه فراغه جبر اولنه مز .

٢٠٨ (ماده)

بر کیمسه اجارتین ایله تصرفنده اولان بر وقف عقاری آخر کمسنه یه فراغ ایتمك اوزره اول کمسنه ایله مقاوله ایتدکده طرفیندن هرقنغیسی اول مقاوله دن رجوع ایده جك اولور ایسه دیکرینه پشیمانلق نامیله شوقدر مبلغ ویرمك اوزره تعهد ایلسه لر اول تعهدك حکمی یوقدر .

بناءً علیه طرفیندن بری اول مقاوله دن رجوع ایتسه پشیمانلق نامیله دیکرینه اول قدر مبلغ ویرمك اوزره حکم اولنه مز .

فصل رابع

فراغ مریض حقنده در

٢٠٩ ماده

بر کیمسه بالاجارتین تصرفنده بولنان بر وقف مستغلی مرض

موتنده اذن متوليله آخره فراغ ايدوب وفات ايلسه نظر اولنور اگر او كيمسه نك اصحاب انتقالدن ورثه سی موجود ايسه فراغ صحيح ومعتبر اولور واگر اصحاب انتقالدن ورثه سی موجود دكلسه اوصورتده فراغ صحيح ومعتبر اولميوب فراغ اولنمش اولان مستغل محلول اولمق اوزره طرف وقفه عائد اولور .

بوصورتده مفروغ له فارغه بدل ويرمش ايسه اول بدلی فارغك تركه سندن استيفا ايدر .

٢١٠ (ماده)

بر سنه يی متجاوز برمرض مزمنه مبتلی اولان كيمسه حالی متغير ومرضی مشتد اولدقدن صكره بالاجارتين تصرفنده اولان وقف عقاری اذن متولی ايله آخره فراغ ايدوب بعده برقاچ كون ايچنده اصحاب انتقالدن وارثی اولمديغی حالده وفات ايتسه فراغ مذكور صحيح اولماز .

بناء عليه اول عقار محلول اوله رق وقفنه عائد اولور . اما حالی متغير مرضی مشتد اولمزدن مقدم فراغ ايتمش ايسه او صورتده فراغ صحيحدر .

٢١١ (ماده)

بر كيمسه اجارتين ايله تصرفنده اولان وقف مستغلی اصحاب انتقالدن اولان ورثه سندن بريسنه مرض موتنده اذن متوليله فراغ ايلسه فراغ مذكور صحيح ومعتبردر .

بناء عليه بوصورتده اصحاب انتقالدن اولان سائر ورثه مجرد

فراغ مزبور مرض موتده وقوعبولمش اولمغله انی طوتمایز دیو
مفروغ بهه مداخله ایده‌مزلر .

مثلا اوچ نفر ولدی بولنان کیمسه بالاجارتین تصرفنده اولان
وقف عقاری مرض موتنده انلردن برینه اذن متولی ایله فراغ
ایتدکدن صکره وفات ایتسه دیکر ایکی نفر ولدی اول عقاره
مداخله ایده‌مزلر .

۲۱۲ (ماده)

بر مریض اجارتین ایله تصرفنده اولان وقف عقاری آخره
فراغ مراد ایتدکده اصحاب انتقالدن اولان ورثه‌سی اومریضی
فراغندن منع ایده‌مز .

۲۱۳ (ماده)

اصحاب انتقالدن کمسنه‌سی اولمیان بر مریض بالاجارتین
تصرفنده اولان وقف عقاری آخره فراغ مراد ایتدکده متولی
وقف جائزکه آنک مرضی مرض موتدر بناء علیه کسب
عافیت ایتمدکجه فراغه اذن ویرمم دیو اذن ویرمکدن امتناع
ایده‌مز .

چونکه برمرضك مرض موت اولمسی مریضك وفاتیله
تحقق ایدر قبل الوفات تحقق ایده‌مز .

فقط مریض بعد الفراغ مبتلی اولدیغی مرضدن افاقت بولمقسزین
وفات ایدوبده اول مرضك مرض موت اولدیغی تحقق ایدرك

فراغك عدم صحتی تبین ایدر ایسه اوحالده متولیٔ وقف مفروغ له یدینه فراغه اذنی حاوی سند ویرمش اولسه بیله مفروغ بهی محلول اولمق اوزره مفروغ لهك یدندن نزع ایدر بوصورتده مفروغ له فارغه بدل فراغ ویرمش ایسه اولدخی بدل فارغك ترکه‌سندن استیفا ایدر.

﴿ فصل خامس ﴾

﴿ ولی و وصینك فراغ وتفرغی بیانده‌در ﴾

٢١٤ (ماده)
صغیرك بالاجارتین تصرفنده اولان وقف عقار خراب اولوبده حاصلی خرجنه وفا ایتمامك ویاخود صغیرك ضرورت نفقه‌سی بولنمق کبی مسموعات شرعیه‌یه بناءً اول عقارك آخره فراغی صغیر حقنده موجب خیر ومنفعت اوله‌جغی و بدل مثلی عندالحاکم ارباب وقوفك اخباریله تبین ایتدیکی حالده اذن حاکم و رأی متولیله صغیرك محمود الحال اولان ولیسی و یاخود وصیٔ مختار ویا منصوبی اول عقاری بدل مثلیله آخره فراغ ایده‌بیلور.
بوصورتده ولی ویا وصی اول عقاری بدل مثلیله آخره فراغ ایتدکدنصکره صغیر بالغ اولسه اول عقاره مداخله ایده‌من.
اما مسوغ شرعی موجود اولمدیغی تقدیرجه ولی ویا وصی اول عقاری آخره فراغ ایده‌من.
ایتمش اولسه صحیح ومعتبر اولماز.
بناءً علیه بوصورتده صغیر بعدالبلوغ اول عقاری بارأی متولی

مفروغ لهدن استرداد ايده بيلور
مجنون ايله معتوه بو حكمده صغير كبيدر

٢١٥ (مسئله)

اجارتينلو بر وقف عقارك صغير ايچون تفرغى صغير حقنده موجب خير و منفعت اوله جغى تحقق ايدر ايسه ولى و يا وصيسى اول عقارى اذن حاكم و رأى متولى و بدل مثلى ايله صغير ايچون تفرغ ايده بيلور
مجنون ايله معتوه بو حكمده صغير كبيدر

٢١٦ (مسئله)

بر صغيرك وصيسى اول صغيرك بالاجارتين تصرفنده اولان وقف عقارى نفسيچون تفرغ ايده مز
فقط وصى اول عقارى مسوغ شرعى يه بناء رأى حاكم و بدل مثلى و اذن متولى ايله آخر كيمسه يه فراغ ايتدكدنصكره اول عقارى او كيمسه دن نفسيچون تفرغ ايده بيلور
ولى دخى بو حكمده وصى كبيدر

استطراد

٢١٧ (مسئله)

صغيرك بالاجارتين تصرفنده اولان وقف عقار تعميره محتاج اولدقده بلا تعمير اول عقارك على حاله ابقاسى بالكليه خرابيتنى منتج اوله رق صغير حقنده موجب مضرت و صغيرك مالندن

فراغك عدم صحتی تبین ایدرایسه اوحالده متولیٔ وقف مفروغ له یدیه فراغه اذنی حاوی سند ویرمش اولسه بیله مفروغ بهی محلول اولمق اوزره مفروغ لهك یدندن نزع ایدر بوصورتده مفروغ له فارغه بدل فراغ ویرمش ایسه اولدخی بدلی فارغك تره‌سندن استیفا ایدر

فصل خامس

ولی و وصینك فراغ وتفرغی حقنده‌در

٢١٤ (مسئله)

صغیرك بالاجارتین تصرفنده اولان وقف عقار خراب اولوبده حاصلی خرجنه وفا ایتمامك ویاخود صغیرك ضرورت نفقه‌سی بولنمق کبی مسوغات شرعیه بناء اول عقارك آخره فراغی صغیر حقنده موجب خیر ومنفعت اوله جغی وبدل مثلی عندالحاکم ارباب وقوفك اخباریله تبین ایتدیکی حالده اذن حاکم ورأی متولیله صغیرك محمود الحال اولان ولیسی ویاخود وصیٔ مختار ویا نصوبی اول عقاری بدل مثلیله آخره فراغ ایده بیلور
بوصورتده ولی ویا وصی اول عقاری بدل مثلیله آخره فراغ ایتدکدنصکره صغیر بالغ اولسه اول عقاره مداخله ایده‌مز
ما مسوغ شرعی موجود اولمدیغی تقدیرجه ولی ویا وصی اول عقاری آخره فراغ ایده‌مز
ایتمش اولسه صحیح ومعتبر اولماز
بناءً علیه بوصورتده صغیر بعد البلوغ اول عقاری بارأی متولی

[illegible]

[illegible]

٨١٢ ([illegible])

[illegible]

[illegible] اولەرق صغير حقنده [illegible]

تعميری صغیر حقنده جالب منفعت اوله‌جغی تحقق ایلسه ولی ویا وصیسی اول عقاری اذن حاکمله صغیرك مالندن قدر معروف مبلغ صرفیله تعمیر ایدر.

بوصورتده صغیر وفات ایلسه ورثه‌سی ولی ویا وصینك بروجه محرر وقوعبولان مصروفنی قبول ایتمیز دیه‌مزلر.

مجنون ایله معتوده بوحکمده صغیر کبیدر.

﴿ فصل سادس ﴾

(شرط ایله فراغ بیانندهدر)

٢١٨ (ماده)

عقد بیعی افساد ایدن شرطلر عقد فراغی دخی افساد ایدر.

شویله که فارغ حضور متولیده بالاجارتین عهده‌سنده اولان وقف عقاری فراغ ایدر اولدقده مفروغ لهك قبولنه مقارن اوله‌رق شرط مفسد ایله فراغ ایدوب متولی دخی اول شرطله مشروط اولدیغی حالده فراغه اذن ویرسه اول فراغ فاسد اولور.

اما فارغ ایله مفروغ له شرط مفسد ایله فراغی بینلرنده مقاوله ایدوب بعده حضور متولیده شرط مذکوردن بحث ایتمیه‌رك فارغ قطعیاً فراغ ایدوبده متولی دخی قطعی اولمق اوزره اول فراغه اذن ویرسه اول فراغ فاسد اولماز.

فارغ ایله مفروغ لهك کندی بینلرنده جریان ایدن مقاوله کأن لم یکن حکمندهدر.

٢١٩ (ماده)

اولونجه‌یه‌قدر — بسلمك شرطی مجاناً فراغی افساد ایتمز

شویله‌که بر کیمسه اجارتین ایله تصرفنده اولان وقف عقاری اولونجه‌یه‌قدر کندوسنی بسلمك شرطیله فراغ و مفروغ‌له دخی اول شرطله فراغی قبول ایدوب متولی دخی اول شرطله فراغه اذن ویرسه فراغ صحیح و شرط معتبر اولور

بناءً علیه بوصورتده مفروغله فارغی بسلمکه راضی ایکن فارغ فراغدن رجوع ایدوب مفروغ به‌ی مفروغ لهدن استرداد ایده‌مز اما مفروغ‌له فارغی بسلمیه‌رك شرط مذکوره رعایت ایتمسه اوصورتده فراغدن رجوع ایله مفروغ به‌ی بارأی متولی مفروغ لهدن استردادە فارغ صلاحیتی واردر [*]

---

[*] مقدما علی‌العموم فراغلر بیعه قیاس اولنه‌رق اولونجه‌یه‌قدر کوروب کوزتمك شرطی شرعاً بیعی مفسد اولدیغندن فراغ حقنده‌دخی مفسد اعتبار اولنه‌رق شرط مذکور ایله وقوعبولان بالجمله فراغلرك فسادی طرفنه کیدلمکده ایدیسه‌ده بلا بدل مجاناً وقوعبولان فراغلرك بیعه قیاسدن هبه‌یه قیاسی دها اولا وانسب اولدیغندن مجلهٔ احکام عدلیه‌نك (٨٥٥) نجی ماده‌سی منطوقنجه شرط مذکور ایله مجاناً فراغ وقوعنده سندات اداره‌سنجه قبول اولنه‌رق اولوجهله سنداته درج اولنمسی حقنده فی ٢٨ رجب سنه ٩٦ تاریخنده ارادهٔ سنیه شرف صدور ایتمشدر .

فصل سابع

خيار عيب وخيار رؤيت وغبن فاحش وتغرير حقنده‌در

٢٢٠ (مسئله)

اجارتينلو وقف عقارك فراغنده خيار عيب وخيار رؤيت جريان ايدر

شويله كه بركيمسه آخردن تفرغ ايلديكي وقف عقارده شرعاً ردي موجب برعيب قديم وقف اولسه اول عقاري خيار عيب ايله بارأي متولي فارغه رد ايدر

كذلك بركيمسه كورمكسزين آخردن تفرغ ايلديكي وقف عقاري كورنجيه دكين مخيردر كوردكده ديلرسه بارأي متولي فراغي فسخ ايدر وديلرسه قبول ايدر

٢٢١ (مسئله)

اجارتينلو مسقفات ومستغلات موقوفه‌نك فراغنده بلا تغرير غبن فاحش وقوعبولسه مغبون اولان طرف كرك فارغ وكرك مفروغ له اولسون فراغي فسخ ايده‌مز

فقط برصغيرك بالاجارتين عهده‌ٔ تصرفنده اولان وقف عقاري ولي وياوصيسي ولو بلاتغرير بدل مثلندن نقصان فاحش ايله ناقص بربدل مقابله‌سنده فراغ ايلسه فراغ صحيح اولماز

بناء عليه صغيرڭ اولدقده اول عقاری استرداد ایده بیلور

معتوه ایله مجنون بو حكمده صغیر كبیدر

كذلك اجارتینلو بروقف عقاری متولیسی ولو بلا تغریر بدل مثلندن نقصان فاحشله ناقص بدل مقابلەسنده تفویض ایلسه تفویض صحیح اولماز

كذا وكیل بالفراغ ولو بلاتغریر بدل مثلندن نقصان فاحشله فراغ ایلسه فراغ صحیح اولماز

نتەكم فصل مخصوصنده كلور

٢٢٢ (مسئله)

فارغ ایله مفروغ لهدن بری دیكرینی تغریر ایدوبده فراغده غبن فاحش اولدیغی ظاهر ومتحقق اولسه مغبون اولان طرف رأی متولیله فراغی فسخ ایده‌بیلور

مثلا بركیمسه دیكر كسنه یه « فلان محلده بالاجارتین تصرفده اولان مغازه بهر شهر بشیوز غروشه ایجار اولنور » انڭ بدل مثلی بریوك غروشدر انی سكا فراغ ایدەیم دیمكله اول كسنه دخی انڭ افادەسنه اعتماداً اول مغازەیی بریوك غروشه آندن بارأی متولی تفرغ ایدوب بعده اول مغازه نڭ اوچ یوزغروشه ایجار اولنمقده اولدیغی وحین فراغده بدل مثلی انجق یتمش بیك غروش ایدوكی تبین ایلسه مفروغ له رأی متولیله فراغی فسخ ایدوب ویرمش اولدیغی بدلی فارغدن استرداد ایدر

كذلك اجارتین ایله برعقاره متصرف اولان ساده دل كیمسه یه خفضاً [illegible] بدل مثلی انجق التی بیك

[illegible] مستوه ايله [illegible]

[illegible] متلندن [illegible]

[illegible] بدل مثلنك نقصان فاحشله [illegible] فراغى فسخ اولنماز

[illegible] فصل [illegible] كور

٢٢٢ (ماده)

[illegible] ايله مفروغ [illegible] برى ديكرينى تحرير ايدوبده فراغده غبن فاحش اولديغى [illegible] متحقق اولسه [illegible] اولان طرف رأى متوليله فراغى فسخ ايده بيلور

مثلا بر كيمسه ديكر كمسنه يه فلان محلده [illegible] اولان [illegible] معاره [illegible] بيوز [illegible] غروشه اجاره [illegible] بدلى مثلى [illegible] غروشدر [illegible] ديديكى [illegible] ديكى افادهسنه [illegible] اولان مغارهنى [illegible] غروشه [illegible] رأى متولى تفرغ ايدوب بعده اول مغارهنك [illegible] غروشه [illegible] اولديغى وحين فراغده بدل مثلى [illegible] غروش ايدوكى [illegible] مفروغ له رأى متوليله فراغى فسخ ايدوب ويرمش اولديغى بدلى فارغدن استرداد ايدر.

كذلك اجارتين ايله بر عقاره متصرف اولان ساده دل كيمسه يه [illegible] ديكر كمسنه اول عقارك بدل مثلى [illegible] الى بيك [illegible]

غروشدر زياده دكلدر انى مبلغ مزبور مقابله‌سنده بكا فراغ ايله ديواو كيمسه‌يى اقناع ايتمكله اودخى اول عقارى اللى بيك غروشه اذن متولى ايله او كمسنه‌يه فراغ ايتدكدنصكره حين فراغده اول عقارك سكسان بيك غروش بدل مثلى اولديغى بيغرض ارباب وقوفك شهادت موثوقه‌سيله تبين ايدرك فراغده تغرير وغبن فاحش اولديغى ظاهر اولسه فارغ بارأى متولى فراغى فسخ وبدلى مفروغ لهه رد ايدوب مفروغ بهى مفروغ لهدن استرداد ايدر

سكزنجى فصل

بدل فراغ واستحقاق بياننده‌در

٢٢٣ (ماده)

بر كيمسه اجارتينلو مسقفات ومستغلات موقوفه‌دن برعقارى شوقدر غروش بدل ويرمك اوزره ديكر كمسنه‌يه اذن متوليله فراغ وتسليم ايدوب مفروغله بدل فراغى ويرماسه‌ده فارغ بدل فراغى مفروغ لهدن طلب ودعوى ايده بيلور

بوصورتده مفروغله بدل فراغى ادا ايتمكسزين وفات ايتسه فارغ بدل فراغى مفروغ لهك تركه‌سندن طلب واخذ ايده‌بيلور

٢٢٤(ماده)

بدل فراغ اموال سائره كبى موروث اولور

شويله كه بر كيمسه اجارتين ايله تصرفنده اولان بر وقف عقارى شوقدر غروش بدل تسميه‌سيله فراغ وتسليم ايدوب لكن بدل

مذكوری مفروغ لهدن قبض ایتمكسزین فارغ وفات ایلسه اول بدل مفروغ لهدن قبض ومتوفانك تركه‌سنه ادخال اولنه‌رق علم فرائضجه بین الورثه تقسیم اولنور

بناءً علیه فارغك اصحاب انتقالدن اولان ورثه‌سی اجاره‌تینلو عقارات موقوفه‌ده بدل فراغ عقارات مذكوره كبی یالكز بزه انتقال ایدر دیو اصحاب انتقالدن اولمایان ورثه‌یی اول بدلدن حصه المقدن منع ایده‌مز

والحاصل بدل فراغ متوفانك تركه‌سندن معدود اوله‌رق انك سائر اموال متروكه‌سی حقنده جاری اولان احكام شرعیه تمامیله بدل فراغ حقنده جاریدر [*]

(*) اجاره‌تینلو مسقفات و مستغلات موقوفه‌ده اولان حق تصرفی فراغنده اعتیاضك یعنی عوض وبدل اخذینك جائز اولوب اولمامسنده بین الفقها اختلاف وقوعبولوب مقدملری عدم جوازه قائل اولان فقهانك قوليله عمل اولنه‌رق بدل دعواسنك عدم استماعيله حكام طرفندن حكم اولنمقده ایدیسه‌ده مؤخراً اعتیاضك جوازینه قائل اولان فقهانك قول شریفلری ناسه ارفق ومصلحت عصره اوفق ایدوكی بوندن اون ایكی سنه اقدم مقام مشیخت اسلامیه‌دن عتبهٔ علیای جناب ملوكانه‌یه لدی العرض قول ثانی موجبنجه عمل وحكم اولنمق اوزره ارادهٔ سنیه شرفصدور ایتمش اولمغله ممالك محروسهٔ شاهانه‌ده بولنان بالجمله حكام قول ثانی موجبنجه حكمه مأمور اولمشلردر

بناء علیه حكام قول اول موجبنجه حكم ایتدكلری حكملری نافذ اولماز

(٣٣٥ [illegible] ماده)

[illegible] كيسه‌نك آخردن بدل [illegible] [illegible]

اجارتينى [illegible] عقارك برمقدارينى [illegible] [illegible]

الاثبات [illegible] مقدار مستحقنه حكم [illegible]

[illegible] ايدوب [illegible]

[illegible]

(٣٣٦ [illegible] ماده)

بر وقفك متوليسى برعقارى كندوسنك متوليسى اولديغى وقفك

مستغلاتندن [illegible] اوزرنه شو قدر آقچه اجرهٔ معجله مقبوضه

[illegible] اجرهٔ مؤجله [illegible] [illegible]

[illegible] دعوى

دعوى و [illegible] اثبات ايدوب بعد الحلف اول عقارك [illegible]

حكم اولنه [illegible] كيسه ويردكى [illegible] متوليدن استرداد ايدر

[illegible]

[illegible] مقبوض [illegible] نفس [illegible]

[illegible]

[illegible] تقسيم و مهاياة [illegible] بيانندهدر [illegible]

[illegible]

(٣٣٧ ماده) [illegible]

[illegible] اجارتين صورتيله مشتركا تصرف اولنور [illegible] وقف عقارده

[illegible] الشركا تقسيم جائزدر [illegible]

[illegible]

[illegible] شرطه مشروطدر.

اولكيسى اول عقارك قابل تقسيم اولماسى يعنى اول عقار تقسيم

[illegible]

٢٢٥ (مسئله)
بركيمسه نك آخردن بدل مقابله سنده تفرغ ايتمش اولديغى اجارتينلو وقف عقارك برمقدارينـه مستحق ظهور ايدوب بعد الاثبـات اول مقدار مستحقه حكم اولنسه مفروغ له اول عقـارى رأى متوليله فارغه رد ايدوب بدلى فارغدن استرداد ايدر

٢٢٦ (مسئله)
بر وقفك متوليسى برعقارى كندوسـنك متولى اولديغى وقفك مستغلاتندن اولمق اوزره شوقدر اقچه اجارهٔ معجله مقبوضـه وشوقدر اقچه اجارهٔ مؤجله ايله بركيمسه يه تفويض ايتدكدنصكره ديگر كمسـنه ظهور ايدوب اول عقار بنم ملكمدر ديو دعـوى ومدعاسنى اثبات ايدوب بعد الحلف اول عقار مستحقه حكم اولنسه اوكيمسه ويرديكى معجله يى متوليدن استرداد ايدر

فصل تاسع

تقسيم ومهاياة وافراز حقنده‌در

٢٢٧ (مسئله)
اجارتين صورتيله مشـتركاً تصرف اولنور وقف عقارده بين الشركا تقسيم جائزدر
فقط ايكى شرطله مشروطدر
اولكيسى اول عقارك قابل تقسيم اولمسى يعنى اول عقار تقسيم

اولندقده شركادن هربرینه اصابت ایده‌جك حصه ایله انتفاع
ممكن اولمسیدر

ایكنجیسی تقسیمك وقف حقنده انفع اولمسیدر

بناءً علیه اجاره‌تینلو وقف عقارده قابل تقسیم اولمیان ویاخود
قابل تقسیم اولوبده تقسیمی وقف حقنده مضر بولنانلرك تقسیمی
صحیح اولماز

بوشرطلر تحقق ایتدكدنصكره تقسیمك اذن متولیله اولمسی
دخی شرطدر

بناء علیه اجاره‌تینلو عقارات موقوفه‌ده بلااذن المتولی وقوعبولان
تقسیم صحیح ومعتبر دكلدر

٢٢٨ (مسئله)

تقسیمك وقف حقنده مضرتی تقسیم اولنان وقف عرصه‌نك
برمقدار محلی بعد التقسیم طریقسز قالمق ویاخود بروقف عقار
كبیر قطعات صغیره‌یه تقسیم اولندیغی تقدیرجه حسب الموقع
اول عقارك شرفی زائل اوله‌رق واردات قدیمه‌سی تدنی
ایتمك كبی شیلردر

٢٢٩ (مسئله)

قابل تقسیم وتقسیمی وقفی حقنده نافع اولان اجاره‌تینلو مشترك
وقف عقارده جبرا تقسیم جریان ایدر

شویله كه اجاره‌تینلو مشترك بر وقف عقارده حصه‌دارلردن
بعضیسی تقسیمه طالب اولوب بعض دیكری تقسیمدن امتناع

اوليندفره شيركاندن [illegible] ايله [illegible]
[illegible] اولنسيدر [illegible]
[illegible] تقسيمات [illegible]
[illegible] اجاره [illegible] اولنان [illegible]
قبل التقسيم [illegible]
صحيح [illegible]
[illegible]
اولاى دخى [illegible] .

(مادة) ٢٢٧
[illegible]
[illegible]
[illegible]

(مادة) ٢٢٨
[illegible]
تقسيمات [illegible] وقف [illegible]
[illegible]
كبى [illegible] تقسيم [illegible] حسب اوقات اول
عقارك شرفى زائل اولديغى [illegible] كبى
[illegible]

(مادة) ٢٢٩
قابل تقسيم و تقسيمى وقف [illegible] اولان اجارتينلو
مشترك وقف عقارده جبرا [illegible] جريان ايدر .
شويله كه اجارتين [illegible] وقف [illegible]
بعد يدى تقسيم طلب [illegible] تقسيم [illegible]

ایندکده حاکم ابنیه احوالنه وقوف تامی اولان کیمسه‌لر معرفتیله طرفین ومتولی حضورلرنده اول عقارك ابنیه وعرصه‌سنی کشف وتقویم ایتدیرر لدی الکشف اول عقارك وقفه نافع صورتده بین الشرکا قابل تقسیم اولدیغی ارباب وقوفك شهادتلرینه تحقق ایدرسه اوصورتده حاکم تقسیمدن امتناع ایدنلرك رضاسنه باقمیه‌رق اول عقاری رأی متولی ایله حصه‌دارلر بیننده حصه‌لرینه کوره باقرعه تقسیم وهر برینك حصه‌سنی علامات فاصله وضعیله تعیین وتفریق ایدر

۲۳۰ (ماده)

مشترکاً تصرف اولنور اجارتینلو عقارات موقوفه‌ده حصه‌دارلردن بعضیسی صغیر ویامجنون ویامعتوه بولنسه ولی ویاوصیلری معرفتیله تقسیمی اجرا اولنور

فقط بو تقسیمك وقف حقنده انفع اولمسیله برابر صغیر ومجنون ومعتوه حقلرنده دخی انفع اولمسی لازمدر

۲۳۱ (ماده)

اجارتین صورتیله مشترکاً تصرف اولنان کدکات موقوفه نظاماً تقسیمی قبول ایتمز

کذلك اجارتینلو بروقف عقار درونده مستقر وقف کدك بولنور ایسه اول کدك باارادهٔ سنیه ویا معرفت متولی لغو ویاخود بالرضا حصه‌دارلردن برینك حصه‌سنه قصر ایدلدکجه اول کدکك مستقر فیهی اولان عقارك تقسیمی نظاماً ممنوعدر

۲۳۲ (ماده)

متعدد اجارتينلو عقارات موقوفهٔ مشتركه‌ده جبراً قسمت جمع جارى اولمز

مثلا ايكى كيمسه ايكى قطعه اجارتينلو وقف عقاره اشتراكاً وسوياً بالاجارتين متصرفلر ايكن حصه‌دارلردن برى اول عقارلردن بريسى كندويه وديكرى ديكرينه ويرلمك اوزره قسمت جمع ايله قسمته طالب اولوبده ديكرى بوتقسيمى قبولدن امتناع ايلسه حاكم بوتقسيمى قبول ايتمك اوزره امتناع ايدن حصه‌داره جبر ايده‌مز

۲۳۳ (ماده)

قسمتده عدالت شرطدر

شويله كه كرك قسمت رضا وكرك قسمت قضاده حصه‌دارلردن هر برينه تعيين اولنه‌جق حصه كندوسنك مقسومده اولان استحقاقنه معادل اولوب نقصان فاحش ايله ناقص اولمامق لازمدر

بناءً عليه مشترك اجارتينلو عقارات موقوفه‌يى حصه‌دارلر كرك حكم حاكمله وكرك بالتراضى اذن متولى ايله اقسام ايتدكدنصكره ايچلرندن بريسى كندى حصه‌سنده غبن فاحش وقوع بولمش اولديغنى ادعا واثبات ايدر ايسه قسمت نقض اولنور فقط حصه‌دارلر بعد التقسيم تقسيمه متعلق دعوادن يكديكريني قبولنى حاوى ابرا ايدر ايسه او صورتده غبن دعواسى استماع قلنماز شوقدر واركه حصه‌دارلر ايچنده صغير ومجنون ومعتوه كبى قاصرين بولنوبده ولى وياوصيلرى معرفتلريله تقسيم اولندقده

ولی ویا وصی بروجه مشروح اجرا ایتسه بیله قاصرینك حصه‌لرندن غبن دعواسنك استماعنه مانع اولماز

چونکه اولیا و اوصیانك قاصرین حقلرنده اجرالری تصحیحه دکلدر

(ماده) ۲۳۴

نقد علاوه ایدلمکسزین قسمت عادله ایله تقسیمی قابل اولمیان احدینله مشترك وقف عقارك حصه‌دارلر بیننده بالتراضی اذن متولی ایله تقسیمی جائز ایسه‌ده امتناع صورتنده تقسیمه جبر اولنه‌مز

مثلا ایکی کیمسه‌نك شایعا و سویا بالاجارتین تصرفلرنده اولان مشترك وقف منزلك تقسیمنده برحصه‌نك ابنیه‌سنك قیمتی آخر حصه ابنیه‌سنك قیمتندن زیاده اولوبده قیمتی زیاده اولان حصه‌یی الق ایستیان شریك دیکرینه لاجل المعادله سکا شوقدر آقچه بدل ویروب اول منزلی تقسیم ایده‌لم دیوبده دیکری دخی راضی و تقسیم وقف حقنده نافع اولدیغی تقدیرجه اول منزلی بالرضا متولی تقسیم ایده‌بیلورلر

لکن حصه‌دارلردن برینك امتناعی صورتنده بروجه محرر تقسیمه طرف حاکمدن دیکری جبر اولنه‌مز

(ماده) ۲۳۵

تقسیمی قبول ایتمیان ویاخود ایدوبده تقسیمی وقف حقنده مضر اولان اجارتینلو مشترك مستغلات موقوفه‌ده بین الشرکا تهایئا تفرق خصوصنده دعوا ونزاع وقوعبولوبده شرکادن بعضیسی

ولی ویاوصی بروجه مشروح ابرا ایتسه بیله قاصرینك حصه‌لرنده غبن دعواسنك استماعنه مانع اولماز
چونکه اولیا واوصیانك قاصرین حقلرنده ابرالری صحیح دکلدر

٢٣٤ (مسئله)

نقد علاوه ایدلمکسزین قیمت عادله ایله تقسیمی قابل اولمیان اجارتینلو مشترك وقف عقارك حصه‌دارلر بیننده بالتراضی اذن متولیله تقسیمی جائز ایسه ده امتناع صورتنده تقسیمه جبر اولنه‌مز
مثلا ایکی کیمسه‌نك شایعاً وسویاً بالاجارتین تصرفلرنده اولان مشترك وقف منزلك تقسیمنده بر حصه‌نك ابنیه سنك قیمتی آخر حصه ابنیه‌سنك قیمتندن زیاده اولوبده قیمتی زیاده اولان حصه‌یی آلمق ایستیان شریك دیکرینه لاجل المعادله سكا شو قدر اقچه بدل ویروب اول منزلی تقسیم ایده‌لم دیوبده دیکریدخی راضی وتقسیم وقف حقنده نافع اولدیغی تقدیرجه اول منزلی بارأی متولی تقسیم ایده بیلورلر
اما حصه‌دارلردن برینك امتناعی صورتنده بروجه محرر تقسیمه طرف حاکمدن دیکری جبر اولنه‌مز

٢٣٥ (مسئله)

تقسیمی قبول ایتمیان ویاخود ایدوبده تقسیمی وقف حقنده مضر اولان اجارتینلو مشترك مستغلات موقوفه‌ده بین الشرکا شایعاً تصرف خصوصنده دعوی ونزاع وقوعبولوبده شرکادن بعضیسی مهایاة طلب وبعض دیکری امتناع ایتدکده حاکم امتناع ایدن

طرفك رضاسنه باقيه‌رق رأى متولى ايله بر وجه مهاياة تصرف
اولنمق اوزره حكم ايدر [*]

٢٣٦ (مسئله)

قبل المهاياة مرور ايدن مدت مهاياة نوبتنه محسوب ايديله‌مز مثلا ايكى كيمسه على الاشتراك اجارتينلو بر وقف خانه‌يه متصرفلر ايكن انلردن بريسى برمدت اول خانه‌ده بلامهاياة مستقلا ساكن اولدقدنصكره بالتراضى وياخود حكم حاكم ورأى متولى ايله عقد مهاياة ايديلوب نوبت تصرف بر وجه محرر مستقلا ساكن اولان حصه‌داره كلدكده اوبرى اكا قبل المهاياة ساكن اولديغك مدتى نوبتنه محسوب ايدرم ديوانى نوبتنى تصرفدن منع ايده‌مز

٢٣٧ مسئله

مهايأتك لازم اولمسيچون متولينك رأيى منضم اولمق لازمدر

---

[*] متدمرى اجارتينلو مسقفات ومستغلات موقوفهٔ مشتركه‌ده مهاياة جريان ايتمامكده يدى بو يسه شركا بيننده برچوق منازعات ومخاصمتى دعى بولنديغندن تقسيمى دبل ونيان وياخود تقسيمى وقف حقنده مضر بولنان مسقفات ومستغلات موقوفه مشتركه‌نك شايعا ومشتركا تصرفى خصوصنده بين الشركا دعوى ونزاع وقوعبولوبده شركادن بعضيسى مهاياة صورتيله تصرفه طالب وبعض ديكرى امتناع ايتدكده مسقفات ومستغلات مذكوره‌ده بارأى متولى حكما مهاياة اجراسى موافق حال ومصلحت اولمغله واوجهله عمل وحكم اولنمسى حقنده ارادهٔ سنيه ستحصالى لزومنى مجله جمعيت عليه‌سى بامذكره مقام سامىٔ فتوى‌پناهى‌يه … ايدوب مقام مشار اليهدن دخى عتبهٔ ملوكانه‌يه لدى العرض اوجهله عمل ونمق اوزره بيك ايكيوز طقسان التى سنه‌سى شعبانك … سى تاريخنده ارادهٔ سنيه شرفصدور ايتشدر

[illegible]

٨٦٢ [illegible]

[illegible]

٣٦٢ [illegible]

[illegible]

بناءً عليه بلارأى المتولى بين الشركا باالترضى عقدايديلان مهاياتده
لزوم يوقدر يعنى شريكلردن هرقنغيسى مراد ايتسه ديكر شريكك
رضاسى اولميه‌رق خودبخود اومهاياتى فسخ ايده‌بيلور

٢٣٨ (ماده)

اجارتينلو عقارات موقوفه‌ده افرازجائزدر
شويله‌كه بركيمسه اجارتين ايله تصرفنده اولان وقف عقارك
برمقدارينى تبعيض وتفريق ايله كندى تصرفنده ابقا ايدوبده
ماعداسنى آخره فراغ ايده‌بيلور
افرازك صحتى شرطله اولور
اولكيسى افراز اولنه‌جق محللرك هربريله آيروجه انتفاع ممكن
اولمسى ايكنجيسى افرازك وقف حقنده انفع اولمسيدر
افرازده دخى اذن متولى شرطدر

بناءً عليه بلااذن وقوعبولان افراز صحيح ومعتبر دكلدر

٢٣٩ (ماده)

برمقدار حصه‌سى محلول اولان اجارتينلو وقف عقارده حصهٔ
محلوله‌يى معجلهٔ مثليه‌سيله حصه‌دارى تفوضدن امتناع ايدوب
مشترك اوله‌رق حصهٔ محلوله‌يى معجلهٔ مثليه‌سيله تفوضه دخى
طالب بولنمامغله حصهٔ محلوله‌نك افرازى قابل ومفرز اولديغى
حالده آخره تفويضى وقف حقنده نافع اولسه متولى حصهٔ
محلوله‌يى افراز ايدوب معجلهٔ مثليه‌سيله آخره تفويض ايده‌بيلور

كذلك ايكی كیمسه اجارتين ايله بر وقف عقاره شايعاً و مشتركاً متصرفلر ايكن انلردن بریسی اصحاب انتقالدن كمسنه‌سی اولمديغی حالده وفات ايدوب اول عقاردن حصه‌سی محلول اولدقده متولی حصهٔ محلوله‌يی معجلهٔ مثليه‌سيله آخره تفويض ايلسه ديكر حصه‌دار مجرد شريك اولمامله متفوضك ويرمش اولديغی معجله‌يی كندويه ويروب اول حصه‌يی بلارضاء اندن تفرغ ايدرم ديه‌مز

فقط ايراد نوعندن اولميان اجارتينلو وقف مساكن ومنازلده حصهٔ محلوله حصه داری طلب ايكن ديكره تفويض اولنمامق وحصه داره بعض تنزيلات اجرا ايدلمك نظامی اقتضاسندندر

٢٤٢ مسئله

اجارتينلو مشترك بر وقف عقارك متصرفلرندن بری شريكنك امری اولمقسزين اول عقاری خودبخود كندی مالندن اقچه صرفيله تعمير ايلسه مصروفندن شريكنك حصه‌سنه اصابت ايدن مقداری آندن مطالبه ايده‌مز

فقط شريكنك بشرط الرجوع امريله تعمير ايتمش ايسه او صورتده شريكنك حصه‌سنه اصابت ايدن مقداری آندن مطالبه ايده‌بيلور

٢٤٣ مسئله

قابل قسمت اولميان وياخود تقسيمی وقف حقنده مضر بولنان اجارتينلو مشترك بر وقف عقار خراب اولوب حصه‌دارلردن بری مصروفی معجله‌يه محسوب اولمق اوزره كندی مالندن پاره صرفيله تعمير ايتمك استيوب ديكر حصه‌دارلر بر وجه محرر تعميردن

امتناع ايلسه‌لر تعميره طالب اولان حصه‌دار حاكمه مراجعت ايدر حاكم دخی رأی متولی ايله اول عقاری وجه مشروح اوزره تعمير ومصارف تعميره‌دن سائر حصه دارلرك حصه‌لرينی اول عقارك اجرتندن استيفا ايتمك اوزره تعميره كندويه اذن ويرر بعدالاذن كندی مالندن قدر معروف مبلغ صرفيله اول عقاری وجه مشروح اوزره تعمير ايدن حصه دار مصارف تعميره‌دن سائر حصه‌دارلره اصابت ايدن مقداری استيفا ايدنجيه‌دكين اول عقاری ايجار واجرتنی اخذ ايدر

فصل حادی عشر

فراغ بالوفا وستغلاله دائردر

٢٤٤ (مسئله)

بركيمسه بالاجارتين تصرفنده اولان وقف مستغلی دينی مقابله‌سنده وفاء فراغ ايده بيلور

وفاء فراغده دخی اذن متولی شرطدر

بناءً عليه بلا اذن المتولی وقوعبولان وفاء فراغ صحيح ومعتبر اولماز

٢٤٥ (مسئله)

اجارتينلو وقف عقارك حصهٔ شايعه‌سنی وفاءً وياخود استغلالاً فراغ جائزدر

اول عقار كرك قابل تقسيم اولسون وكرك اولمسون

اونتجی فصل

بالاجارتين مشتركاً تصرف اولنان عقارات موقوفه‌يه دائر
بعض مسائل بياننده‌در

٢٤٠ (ماده)

ايكی كيمسه اجارتينلو بر وقف عقاره على الاشتراك شايعاً متصرفلر ايكن انلردن بريسی اول عقاردن حصه‌كی بكا فراغ ايله وياخود اول عقاردن بنم حصه‌می تفرغ ايله ديو ديكرينه جبر ايده‌من

فقط انلردن قنغيسی ديلر ايسه حصه‌سنی ديله ديكی شخصه فارغ فارغ اوله‌بيلور

ديكر حصه‌دارانك فراغنه مانع اوله‌ماز

حصه‌دار ايكيدن زياده اولديغی صورتده دخی حكم بومنوال اوزره‌در

٢٤١ (ماده)

اجارتينلو اوقافده شفعه جاری اولماز

بناءً عليه مشتركاً تصرف اولنمقده اولان اجارتينلو عقارات موقوفه‌ده شريكلردن بری حصه‌سنی ديكر شريكك اذنی اولمقسزين آخره فراغ ايده‌بيلور

بعد الفراغ ديكر شريكك مجرد حصه‌دار اولماسيله مفروغ لهك ويرمش اولديغی بدل فراغی مفروغ لهه ويروب اول حصه‌يی مفروغ لهدن بلا رضا تفرغ ايدرم ديه‌من

امتناع ايلسه‌لر تعميره طالب اولان حصه‌دار حاكمه مراجعت ايدر حاكم دخی رأی متولی ايله اول عقاری وجه مشروح اوزره تعمير ومصارف تعميريه‌دن سائر حصه‌دارلرك حصه‌لرينی اول عقارك اجرتندن استيفا ايتمك اوزره تعميره كندويه اذن ويرر بعد الاذن كندی مالندن قدر معروف مبلغ صرفيله اول عقاری وجه مشروح اوزره تعمير ايدن حصه‌دار مصارف تعميريه‌دن سائر حصه‌دارلره اصابت ايدن مقداری استيفا ايدنجه‌يه قدر اول عقاری ايجار واجرتنی اخذ ايدر

اون برنجی فصل

فراغ بالوفا و استغلاله دائر

٢٤٤ (ماده)

بر كيمسه بالاجارتين تصرفنده اولان وقف مستغلی دينی مقابله‌سنده وفاء فراغ ايده‌بيلور

وفاء فراغده دخی اذن متولی شرطدر

بناءً عليه بلا اذن وقوعبولان وفاءً فراغ صحيح ومعتبر اولماز

٢٤٥ (ماده)

اجارتينلو وقف عقارك حصهٔ شايعه‌سنی وفاءً وياخود استقلالاً فراغ جائزدر

اول عقارك كرك قابل تقسيم اولسون وكرك اولمسون

بناءً عليه بر كيمسه مستقلاً بالاجارتين متصرف اولديغى بر عقار موقوفك نصف ويا ثلث كبى بر حصهٔ شايعهٔ معلومه‌سنى وفاء ويا استغلال طريقيله داينه فراغ ايلسه‌فراغ جائزدر

كذلك بر كيمسه ديكر يله‌على الاشتراك بالاجارتين متصرف اولديغى بر عقاردن حصهٔ شايعه‌سنى وفاء وياخود استغلالاً داينه فراغ ايلسه جائزدر

(ماده) ٢٤٦

بر كيمسه اجارتين ايله تصرفنده اولان وقف عقارى اخره ايجار وتسليم ايتدكدنصكره اول عقارى داينه اذن متولى ايله وفاءفراغ ايده بيلور

«ماده» ٢٤٧

فراغ بالوفاده فارغ‌دينى مفروغ لهه‌ادا ايتدكده باذن متولى فراغ بالوفافك ايديله‌رك فارغ مفروغ بهى مفروغ‌لهدن استرداد ايدر

فارغ مفروغ‌لهه اولان دينى‌ادا ايتمكسزين اصحاب انتقالدن اولان ورثه‌سنى ترك ايدرك وفات ايدر ايسه مفروغ لهك استيفاء دين ايدنجيه قدر مفروغ بهى حبس وامساك ايتمكه حق صلاحيتى واردر

بناءً عليه مفروغ لهه متوفانك دينى ادا اولنمدقچه اصحاب انتقالدن اولان ورثه‌سنك مفروغ بهه مداخله‌يه صلاحيتلرى يوقدر

(ماده) ٢٤٨

فارغ مفروغ لهه اولان دینی ادا ایتمکسزین اصحاب انتقالدن کمسه‌سی اولمدیغی حالده وفات ایدر ایسه مفروغ به تأمین دین ایچیون محلولاً طرف وقفه عائد اولور

فقط مفروغ به بالاجارتین تصرف اولنور نظاملو کدکات موقوفه دن ویاخود اصولاً توسیع انتقالی اجرا اولنمش مسقفات ومستغلات موقوفه‌ده ایسه او صورتده وفاء فارغ اصحاب انتقالدن کمسه‌سی اولمدیغی حالده وفات ایدوبده اداء دینه وافی ترکه‌سی بولنماسه وفاء مفروغ به‌طرف وقفدن بامعجله آخره ایجار وتفویض اولندقده وفاء مفروغ له اولان کیمسه متوفی ذمتنده اولان آلاجغنی معجلهٔ مرقومه‌دن استیفا ایده‌بیلور

(ماده) ٢٤٩

وفاء ویاخود استغلالاً فراغ اولنمش اولان اجارتینلو مسقفات موقوفه ولو مفروغ له یدنده اولدیغی حالده حریقده محترق اولسه فارغك مفروغ لهه اولان دینی ساقط اولماز

بوصورتده مفروغ له آلاجغنی فارغدن طلب ایده‌بیلور

(ماده) ٢٥٠

بر کیمسه اجارتین ایله تصرفنده اولان وقف عقاری دینی مقابله سنده داینته وفاء فراغ ایتدکده فلان زمانه دکین دینمی ادا ایده‌مز ایسه‌م فراغ مذکور قطعی‌یه منقلب اولسون دیوب بعده اول زمان مرور ایدرك فارغ اداء دین ایده‌ماسه مجرد فارغك قول مذکورینه بناء فراغ مذکور قطعی‌یه منقلب اولمش اولماز

بو صورتده فارغ دينى مفرغ لهه ادا ايدوب اول عقارى متولى معرفتيله اندن استرداد ايده بيلور

٢٥١ (ماده)

داينه وفاءً فراغ اولنمش اولان اجارتينلو وقف عقارك مؤجله سى كلّاً اول فارغ اوزرينه لازم كلور يوقسه مفروغ له اوزرينه لازم كلمز

استغلالاً فراغ دخى بو حكمده فراغ بالوفه كيدر

٢٥٢ (ماده)

وفاءً فراغ اولنمش اولان اجارتينلو وقف عقار منافعى فارغه عائددر يوقسه مفروغ لهه عائد دكلدر

بناءً عليه بر كيمسه اجارتين ايله تصرفنده اولان وقف عقارى دينى مقابله سنده داينه وفاءً فراغ ايتدكدنصكره اول عقارى آخره ايجار ايدوب اجرتى نفسيچون اخذ ايده بيلور وفاء مفروغ لهك اجرته مداخله يه صلاحيتى يوقدر

٢٥٣ (ماده)

وفاءً مفروغ لهك وفاتيله مفروغ به محلول اولمز

شويله كه بر كيمسه اجارتين ايله تحت تصرفنده اولان وقف عقارى داينه اذن متولى ايله وفاءً فراغ ايتدكدن صوكره داين بلا ولد وفات ايتسه اول عقار محلول اولماز

بلكه فارغ داين متوفانك ورثه‌سنه دينني ادا ايله با رأی متولی فراغ بالوفايی فك ايتديروب اول عقاره كما فی السابق متصرف اولور

استغلالاً فراوغ دخی فراغ بالوفا كبيدر

٢٥٤ (ماده)

استغلال صورتيله فراغ اولنمش اجارتينلو بر وقف عقار فارغ طرفندن تخليه ومفرغ لهه تسليم اولنمدقجه مفروغ لهك اول عقاری فارغه ايجار ايلسی صحيح دكلدر

بناءً عليه بروجه مشروح تخليه وتسليم بولنمقسزين مفروغله اول عقاری فارغه ايجار ايتسه اجاره باطل اولور

بو صورتده مفروغله ايجار مذكوره بناءً فارغدن ايجار ناميله بر مقدار مبلغ اخذ ايلسه فارغ مبلغ مزبوری اصل دينه محسوب ايده بيلور

اون ايكنجی فصل

فراغ وتفرغه وكالته دائر مسائل بيانندهدر

٢٥٥ (ماده)

اجارتينلو بر وقف عقارك فراغنه وكيل اولان كيمسه اول عقاری بدل مثلندن نقصان فاحشله ناقص بر بدل مقابله‌سنده فراغ ايدرمز ايتمش اولسه فراغ موكلك اجازتنه موقوفاً منعقد اولور

بناءً عليه موكل فراغی تجويز اولور ايسه فراغ صحيح اولور

موكل فراغی رد ايتديكی تقديرده فراغ باطل اولوب مفروغ

بهى بارأى متولى مفروغ لهدن استرداد ايدر

(ماده) ٢٥٦

اجارتينلو بر وقف عقارك فراغنه وكيل اولان كيمسه اول عقارى نفسيچون تفرغ ايده‌مز

(ماده) ٢٥٧

اجارتينلو بر وقف عقارك فراغنه وكيل اولان كيمسه اول اولاد وابوين و زوجه كبى كندى لهنه شهادتى جائز اولميان كمسنه‌لره فراغ ايده‌مز لكن شهادتده عدل ايله صدق آشكاره اولورسه فراغ جائز اولور فقط موكل انلردن برينه فراغ ايتمك اوزره وكيل ايدر و ياخود هر كيمه ديلرسك فراغ ايت ديو وكالتى تعميم ايدرايسه اوصورتده فراغ ايده‌بيلور

(ماده) ٢٥٨

موكل طرفندن بدل تعيين ايدلمكسزين اجارتينلو بر وقف عقارك تفرغنه وكيل اولان كيمسه اول عقارى بدل مثلندن زيادهٔ فاحشه ايله زائد بر بدل مقابله‌سنده موكل ايچون تفرغ ايلاسه اوفراغ موكل حقنده نافذ اولماز

(ماده) ٢٥٩

عزل حقيقيده خبر عزله وكيلك علمى شرطدر بناءً عليه اجارتينلو بر وقف عقارك فراغنه وكيل اولان كيمسه‌يى موكل وكالتدن عزل ايدوب فقط خبرعزل هنوز كندويه واصل اولمقسزين وكيل اول عقارى با اذن متولى آخره فراغ ايلاسه

فراغی صحیح و معتبردر

لکن خبر عزلك كندویه وصولندنصکره فراغ ایدرایسه اوصورتده فراغی صحیح ومعتبر دکلدر

٢٦٠ (ماده)

عزل حکمیده یعنی موکلك وفاتیله وقوعبولان عزلدن علم وکیل شرط دکلدر

بناءً علیه اجارتینلو بروقف عقارك فراغنه وکیل اولان کیمسه هنوز اول عقاری فراغ ایتمکسزین موکل وفات ایدوب بعده وکیل اول عقاری آخره فراغ ایاسه حین فراغده موکلك خبر وفاتی کرك وکیله واصل اولسون وکرك اولمسون هر حالده فراغ نافذ ومعتبر دکلدر

صورت مشروحه‌ده اکر موکلك اصحاب انتقالدن ورثه‌سی موجود ایسه انلر فراغی مجیز اولمیوب انتقال عادی‌یه بناء عقار مفروغ بهی مفروغ لهدن استرداد ایده بیلورلر

واکر موکلك اصحاب انتقالدن ورثه‌سی موجود دکلسه اول عقار محلولاً وقفی طرفنه عائد اولور

مفروغله دخی بدل ویرمش ایسه بدل استرداد ایده‌بیلور

٢٦١ (ماده)

بر کیمسه اجارتین ایله تصرفنده اولان وقف عقاری داینته وفاء فراغ ایدر اولدقده فلان زمانه دکین اداء دین ایده‌مز ایسه‌م اول عقاری بدل مثلیله آخره فراغ ایدوب بدلندن استیفاء دین ایله دیو عقد فراغده‌دائنی وکیل ایتدکدنصکره اول زمان مرور

ايدوب مديون اداء دين ايدەماسە داين بحسب الوكالە وفاء مفروغ بە اولان عقارى بدل مثليلە آخرە فراغ ايدرك بدلندن استيفاء دين ايدەبيلور

كذلك بر كيمسە اجارتين ايلە تصرفندە اولان وقف عقارى داينە وفاء فراغ ايدر اولدقدە فلان وقتە قدر اداء دين ايدەمديكى تقديرجە وفاء فراغ اولنان عقارى بدل مثليلە آخرە فراغ وبدليلە داينە اولان دينى ادا اولنمق اوزرە بشقە بر شخص وكيل ايتسە تعين اولنان اجل حلولندە فارغ اداء دين ايدەمديكى تقديرجە وكيل وفاء مفروغ بە اولان عقارى بدل مثليلە آخرە فراغ ايدوب بدلندن ايفاء دين ايدر بعد ايفاء الدين بدلندن فضلە قالورسە فضلەيى موكلە رد ايدر

بوصورتدە اجل ومدت حلولندە وكيل وفاء مفروغ بە اولان عقارى فراغيلە اداء ديندن امتناع ايدرايسە حاكم فراغ وايفاى دين ايتمك اوزرە كندويە امر وتنبيە ايدر يعنى اعلام ايدر

٢٦٢ (مادە)

بر كيمسە اجارتينلو معين بر وقف عقارى شوقدر غروش بدل مقابلەسندە تفرغە ديكرينى توكيل ايتدكدنصكرە وكيل اول عقارى اول قدر غروش بدل مقابلەسندە تفيچون باذن متولى تفرغ ونامنە سند استحصال ايلسە موكل بارأى متولى اول عقارى وكيل عهدەسندن نزع وسندينى ابطال ايتديروب كندى نامنە سند استحصال ايدەبيلور

اون اوچنجی فصل

مسائل متفرقه بیانندهدر

٢٦٣ (ماده)

اجارتین ایله بر وقف عقاره متصرف اولان کیمسه اول عقارك منفعتنه مالکدر یوقسه رقبه‌سنه مالك دکلدر

بناءً علیه بر کیمسه مستقفات موقوفه‌دن اجرتین ایله متصرف اولدیغی بر عقارك بناسنی هدم وانقاضنی آخره بیع وتسلیم ایله استهلاك ایلسه اول بنانك مبنیاً قیمتنی متولئ وقف اول کیمسه‌یه تضمین ایتدیرر

٢٦٤ (ماده)

اجارتین ایله بر وقف عقارك متصرفی اول عقاری آخره ایجار وتسلیم ایدوب آخر دیاره کتدکده جابئ وقفك اول عقارك مؤجلهٔ مترا کمه‌سنی مستأجردن طلب ایتمکه صلاحیتی یوقدر

٢٥٦ (ماده)

اجارتینلو بر وقف عقاره متصرف اولان کیمسه آخر دیاره کیدوب اورده فوتی شایع اولوب اصحاب انتقالدن کمسنه‌سی اولمدیغنه متولیسی اول عقاری محلول اولدی ظنیله معجلهٔ مثلیه سیله آخر شخصه تفویض ایتدکدنصکره اول کیمسه حیاً ظهور ایلسه اول عقاری تفویض ایدن شخصدن استردادایدر

واو شخص دخی ویردکی معجله‌یی متولیدن استردادایدر

نقصنوز سایه اولان کیمسه متولینك تفویضنه اجازت ویروبده

معجلهٔ مرقومه‌یی نفسیچون متولیدن المسی دخی جائزدر

٢٦٦ (ماده)

بالاجارتین وقف عقاره متصرف اولان کیمسه وفات ایتدکده اصحاب انتقالدن ورثه‌سی اولمامق زعمیله متولیسی اول عقاری تفویض ایتدکدنصکره متوفانك اصحاب انتقالدن ورثه‌سی ظهور ایلمسه مسئلهٔ آنفه‌ده بیان اولندیغی وجهله معامله اولنور

٢٦٧ (ماده)

مسقفات موقوفه‌نك حال قدیمنی تغییر جائز دکلدر

حالده رأی حاکم و اذن متولی ایله تغییر جائزدر

مثلا اجارتینلو بر وقف حمام غایت واسع اولمغله ایصنمسی مصارف کثیره‌یه محتاج اولوب حالبوکه اطراف وجوارنده سکان واهالی آزاولمغله نفع حاصل اولمایوب حمام علی حال ابقااولندیدیغی تقدیرجه معطل قالوب وقف حقنده غدرکلی‌یی موجب اوله‌جغی تحقق ایتمکله حمامك بر مقدارینی افرازایله وقف ایچون کوچوك برحمام بنا و باقی فلان محلنه دخی وقف ایچون دکان و خان کبی عقار بناسی وقف حقنده نافع اولدیغی تحقق ایتسه متولی رأی حاکمله بروجه محرر بنا ایتمك اوزره حمام مذکورك بالاجارتین متصرفنه اذن ویرسه اذنی مشروع ومعتبر اولور

٢٦٨ (ماده)

اجارتین ایله بر وقف عرصه‌یه متصرف اولان کیمسه اول عرصه

اوزرينه كندى مالى اولمق اوزره بنا انشا ايتمك مراد ايلسه متولى او كيمسه‌يى منع ايده‌بيلور

بو صورتده او كيمسه بلا اذن المتولى اول عرصه اوزرينه كندى مالى اولمق اوزره بنا انشا ايلسه نظر اولنور

اكر اول بنانك قلعى عرصه‌يه مضر دكلسه قلع ايتديريلور

واكر مضر ايسه اول بنانك مبنياً مقلوعاً قيمتلرينك اقلى طرف وقفدن بانى‌يه ويريله‌رك بانينك رضاسيله وقف ايچون اشترا اولنور

بو صورتده اول عرصه‌نك متوليسى مجرد اول عرصه‌نك سندنده متصرفى هر نه بنا ايدر ايسه وقفه تبرع اولمق شرطى مندرج اولمغله اول بنا وقفك مالى اولمش اولور ديه‌من

٢٦٩ (ماده)

حين تفويضده معجله ناميله وقف ايچون مستأجردن النان اجاره اصل وقفدن معدود اولميوب غلهٔ وقفدن معدود اولور

بناءعليه النان معجله بر موجب شرط واقف مصارف وقفه صرف اولنور

مطلب سابع

اجاره واحده‌لو عقارات موقوفه حقنده‌در

٢٧٠ (ماده)

اجارهٔ واحده‌لو عقارات موقوفه آى وسنه كبى بر وقت ايله

موقت اوله‌رق متولیسی طرفندن اجر مثلیله طالبلرینه ایجار وحاصل اولان اجارات واقفك شرط وتعیین ایلدیکی مصارفه صرف اولنور

بومقوله اجارهٔ واحده‌لو عقارات موقوفه‌ده مستأجرلرك اول عقارده مدت حیاتنده حق تصرفی اولمق وفاتنده اولادینه انتقال ایتمك کی احکامی جاری اولمیوب بلکه مدت‌اجاره ختام بولدقده متولئ وقف اول‌عقاری آخره ایجار ایده‌بیلور

٣٧١ (ماده

اجارهٔ واحده‌لو مال‌وقفك مدت‌ایجاری حقنده واقف‌طرفندن برشرط ذکر اولنمش ایسه اول‌شرطه اتباع اولنمق لازم کلور

مثلاواقف وقف ایلدیکی عقاراتك سکز ویابش سنه مدتله ایجار اولنمسنی شرط ایلسه اولوجهله ایجار اولنور

٢٧٢ (ماده

واقف طرفندن مدت‌ایجاره دائر برکونه‌شرط‌ذکر اولنمدیغی تقدیرده ایجار اولنه‌جق مال وقف چفتلك واراضی مقوله‌سندن ایسه اوچ سنه وعقارات سائره‌دن ایسه بر سنه‌دن زیاده مدتله ایجار اولنه‌مز

فقط‌ذکراولنان‌مدتلردن‌زیاده‌مدتله ایجارنده‌وقفجه برمصلحت ومنفعت متحقق اولدیغی حالده رأی حاکمه‌مال وقفك مدت

مذكوره‌لردن زياده مدتله ايجاری جائز اوله‌بيلور [*]
(١٦٥) ماده‌يه مراجعت اولنه

٢٧٣ (ماده)

بر وقفك متوليسی اول وقفك اجارهٔ واحده‌لو برعقارينی مدت معلومه تماميله‌دكين بر كيمسه‌يه ايجار وتسليم ايدوب بعده مدت اجاره ختام بولمغله متولی اول عقاری او كيمسه‌يدندن نزع ايدوب آخره ايجار مراد ايتدكده او كيمسه مجرد بن اول عقارك مقدما مستأجری بولنديغم جهتله شمدی دخی انك استيجارينه آخردن احق واولايم بناء عليه آخرك ويرديكی اجرتی بن ويروب اول عقاری ينه بن استيجار ايدرم ديو متولی‌يه معارضه واول عقاری تسليمدن امتناع ايده‌مز

٢٧٤ (ماده)

بر وقفك اجارهٔ واحده‌لو برعقارينی متوليسی مقاطعه ايله ايجار وتفويض ايده‌مز ايتمش اولسه صحيح ومعتبر اولماز

فقط اجارهٔ واحده‌لو برمسقفك ابنيه‌سی محترق ويا منهدم اولوب عرصهٔ صرف قالدقده وقفنده بنايه مساعد غله موجود اولميوب اجرته محسوباً بنا ايتمك اوزره اجارهٔ واحده ايله استيجاره دخی طالب بولنماسه اوصورتده متوليسی عرصهٔ مذكوره‌يی مقاطعه ايله ايجار وتفويض ايده‌بيلور

[*] اجارهٔ واحده‌لو عقارات موقوفه‌نك اوچ سنه‌دن زياده مدتله ايجار ولنه‌ميه‌جغی دستورك جلد ثالثنده مندرج فی ١٠ ربيع الاول سنه ٢٩١ تاريخلو ايجار عقار نظامنامه‌سنك بدنجی ماده‌سنده مصرحدر

فقط رأى حاكم و اذن سلطانى ايله اولمق شرطدر

بناءعليه متولى اول عرصه‌يى بلا رأى الحاكم وبلااذن سلطانى خودبخود مقاطعه ايله وتفويض ايلسه صحيح ومعتبر دكلدر

٢٧٥ (ماده)

اجارهٔ واحده ايله ايجارى مشروط اولان براوقف عقارى متوليسى خلاف شرط واقف اجارتين ايله ايجار ايده‌مز ايتمش اولسه صحيح ومعتبر اولماز

فقط اجارهٔ واحده ايله ايجارى مشروط بر وقف مسقف خراب اولوبده وقفنده تعميره كافى غله موجود اولميوب اجرته محسوباً تعمير ايتمك اوزره اجارهٔ واحده ايله استيجارينه دخى طالب بولنمسه متوليسى رأى حاكم و اذن سلطانى ايله اول مسقفى اجارتين ايله ايجار ايده‌بيلور (١٦٥) ماده‌يه مراجعت اولنه

اما رأى حاكم واذن سلطانى بولنمقسزين متولى خودبخود اجارتين ايله ايجار ايلسه صحيح ومعتبر اولماز

متولى خود بخوداجارتين ايله ايجار ايدوب اولوجهله تصرفنى ناطق مستأجر يدينه بر سند ويرسه او سند معتبر ومعمول به دكلدر [*]

[*] مراغ شرعى وارادهٔ سنيه اولمقسزين اجارهٔ واحده‌لووقف عقارك اجارتينه تحويل هركيمك مهر ورأيله وقوعبولور ايسه اوقاف خزينه‌سنجه قبول اولنميوب متجاسرينك اوچ آيدن ايكى سنه‌يه قدرو ياخود آلتى آيدن اوچ سنه‌يه قدر نفى ايله مجازات اولنه‌جغى فى ١٩ جمادى الاخر سنه ١٢٨٠ تاريخلى اوقاف نظامنامه‌سنك اوتوز سكزنجى بندنده مصرحدر

اجارهٔ واحده‌لو اوقافه متعلق سائر احكام و مسائل ايجار وقف فصلنده بيان اولنور

مطلب ثامن

مقاطعه‌لو عقارات موقوفه‌نك احكامنه دائردر

٢٧٦ (ماده)

مقاطعه‌لو عقارات موقوفه‌نك عرصه‌سی وقف اولوب اوزرنده اولان ابنيه واشجار ویا كروم متصرفنك ملكی اولور فقط بعض كره اول ابنيه ویا اشجار ویا كرم مالكی طرفندن دیكر بر جهته وقف اولنه‌رق عرصه‌سی بر وقفدن واوزرنده اولان ابنيه ویا اشجار ویا كروم دیكر وقفدن اولوب عرصه وقفی طرفنه ابنيه ویا اشجار ویا كروم وقفی طرفندن مقاطعه‌سی ویرلمك لازم كلور

٢٧٧ (ماده)

مقاطعه‌لو عقارات موقوفه‌نك عرصه‌سی كندی اوزرنده بولنان ابنيه ویا اشجار ویا كرمه تابعدر

بناءعليه اول ابنيه ویا اشجار ویا كروم هر كيمك ملكنه داخل اولور ايسه انلره تبعاً عرصهٔ موقوفه دخی انك عهدهٔ تصرفنه داخل اولمش اولور

مثلا بر كيمسه مقاطعه‌لو وقف وبناسی ملك اولان خانه‌سنك بناسنی وياخود مقاطعه‌لو وقف واشجاری ملك اولان باغچه‌سنك اشجارینی وياخود یری مقاطعه‌لو وقف و كرومی ملك اولان

باغنك كرومنى ديكر كمسنه‌يه بيع ايلسه بردخى مشترينك تصرفنه داخل اولور

بناءً عليه متولىٔ وقفك اذنيله اول يرى آيروجه فراغه حاجت يوقدر

شوقدر واركه بايع جين بيعيده يرى كندى تصرفنده ابقا ايلديكنى صراحةً بيان ايدرايسه اوصورتدو يرمشترينك تصرفنه داخل اولماز

امايالكز يرى اذن متوليله‌د يكر كمسنه‌يه فراغ ايدوب اوزرنده اولان ملك ابنيه ويا اشجار ويا كرومك بيعنه تعرض ايتماسه مجرد يرى فراغ ايتمكله اوزرنده اولان ابنيه واشجار و كرومى دخى مفروغ‌لهه بيع ايتمش اولماز

كذلك مقاطعه‌لو وقف يراوزرنده بولنان ملك ابنيه واشجار و كرومك مالكى وفات ايدوبده اول ابنيه واشجار و كروم متوفانك كرك اصحاب فرائضدن و كرك عصباتدن و كرك ذوى‌-الارحامدن ورثه‌سنه موروث اولدقده اول ابنيه واشجار و كرومه تبعاً يردخى مسئلهٔ ميراثلرى نسبتنده ورثهٔ مذكوره‌نك تصرفلرينه بلا بدل مجاناً داخل اولمش اولور

(ماده) ٢٧٨

بر كيمسه مقاطعه‌لو وقف عرصه‌اوزرينه مبنى ابنيه‌يه ويامغروس اشجار و كرومه مالك وعرصه‌يه بامقاطعه متصرف ايكن بلااولد وفات ايدوب ورثه‌سى اول ابنيه واشجار و كرومى ارثاً وعرصه‌يى دخى تبعاً بلا بدل مجاناً ضبط ايتمك استدكلرنده متولى

مجرد عرصه وقف اولمغله اوزرنده اولان ابنيه واشجار و كروم دخى وقفه عائد اولمش اولور ديو ورثه‌يى ضبطدن منع ايده‌من

«٢٧٧» (ماده‌يه مراجعت اولنه

٢٧٩ (ماده)

بر كيمسه مقاطعه ايله تصرفنده اولوب ملك ابنيه واشجار و كرومدن خالى اولان عرصه‌يى آخره فراغ ايتدكده فراغك صحتنده اذن متولى شرطدر

بناءً عليه بو صورتده بلا اذن المتولى فراغ ايتسه فراغ صحيح ومعتبر اولماز

كذلك بر عقارك عرصه‌سنه وقف اوله‌رق مقاطعه ايله بر كيمسه متصرف اولوب اوزرنده اولان ابنيه ويا اشجار ويا كروم ديكر كمسنه‌نك ملكى اولسه عرصه متصرفى اول عرصه‌يى فراغ ايتدكده اذن متولى لازمدر

كذلك مقاطعه‌لو وقف عرصه اوزرنده ملك ابنيه واشجار و كروم اولوب لكن متصرفى ابنيه واشجار و كرومى بيع ايتميوب يالكز عرصه سنى فراغ ايلسه فراغك صحتنده اذن متولى شرطدر

٢٨٠ (ماده)

يرى مقاطعه‌لو وقف ومشتملاتى ملك اولان منزل ودكان وبغ وباغچه كبى عقارك ابنيه واشجار و كرومى آخره هبه اولنمق مراد اولنسه قبل الهبه يرلرينك باذن متولى موهوب له‌يه فراغ اولنمسى هبه‌نك صحتنده شرطدر

بناءً علیه یرلرینك اذن متولیه بوشقه بوشقه فراغی اجرا اولنمدیغی وزیرده اولان بر شرح ... یرلرکه بوشقه تحدید اولنمسی ... مصالحه ... تمسکاتنده هر بنك صحتی یرلرك فراغنه محتاج دکلدر

٢٨١ (ماده)

ابنیه واشجار و کرومی ملك ویری مقاطعه‌لو وقف اولان عقارك ابنیه واشجار و کرومی مشترکا متصرفلری بینلرنده تقسیم اولندقده آنلره تبعاً یری دخی تقسیم اولنمش اولور .

بناءً علیه بو تقسیمك صحتنده اذن متولینك لحوقی شرط دکلدر اما ملك ابنیه واشجار و کرومدن خالی اولان مقاطعه‌لو وقف عرصه حصه داران بینلرنده تقسیم اولنسه اذن متولی شرطدر

٢٨٢ (ماده)

مقاطعه‌لو وقف یر اوزرنده ابنیه ویا اشجار ویا کرومدن اثر باقی اولدقجه اول یره ابنیه ویا اشجار و کروم صاحبی متصرف اولور

اما ابنیه ویا اشجارویا کرومدن براثر قالمیوب متصرفی مجدداً بنا احداث ویا اشجار و کروم غرس ایتمیوب مقاطعهٔ قدیمه‌سنی دخی وقفه صرفنه ویرمسه متولیسی مقاطعه‌یی فسخله اول یری متصرفی یدندن نزع ایدوب آخره اجار وتفویض ایده بیلور

اما متصرفی مقاطعهٔ قدیمه‌سنی وقت وزمانیله ادا ایدرکن ابنیه ویا اشجار ویا کرومدن اثر قالمدی بهانه‌سیله متولی مقاطعه‌یی فسخله اول یری متصرفی یدندن نزع ایدهمز

(ماده) ٢٨٣

عرصه‌سی مقاطعه‌لو وقف وابنیه واشجار و کرومی ملك اولان عقارك قدیماً تخصیص اولنمش اولان مقاطعه‌سی وقت حاله نظراً عرصه‌نك اجر مثلندن دون ایسه مقاطعهٔ مذکوره اجرمثله معادل اوله‌جق صورتده ضم وتزید ایدیلور [*]

(ماده) ٢٨٤

مقاطعه‌لو وقف عرصه‌او زرنده بولنان ابنیه واشجار و کروم منقولاتدن اولمغله انلر حقنده اموال منقوله معامله‌سی اجرا اولنور

بناءً علیه انلرده شفعه جریان ایتمزیعنی انلر نه مشفوع ونه مشفوع به اوله بیلورلر

(ماده) ٢٨٥

بر کیمسه ابنیه واشجار و کرومدن خالی اوقاف صحیحه‌دن بر عرصه‌یه مقاطعه ایله متصرف ایکن وفات ایتسه اول عرصه متوفانك یالکز اولاد ذکور واناثنه سویاً انتقال ایدر ورثهٔ سائره‌سنه انتقال ایتمز اما مقاطعه‌لو عرصه تخصیصات قبیلندن اولان اوقاف غیر صحیحه‌دن ایسه اوصورتده آنده اراضیٔ امیریه احکامی جریان ایده‌جکندن اراضیٔ امیریه مثللو سکز درجه ورثه‌یه انتقال ایدر

(*) مقاطعهٔ قدیمه‌نك حدلایقنه ابلاغی اشبو مسئله‌یه منحصر اولمغله برابر مقاطعه‌لو اوقافك بیع وشرا وفراغ وانتقال وقوعنده مقاطعهٔ قدیمه‌نك حدلایقنه ابلاغی فی ٣ ذی القعده سنه ٩٥ تاریخلو توسیع انتقال قانونامه‌سنك سکزنجی ماده‌سنده مصرحدر

۲۸٦ (ماده)

قديماً اجارتينلو بولنان بر وقف محل كرك تبعهٔ دولت عليه و كرك اجانب طرفندن خسته‌خانه و مكتب كبی بر مؤسس عمومی اتخاذ قلندقده اول محل رأی متولی واذن سلطانی ايله مقاطعه‌يه ربط وتحويل اولنمق لازم كلور [*]

مطلب تاسع

توليته متعلق مسائل بياننده اولوب درت فصلی جامعدر

فصل اول

نصب متولی‌يه دائردر

۲۸۷ (ماده)

متولی عاقل وبالغ وامين وامور وقفی اداره‌يه مقتدر اولمق شرطدر

(*) بروجه محرر مؤسس عمومی اتخاذ قلنمش اولان اجارتينلو وقف محلده فراغ وانتقال ومحلولات كبی معاملات وقفيه جريان ايتميه‌جكی جهتله بو يوزدن وقفجه وقوعبوله‌جق ضررلره مقابل اوقاف اوزره اول محلك تحرير املاك دفترنده مقيد بولنان بدل ثمنی هر قاچ غروش ايسه هر بيك غروشده سنوی اون غروش حسابيله مقاطعه تخصيص ايدلك بيك ايكيوز طقسان طقوز سنه‌سی رمضانك اون التنجی كونی تاريخنده بالاراده سنيه اوقاف همايون خزينه‌سنه جلب ايله‌سنجه اصول اتخاذ قلنمشدر

مثلا التی بيك غروش بدل ايله مقيد بولنان محله بيكده اون غروش حسابيله سنوی [illegible] غروش مقاطعه تخصيص ايديلور

بناء عليه اوصاف مذكوره يى جامع اولميان كيمسه متولى نصب اولنه من

٢٨٨ (ماده)

بر توليتك مشروطلهى صغير بولنور ايسه (صغير) بالغ و امور توليتى اداره يه مقتدر اولنجيه قدر امور توليتى اداره ايتمك اوزره طرف حاكمدن بر قائممقام نصب اولنور

مؤخراً (صغير) بالغ و امور توليتى اداره يه مقتدر اولدقده قائممقاملقدن صرف نظر اولنه رق امور توليتى كندوسى اداره ايدر

٢٨٩ (ماده)

متولينك ذكوردن اولمسى شرط دكلدر

بناء عليه اناثدن دخى متولى اوله بيلور

٢٩٠ (ماده)

شخص واحدك متعدد وقفلره متولى اولمسى جائز اولور

ضرورى احتياج بولنورسه متعدد شخصلرك وقف واحده متولى اولملرى دخى جائز اولور

٢٩١ (ماده)

كندى عهده سنه توليت توجيهنى طلب ايدن كيمسه يه توليت توجيه اولنماز

مكر طالب اولان كيمسه توليتك مشروطلهى اولورسه توليت توجيه اولنور

٢٩٢ (ماده)

بر وقفك متوليسنك عزل ويا وفاتى وقوعنده امور وقف معطل قالمامق اوزره درحال طرف حاكمدن بر متولى نصبى لازم و مهم

ایکن حاکم متولیٔ سابقك حسابی کورلمدکجه او وقفه متولی نصب ایتمم دیو متولی نصبندن امتناع ایده‌من

٢٩٣ (ماده)

تولیتی کمسنه‌یه مشروط اولمیان بر وقفه واقفك کندوسی متولی اولوب امور وقفی رؤیت ایدر

واقف وفات ایتدکده او وقفه متولی اولمق بارأی حال توجیه حاکمه متوقفدر

بناءً علیه تولیتی مشروطه اولمیان بر وقفه واقفك اولاد واهل بیتندن اولانلر بیله بلاتوجیه الحاکم خود بخود متولی اوله‌مزلر فقط بر وجه محرر بر کمسنه‌یه مشروطه اولمیان تولیت منحل اولدقده اوتولیتی واقفك اولاد واهل بیتندن اولانلره توجیه ایتمك اجنبیدن اولانلره توجیه ایتمکدن اولادر

بناءً علیه واقفك اولاد واهل بیتندن تولیته اهل ومستحق بر کیمسه موجود ایکن حاکم اول تولیتی اجنبی‌یه توجیه ایده‌من ایتمش اولسه تولیت اجنبیدن رفع اولنه‌رق واقفك اولاد واهل بیتندن اولان کیمسه‌یه توجیه اولنور

اما واقف طرفندن اجنبی‌یه شرط ایدلمش اولان بر تولیتی مشروط لهدن منع ایله واقفك اولاد واهل بیتندن اولان کیمسه‌یه توجیه ایتمك جائز ومشروع دکلدر

١٦٥ (ماده) یه مراجعت اولنه

٢٩٤ (ماده)

مجرد تسجیل ایچون واقف طرفندن نصب اولنمش اولان متولینك

توليتى تسجيلك ختاميله منتهى اولور

بناءً عليه متولينك بعد التسجيل امور توليته مداخله يه صلاحيتى يوقدر

مثلا بر كيمسه بعض اموالنى مسجلاً وقف و بر مدت امور وقفى رؤيت ايتدكدنصكره وفات ايدوب توليتى كمسنه يه شرط ايتامكله حاكم اول وقفه برينى متولى نصب ايتدكده مقدما واقف طرفندن لاجل التسجيل متولى نصب اولنمش اولان كيمسه مجرد واقف بنى لاجل التسجيل متولى نصب ايتمش اولمغله اول وقفه بن متولى اولمش اولورم ديو حاكم طرفندن نصب اولنان متولى يه معارضه ايده مز

٢٩٥ (ماده)

بر كيمسه بر وقف احداث ايدوب اكا بر كمسنه يى متولى نصب تعيين ايتامسه او كمسنه مجرد وقف اوله متولى نصب اولنمش اولمغله وقف ثانى يه دخى متولى اولمش اولماز

بلكه وقف ثانينك توليتى حقنده مسئلهٔ آنفه ده بيان اولنديغى وجهله معامله اولنور

٢٩٦ (ماده)

بر كيمسه احداث ايتمش اولديغى وقفه متولى تعيين ايتميوب فقط اجرا ايتمش اولديغى بعض وصاياسنك تنفيذينه بر كمسنه يى وصى نصب ايدوب وصيتدن رجوع ايتمكسزين وفات ايلسه او كيمسه انك وقفنه دخى متولى اولمش اولور

٢٩٧ (ماده)

خلاف واقع افاده وانهایه بناءً وقوعبولان تولیت توجیهی برات ایتدیرلسه بیله صحیح ومعتبر دکلدر

مثلا برتولیتك مشروط لهی اولان اولاد واقف موجود وبرحیات ایکن اولاد واقفك انقراضندن صکره تولیتك مشروط لهی اولان کیمسه اولاد واقف منقرض اولدیلر دیو خلاف واقع حاکمه اخبار وانها ایتدیروبده حاکم دخی تولیتی او کیمسه یه توجیه ایلسه توجیه صحیح ومعتبر دکلدر

کذلك بر وقفك متولیسی موجود وبرحیات ایکن تولیت منحلدر دیو بر کیمسه خلاف واقع حاکمه اخبار وانها واول تولیتی کندویه توجیه ایتدیرسه توجیه صحیح ومعتبر دکلدر

٢٩٨ (ماده)

تولیتی واقفك مطلقا اولادینك ارشدینه مشروطه اولان وقفك تولیته واقفك کرك ذکور و کرك اناث اولادیندن قنغیسی اك زیاده رشید ایسه اول کیمسه مستحق ومشروطله اولور

اولاد واقفدن برقاچ کشی یکدیکرندن ارشد اولدیغنی ادعا ایدرك هر بری تولیتك کندوسنه توجیهنی طلب ایلسه انلردن قنغیسنك ارشدیتی بالبینه ثابت اولور ایسه تولیت اکا توجیه اولنور

اولاد واقفدن برقاچ کشینك ارشدیتده بربرینه مساوی اولدیغی ثابت اولور ایسه تولیت انلرك جملهسنه مساوات اوزره توجیه اولنور . اکر قرعهیه راضی اولورلرسه بویلهده توجیه جائزدر . مجرد ذکوردن بولنمق سبب ترجیح اولهمز

٢٩٩ (ماده)

توليتي واقفك اكبر اولادينه مشروطه اولان وقفك توليتي منحل اولدقده اولاددن ايكي كيمسه سناً اكبريتده مساوي اولسه‌لر انلردن قنغيسي امور وقفه اعلم ايسه توليت اكا توجيه اولنور امور وقفه اعلميتده دخي مساوي ايسه‌لر توليت ايكيسنه دخي مساوات اوزره توجيه اولنور

٣٠٠ (ماده)

بر وقفك نظارتي ايله توليتي برشخصك عهده‌سنده جمع ايدلمك جائز ومشروع دكلدر --

بناءً عليه بر وقفك متوليسي اول وقفك نظارتي وياخود بر وقفك ناظري اول وقفك توليتني دخي كندي عهده‌سنده توجيه وبرات ايتديرسه بيله توليت ونظارتدن بري رفع اولنه‌رق مستحقنه توجيه اولنور

٣٠١ (ماده)

بر وقف منحل اولان توليتنك مشروط لهي بلامزاحم تعين ايدر ايسه مشروط له بلا توجيه الحاكم اول وقفه متولي اولمش اولور

مثلا درسعادتده واقع بر وقفك توليتي فتوا امانتنه مشروطه اولسه امين الفتوى بولنان ذات بلا توجيه الحاكم اول وقفه متولي اولوب امور وقفي رؤيت ايدر

كذلك توليتي واقفك اكبر اولادينه مشروطه اولان بر وقفك توليتي منحل اولدقده واقفك اولادينه بر كيمسه سناً ديكرلرتدن

اكر بولنسه او كيمسه بلاتوجيه الحاكم اول وقفه متولى اولمش اولور
اما توليتك مشروطلهى بلامزاحم تعيين ايتمديكى تقديرجه متولى
اولمق توجيه وحكم حاكمه محتاجدر

مثلا توليتى واقفك ارشد اولادينه مشروطه اولان وقفك توليتى
منحل اولدقده واقفك اولادندن برقاچ كشيلر ارشديت ادعاسنده
اولسه لر انلردن برينك سائرلرندن ارشد اولديغى بر لهجه شرعى
بعد الثبوت طرف حاكمدن ارشديتله حكم اولنه رق توليت اكا
توجيه اولنمدقجه او متولى اولهمز

٣٠٢ (ماده)

نظارت لفظنك توليت معناسنده استعمالى متعارف اولان بلده
اهاليسندن برواقف وقفنه يالكز ناظر تعيين ايلسه او ناظر متولى
اولمش اولور
ديكر متولى نصبنه حاجت يوقدر

فصل ثانى

قائممقام متولى نصبنه وتوليتك تقريرينه دائردر

٣٠٣ (ماده)

احتياج مس ايتمدكجه متوليسى اولان وقفه حاكم قائممقام نصب
ايدهمز
ايتمش اولسه صحيح ومعتبر اولماز

يعنی نصب اولنان قائممقامك وقف حقنده اولان تصرفی نافذ ومعتبر دکلدر

اما احتياج مس ايدر ايسه اوصورتده طرف حاكمدن قائممقام نصبی جائز در

مثلا لدالتحری بر وقفك متوليسی بولنمز ايسه ويا خود متولی امور وقفی رؤيت ايچون يرينه وكيلی براقمقسزين مدت سفردن بعيد آخر دياره عزيمت ايدوب غيبوبت ايتسه وياخود مشروطيت اوزره متولی اولان كيمسه صغير بولنسه اوصورتلرده امور وقف معطل قالمامق ايچون حاكم لاجل المصلحه موقتاً قائممقام متولی نصب ايدر

كذلك بر وقفك متوليسی موجود اولوب نقط او وقفه دائر تحدث ايدن بر محاكمه ويا معامله ده قائممقام متولی نصبی اقتضا ايدر ايسه اوصورتده دخی حاكم طرفندن قائممقام نصب اولنور

مثلا بر برينه متصل وهر بری آيرو آيرو وقفلردن اولان ايكی باب عقاردن برينك بالاجارتين متصرفی ديكرلرينك بالاجارتين متصرفی عليهنه تجاوز دعواسی ايدوبده اول وقفلردن ايكيسنك دخی متوليسی شخص واحد اولسه لاجل المحاكمه اول وقفلردن برينه حاكم طرفندن متولی نسب اولنور

كذلك بر وقفك مشروط توليتی منحل اولوب مشروط لهی تعيين ايتمديكی وكمسنه يه دخی توجيهی اجرا اولنماديغی حالده برقاچ كيمسه لردن هر بری اول توليتك مشروط لهی اولديغنی ادعا ايتسه آنلره خصم اولمق ايچون ختام محاكمه يه دكين حاكم بر قائممقام متولی

نصب ايدوب انك مواجهه سنده مدعيلرك دعوالرينى استماع وحكم ايدر

كذا بر وقفك متوليسى خيانتله اتهام اولنسه اول خصوصدن طولانى متولى عليهنه اقامهٔ دعوا ايتمك ايچون طرف حاكمدن قائممقام نصب اولنور

كذلك بر كيمسه بر وقفدن اجارتينلو برعقاره متصرف ايكن اول وقفه متولى اولوب بعده اول عقارى آخره فراغ ايتمك وياخود بر متولى كندى وقفندن آخر كيمسه‌نك بالاجارتين تصرفنده اولان عقارى بدل مقابله سنده اول كمسنه‌دن تفرغ ايتمك مراد ايتسه فراغه اذن اعطاسيچون قائممقام نصب اوله‌بيلور

كذا بر وقف نفوذك متوليسى اول وقفدن اقچه استدانه ايتمك استدكده حاكمه مراجعت ايدوب حاكم دخى متولى‌يه ادانه ايچون اول وقفه موقتاً بر قائممقام نصب ايدر

(ماده) ٣٠٤

بر وقفك متوليسى مستقيم الحال اولوب فقط امور وقفى اداره‌دن عجزى تحقق ايتسه امور وقفده اكا معاونت ايتمك اوزره حاكم بر قائممقام نصب ايده‌بيلور

(ماده) ٣٠٥

بالاده مذكور مسائلده قائممقام متولى نصبنده حاكمك طرف سلطانيدن قائممقام نصبنه مأذون اولمسى شرطدر

بناءً عليه طرف سلطانيدن قائممقام متولى نصبنه مأذون اولميان

حاکم قائممقام متولی نصب ایده‌مز ایتمش اولسه صحیح ومعتبر دکلدر

٣٠٦ (ماده)

مشروطیب اوزه بر وقفه متولی اولان کیمسه تولیتدن زمان تصرفنی آخره فراغ وقصر یدایده‌بیلور

فقط بو فراغ بر عقد لازم اولیوب بلکه متولی امور تولیتی اداره‌یه طرفندن آخری توکیل ایتمش دیمك اولدیغندن فارغ نه وقت دیلرسه او فراغدن رجوع ایده‌بیلور

فارغ وفات ایتدکده وکالت معناسنه اولان بوفراغ باطل اولوب تولیت مشروط عائد اولور

مفروغ لهك امور وقفده تصرفه صلاحیتی قالماز

مشروطله معینی اولان سائر جهات دخی اشبو حکملرده تولیت کبیدر

٣٠٧ (ماده)

کمسنه‌یه مشروط اولمیان بر تولیته متصرف اولان کیمسه اول

[*] درسعادتده وبلاد ثلاثه ده واقع مسقفات ومستغلات موقوفه ایچون قائمقام متولی نصبی من القدیم اوقاف همایون مفتشلکی مقامنه مخصوص اولوب فقط بیك ایکیوز طقسان طقوز تاریخنده شورای دولت داخلیه دائره‌سنك قراری وانجمن مخصوص وکلانك تنسیبی موجبنجه بالمشروطه متولیسی موجود وبامعلوم اولنیان ویاخود آخر دیارده غائب بولنان اوقاف ملحقه مسقفات ومستغلاتنك سندات اداره‌سنده فراغ وانتقالی وقوعنده اذن اعطاسیله فراغ وانتقال معامله‌سنك [illegible] اوقاف مذکوره ایچون [illegible] قائمقام متولی [illegible] اولور شرعیسی [illegible]

تولیتی حضور حاکمده آخره فراغ وقصر ید ایدوبده حاکم
دخی تحقق ایدن اهلیتنه بناء تولیتی مفروغ لهه تقریر وتوجیه
ایلسه ارتق فارغك اول فراغدن رجوعنه صلاحتی قالماز

فصل ثالث

متولینك محاسبه‌سنه متعلق مسائل بیانده‌در

٣٠٨ (ماده)

بر وقفك متولیسی موجود ایكن حاکم او وقفك تصرفاتنه
مداخله ایده‌مز

فقط حکامك اوقاف حقنده تفتیش ونظارت اجرا ایلك
صلاحیتلری واردر

شویله که بر وقفك متولیسنك او وقف حقنده خیانت وسوء
استعمالی بعض امارات ایله حس اولندیغی تقدیرجه حاکم درحال
متولینك وقفه دائر اولان معاملاتنی تفتیش ومحاسبه‌سنی رؤیت
وتدقیق ایدر

لدی التدقیق متولینك وقف حقنده عزلنی موجب خیانت وسوء
استعمالی تحقق ایتدیكی حالده اومتولی واقفك کندوسی اولسه
بیله حاکم انی تولیتدن عزل واخراج ایدر

٣٠٩ (ماده)

حاکم لدی الاقتضا متولینك محاسبه‌سنی رؤیت مراد ایتدکده
متولی محاسبه‌دن امتناع ایده‌مز

امتناع ايدر ايسه محاسبه‌سنی ویرمك اوزره كندويه جبر اولنور

٣١٠ (ماده)

بر وقفك متوليسنك برقاچ سنه‌لك حسابنی كوریوب حسابده اصلا شبهه محلی یوغيكن تكرار او مدتك حسابنی كوريله‌مز اما حسابده شبهه واقع اولور ايسه دفع شبهه ضمننده متولی استجواب وايجابی تقديرنده تكرار حسابی رؤيت ايديلور

٣١١ (ماده)

بر وقفك متوليسی كندو زمان توليتنك حسابنی ویرر ایكن حاكم بوكا قانع اولميوب سلفك اولان متوليك حسابنی دخی سندن ايسترم ديه‌مز

متولئ سابق برحيات ايسه وقفك محاسبه‌سی كندوسيله وفات ايتمش ايسه ورثه‌سيله كورلمك لازم كلور يوقسه سلفك حسابندن خلفی مسئول دكلدر

٣١٢ (ماده)

متولينك حسابی خدمهٔ وقف رأييله كورلمك واقف طرفندن شرط ايدلمشيكن حاكم خدمه‌نك رأينه مراجعت ايتمكسزين خود بخود متولينك حسابنی رؤيت ايده‌مز

ايتمش اولسه معتبر اولميوب تكرار خدمه‌نك رأييله متولينك حسابی تدقيق اولنور

فصل رابع

متولينك عزلنى موجب اولوب اولميان اسباب بيانندهدر

٣١٣ (ماده)

اصول مشروعهسنه توفيقاً نصب ايدلمش اولان متولىيه بلا جنحه نصب ايدن حاكم بيله عزل ايدهمز عزل ايتمش اولسه متولى منعزل اولماز

امامتولينك وقف حقنده خيانتى كندى مواجههسندهبر نهج شرعى تبين ايتديكى حالده اومتولى واقفك كندوسى اولسه بيله انك توليتدن عزلى لازم واجبدر

٣١٤ (ماده)

وقفهمتعلق برتصرف كهانك حقنده مساغ شرعى اولميه متولينك قصداً اول تصرفى اجرا ايلسى وقفهخيانتدر

مثلا متولى وقفك عقارينى يقهرق ومنغير ضرورة اجر مثلندن نقصان فاحشله ايجار ايلك وياخود وقفك عقارينى كندى ملكى اولق اوزره آخره بيع ايتمك وياخود وقفك غلهسنى خلاف شرط واقف كندى امورينه صرفله استهلاك ايلك وقفه خيانتدر

٣١٥ (ماده)

متولينك وقف حقنده ملكيت دعوى يتمسى خيانت عداولنور شويله كه بروقفك متوليسى اول وقفدن اولمق اوزره تصرف اولنان بر عقار ايچون ملكمدر ديو دعوى ايدوب مدعاسنى

اثبات ایده‌مازسه اول وقفك تولیتندن عزل ایدیلور
اما مدعاسنی اثبات ایدر ایسه او صورتده تولیتدن عزل ایدلمز

٣١٦ (ماده)

متولینك وقفی اشكاری خیانت عد اولنور

شویله‌كه بر وقفك متولیسی یدنده اولان بر عقار ایچون اول وقفك مالیدر دیو دعوی اولندقده متولی اول عقار كندی ملكی اولدیغنی بیان ایدرك مال وقف اولدیغنی انكار ایتمكله اول عقارك مال وقف اولدیغی برنهج شرعی ثابت اولوب حكم اولنسه او متولی تولیتدن عزل ایدیلیور
اما ثابت اولمدیغی تقدیرجه تولیتدن عزل ایدلمز

٣١٧ (ماده)

خیات تجزی قبول ایتمز
بناءعلیه متعدد وقفلره متولی اولان بركیمسه‌نك اول وقفلردن بریسی حقنده خیانتی بر نهج شرعی ثابت اولسه جمله‌سنك تولیتندن عزل واخراج اولنور
یوقسه قننی وقف حقنده خیانتی ثابت اولمش ایسه انك تولیتندن عزل ایدیلوبده دیكر وقفلرك تولیتلرنده ابقا ایدیله‌مز

٣١٨ (ماده)

خیانت وتقصیر ایله متولی منعزل اولماز

بلكه عزله مستحق اولور
بناءً علیه بر متولی وقف حقنده خیانت وتقصیر ایدوب فقط طرف حاكمدن عزل اولنمقسزین بر مدت امور وقفی اداره

ورؤيت ايرنده اول مدتده وقف حقنده بعض تصرفات مشروعه‌سی وقوع‌ بولسه اول تصرفات نافذ ومعتبردر

امابعد العزل وقوعبولان تصرفاتی اصلانافذ

٣١٩ (ماده)

شکایت مجرده متولینك عزلنی موجب دکلدر

شویله که بر وقفك خدمه ومرتزقه‌سی متولیدن حاکمه شکایت ایدوب لکن شکایت واقعه‌لرنده متولینك عزلنی موجب اوله‌جق برسبب مشروع بیان ایده‌مسه‌لر ویاخود بیان ایدوب‌ده اثباته مقتدر اولامسه‌لر حاکم بوشکایت مجرده‌یی سبب طوته‌رق متولیی عزل ایده‌مز

٣٢٠ (ماده)

متولینك فسق وسفاهته اتهامی تولیتدن عزله استحقاقنی موجبدر

بناءً علیه فسق وسفاهته متهم اولان متولینك وقف حقنده بر کونه خیانتی تعین ایتمامسه بیله حاکم انی عزل وتولیتدن اخراج ایده بیلور [*]

٣٢١ (ماده)

امور وقفده متولینك اهمال وتکاسلی عزله استحقاقنی موجبدر

٣٢٢ (ماده)

متولیه جنون عارض اولوب‌ده برسنه‌دن زیاده ممتد اولورسه تولیتدن منعزل اولور

بو صورتده بعد الانعزال کندویه تحویل وقف کلسه [illegible] راو [illegible]

---

[*] بو [illegible] متهم اولان [illegible]
[illegible] الا [illegible] اغلب [illegible]

اكر مشروطيت اوزره متولى ايدى ايسه كندوسنه حق توليت عودت ايدر

والا عودت ايتمز

٣٢٣ (ماده)

متولى به عمى طارى اولسه توليتدن منعزل اولماز

٣٢٤ (ماده)

متولى كندو كندويى توليتدن عزل ايده بيلور

فقط عزلنى حاكم ويا واقفه بيلديرمدكجه توليتدن منعزل اولماز

بناء عليه كندوسنك عزلنى حاكم ويا واقفك معلومى اولنجيه قدر توليت عهده سنده قالوب كالاول تصرفاتى نافذ ومعتبردر

٣٢٥ (ماده)

برمتولى فسق وسفاهته انهماك ويا خود وقف حقنده خيانته مبنى توليتدن عزل واخراج ايدلدكدنصكره اره دن برخيلى زمان مرور ايدرك اصلاح نفس ايلديكى تحقق ايتمدكجه كندويه توليت توجيهى جائز دكلدر

اما اصلاح نفس ايلديكى تحقق ايدر ايسه اولحالده كندوسنه توليت توجيه اولنه بيلور

مطلب عاشر

متولينك انواع تصرفاتنه دائر اولوب بدى فصلى مشتملدر

فصل اول

متولينك موجب ضمان اولوب اولميان افعاله دائردر

٣٢٦ (ماده)

متولى كندى صلاحيت ومأذونيتى داخلنده الان امورى خود بخود رؤيت ايدر

اما كندى صلاحيت ومأذونيتى داخلنده اولميوب صحتى شرعاً
رأى حاكمه متوقف اولان اموردہ حاكمه مراجعت ايدر

اومقوله اموردہ حاكمه مراجعت ايتمكسزين كندو كندويه تصرف
ايلسه تصرفى صحيح ومعتبر دكلدر
(٢٧٥) ماده يه مراجعت اولنه

٣٢٧ (ماده)

ايكى متوليسى اولان بر وقفك متوليلرندن بريد يكرك رأيى
اولمقسزين اول وقفك امورنده منفرداً تصرف ايده من
تصرف ايدوبده ديكرى اوتصرفى مجيز اولميوب ردايتسه او
تصرف باطل اولور
متولى ايكيدن زياده اولدينى تقديرجه دخى حكم بومنوال
اوزره در

٣٢٨ (ماده)

هم ناظر وهم متوليسى بولنان وقفده ناظرك رأيى اولمدقجه متولى
امر وقفده تصرف ايده من
تصرف ايتمش اولسه تصرفى نافذ دكلدر

٣٢٩ (ماده)

امور وقفى رؤيت ايتمك اوزره متولينك لدى الحاجه آخرى
توكيل ايتمسى جائزدر
بناءً عليه متولينك امور وقفى رؤيته آخرى توكيل ايتمسندن

طولايى وقفه بر ضرر ترتب ايتسه متولى او ضررى ضامن اولماز

چونكه جواز شرعى ضمانه منافيدر

مثلا بر وقفك متوليسى اول وقفك ذمم ناسده اولان الاجغنى مديونلردن تحصيل ايتمك اوزره امينى اولان كيمسه‌يى وكيل ايدوبده او كيمسه دخى وقفك الاجغنى مديونلردن تحصيل ايدوب كندى امورينه صرفله استهلاك ايلسه متولى‌يه ضمان لازم كلمز شوقدر واركه متولى امينى اولميان بر كيمسه‌يه مال وقفى ايداع وتسليم ايدوبده او كيمسه دخى اول مالى استهلاك ايلسه متولى‌يه ضمان لازم كلور

٣٣٠ (ماده)

بر وقفك متوليسى اول وقفك ماليله اول وقفه ايراد اولمق اوزره اراضىٔ اميريه ويا موقوفه‌دن بر ير وياخود اجارتينلو وقف بر عقار تفويض ايده‌مز

ايتمش اولسه بدل اوله‌رق ويرمش اولديغى مال وقف كندويه تضمين ايتديريلوب عزله مستحق اولور

(٣١٤) ماديايه مراجعت اولنه

٣٣١ (ماده)

مساغ شرعى اولمديغى حالده متولى شرط واقفه مخالفت ايدوبده اندن طولايى وقفه بر ضرر ترتيب ايتسه او ضررى متولينك ضامن اولمسى لازم كلور

مثلا رهن ويا كفيل ايله استرباحى مشروط اولان نقود موقوفه‌يى

متولیسی خلاف شرط واقف بلا کفیل وبلا رهن آخره ادانه ایدوبده بعده مدیون مفلس اولمغله نقودمذ کوره‌نك تحصیلی قابل اولماسه ادانه ایتمش اولان متولی‌یه ضمان لازم کلور

کذلك کفیل ملی یعنی اصحاب ثروتدن اولان کفیل ایله استرباحی مشروط اولان نقود موقوفه‌یی متولیسی خلاف شرط واقف کفیل غیر ملی ایله آخره ادانه ایدوبده مؤخراً نقود مذکوره‌نك اصیل ویا کفیلدن تحصیلی قابل اولماسه متولی‌یه ضمان لازم کلور

فقط حین ادانه‌ده کفیل اغنیادن اولوبده مؤخراً کندوسنه فقر حال طاری اولمش ایسه او صورتده متولی‌یه ضمان لازم کلمز

کذا رهن قوی ایله استرباحی مشروط اولان نقود(موقوفه‌یی متولیسی ادانه ایتدکده قیمتی نقود مذکوره‌دن ناقص بعض امتعه‌ رهن آلوب بعده مدیون دینی ادا ایتمکسزین وفات ایدوب رهن مذکوردن بشقه مالی اولمامغله رهن بیع اولندقده ثمنی دینه وفا ایتماسه باقی قالان دینی متولینك تضمین ایتمسی لازم کلور اما وقت ادانه‌ده رهنك قیمتی دینه مساوی اولوبده مؤخراً رهنك سعر وقیمتنه نقصان طاری اولسه او صورتده متولی‌یه ضمان لازم کلمز

کذا محکمه‌معرفتیله ادانه اولنوب حجته ربط اولنمسی مشروط اولان نقود موقوفه‌یی متولیسی خلاف شرط واقف محکمه‌یه مراجعت ایتمکسزین ادانه ایدوب بعده مدیون دینی انکار

ايتدكده دين اثبات اولنه‌ميوب مديون يمين ايتمكله نقود موقوفه ضايع اولسه متولی‌يه ضمان لازم كلور

كذلك بزازستان كبی محفوظ ومستحكم برمحلده حفظ اولنمسی مشروط اولان نقود موقوفه‌يی متولی كندی خانه‌سنده حفظ ايدوبده نقود موقوفه اورادن سرقت اولنسه متولی‌يه ضمان لازم كلور

٣٣٢ (ماده)

متولينك خلاف شرط واقف وقوعبولان مصروفاتی قبوله اولنماز

مثلا مستغلاتی اوقاف صحيحه‌دن اولان بر وقفك غله‌سندن بعض كيمسه‌لر خلاف شرط واقف اوله‌رق وظيفه احداث وبرات ايتديروبده متولی مجرد اول براته بناءً وظيفهٔ محدثه‌يه غلهٔ وقفدن اقچه صرف ايلسه مصروفی قبول اولنميوب ويرديكی اقچه‌يی تضمين ايتمسی لازم كلور

٣٣٣ (ماده)

متولينك قدر معروف اوزرينه زائد اولان مصروفاتی قبول اولنماز

فصل ثانی

متولينك صلح وابراسنه دائردر

٣٣٤ (ماده)

مال وقفی دعواده متولينك اقامهٔ بينه‌دن عجزی ومدعی عليهك

دخی یمین ایده‌جکی متحقق اولسه وقف حقنده صلحه مساغ اولور
مثلا بر وقفك متولیسی دیگر کمسنه‌نك یدنده اولان بر عقاری
اول وقفك مالیدر دیو اول کمسنه‌نك انکارینه مقارن دعوی
ایدوب لکن بینه‌یه ظفریاب اولەمیوب مدعی علیهك دخی
یمین ایده‌جکی متحقق اولسه متولی اول دعوادن از و چوق
برمال اوزرینه مدعی علیه ایله صلح اولسه صلح صحیح اولور
بروجه محرر صلحك وقوعندنصکره ارتق مدعی علیه یمین
تکلیفنه متولینك صلاحیتی قالماز

شوقدر وار که متولی بعدالصلح مدعاسنه موافق بینه‌یه ظفریاب
اولوبده اقامه ایدر ایسه او صورتده صلح منتقض اولور

(ماده) ٣٣٥

وقف علیهنه وقوعبولان مال دعواسنده مدعینك بینه‌سی
اولوبده وقف علینه حکم اولنه‌جغی متحقق اولسه متولی مال
وقفدن برمقدار بدل اعطا ایدرك مدعی ایله صلح اولسه صلح
صحیح اولور

(ماده) ٣٣٦

بروقفه مدیون اولان کیمسه ایله اول وقفك متولیسی دینك
برمقداری اوزرینه صلح اولوب ماعداسندن مدیونك ذمتنی
ابراز ایلسه نظر اولنور

اکر اول دین اومتولینك عقدیله حاصل اولمش ایسه صلح
وابرا صحیح اولور

فقط بدل صلحدن ماعداسنی متولینك وقف ایچون ضامن اولمسی لازم كلور

واكردين مذكوراومتولينك عقديله حاصل اولمش دكل ايسه اوصورتده صلح وابرا صحيح اولماز

بناء عليه صورت مشروحه‌ده صلح وابرانك وقوعندنصكره متولى دائنى تماماً مديوندن اخذ واستيفا ايدر

صلحك عدم صحتى مديون دينى مقر اولديغى وياخود منكر اولوبده متولينك بينه‌سى بولنديغى تقديرده‌در

اماقرار وبينه‌دخى اولمازسه صلحك حكمى مسئلهٔ سابقه‌ده بيان اولندينى كبى جريان ايدر

فصل ثالث

يدمتونده اولان اموال وقفه ومتولينك يمينيله مصدق

اولوب اولمديغى ماده‌لره دائر در

ماده ٣٣٧

متولينك يدى يد امانتدر يوقسه يد ضمان دكلدر بناءً عليه متولى يدنده اولان مال وقف كندوسنك تعدى وتقصيرى اولميه‌رق تلف وضايع اولسه متولى‌يه ضما لازم كلمز

(ماده) ٣٣٨

بروقف نفوذك متوليسى وفات ايتدكده حال حياتنده حسب

التوليه اصل مال اولەرق قبض ایتمش اولدیغی نقود موقوفه عيناً ترکەسنده بولندیغی حالده متولئ لاحقه دوره تسلیم اولنور نقود مذکوره ترکەسنده ظهور ایتمدیکی تقدیرجه نظر اولنور اکر متولئ متوفی حال حیاتنده بن اول نقودی فلانه ادانه ایتدم ویاخود او نقود تعدیسز یدمده ضایع اولدی دیمك کبی بر صورتله نقود مذکورەنك حالنی بیان وتقریر ایلدیکی تعین ایدر ایسه ترکه‌سندن ضمان لازم کلمز

واکر نقود مذکورەنك حالنی بیان وتقریر ایتمکسزین مجهولاً وفات ایتمش او صورتده ترکه سندن ضمان لازم کلور

اما متولینك حال حیاتنده مقبوضی اولان نقود وقفك اصل مالی اولمیوبده ربح وغله اولورسه مجهولاً وفات ایتسه بیله ترکه‌سندن ضمان لازم کلمز

(ماده) ٣٣٩

بر وقفك متولیسی غلهٔ وقفی وقفك مصارفنه مقدار معروف صرفنده یمینیله تصدیق اولنوب بینه‌یه محتاج اولمز

لکن وقفه رجوع حقنده یمینیله تصدیق اولنمیوب کندوسندن بینه طلب اولنور

مثلا بر وقفك متولیسی معزول اولوب دیکری متولی اولدقده متولئ سابق زمان تولیتمده وقفه رجوع شرطی ورأی حاکم ایله کندی مالندن امور وقفه مقداری معروف شوقدر اقچه صرف ایتمشیدم مبلغ مزبوری غلهٔ وقفدن بکا ادا ایت دیو متولئ

لاحقدن دعوی ایلسه قول مجردیله تصدیق اولنمیوب کندوسندن
بینه طلب اولنور

فصل رابع

بروقفك مالنی دیكر وقفه صرف جائز اولوب اولمادیغی
بیانندەدر

٣٤٠ (ماده)

بو ایكی وقفك واقفی بر ذات اولسه بیله بر جهته مشروط اولان
وقفك وارداتی دیكر جهته مشروط اولان آخر وقفك مصارفنه
صرف اولنمق مشروع دكلدر

متولی صرف ایتمش اولسه مصروف كندویه تضمین ایتدیریلور

مثلا بر كیمسه ایكی مكتب بنا وقف ایدوب هر برینه بشقه
بشقه عقار وقف ایلسه او مكتبلردن برینك عقاری وارداتندن
دیكر مكتبك مصارفنه صرف اولنه‌مز

٣٤١ (ماده)

هم وقف وهم جهتلری متحد اولان ایكی وقفدن برینك غله‌سنه
(وارداتنه) ضعف طاری اولسه دیكر وقفك فضله‌سندن انك مصارفنه
صرف ایتمك جائز ومشروعدر

مثلا بر كیمسه برعقار وقف ایدوب غله‌سنی بنا و وقف ایتمش
اولدیغی مكتبك مصارف وتعمیریه‌سنه شرط ایدوب دیكر بر
عقار دخی وقف ایدوب غله‌سنی اول مكتبك معلملرینك وظائفنه
شرط ایلسه بر زمان مروردن صوكره معلملرك وظائفنه مشروط اولان

عقارك غله‌سنه ضعف طاری اولوب وظائفه کفایت ایتمسه مصارف تعمیریه‌یه مشروط اولان عقارك فضلهٔ غله‌سندن وظائفه صرف ایتمك جائزدر

٣٤٢ (ماده)

خراب ومستغنی عنه اولان بر وقفك وارداتی رأی حاکمله دیکر وقفه صرف ایتمك جائزدر

فصل خامس

مستغنی عنه اولان مؤسسات خیریه‌یه دائردر

٣٤٣ (ماده)

مؤسسات خیریه‌دن بر وقف خراب ومستغنی عنه اولدقده انك وارداتی رأی حاکمله مکاناً اقرب وانك جنسندن اولوب وارداتی قلیل اولان دیکر بر وقفك مصارفنه صرف اولنمق مشروعدر

مثلا بر محلده بنا ووقف لازم ایله وقف اولنان بر مکتب مرور ازمنه ایله کلیاً خراب ومحلهٔ مزبوره اهالیسی دخی پریشان اولمغله مکتب مزبور مستغنی عنه اولسه انك وارداتی رأی حاکمله اکا اك زیاده یقین اولوب وارداتی ضعیف اولان دیکر بر وقف مکتبك مصارف لازمه‌سنه صرف اولنه بیلور

لكن مستغنى عنه اولان وقفك وارداتى اوجنسدن اولميان ديكر
بر وقفه صرف ايتمك جائز دكلدر

مثلا خراب ومستغنى عنه اولان بر وقف خستەخانەنك وار-
داتى مكتبه وياخود خراب ومستغنى عنه اولان مكتبك وارداتى
خستەخانەيه صرف ايتمك مشروع دكلدر

٣٤٤ (ماده)

برقريەنك اهاليسى تماماً متفرق وپريشان اولوب اول قريەده
اولان مسجد معطل ومستغنى عنه قالسه اول قريەنك قربنده
اولان ديكر قريەنك مسجدى اولماسه قرية ثانيەنك اهاليسى قرية
اولادە اولان مسجدى نقض وانقاضنى كندى قريەلرينه نقل
ايدوب اوراده بر مسجد بنا ايدەبيلور

بوصورتده هدم اولنان مسجده مخصوص اولان واردات رأى
حاكمله قرية ثانيەده بنا اولنان مسجدك مهماتنه صرف اولنور
شو صورتده واقفك ورثەسى . مسجد مهدومك وارداتى بزم
نفسمز ايچوندر آخر قريەده بنا اولنان مسجده صرف ايتديرميز
ديەمزلر

كذلك بر كيمسەنك وقفى اولان بر مسجدك مهماتنه ديكر
كمسنه برمقدار نقود وقف ايدوب بعد زمان قريه خلقى كاملاً
پريشان ومسجد دخى خراب ومعطل اولسه متولى نقود مذكورەنك
ربحنى يعنى نماسى وقائضنى رأى حاكمله قريهٔ مذكورديه الك يقنى
اولان آخر قريەدەكى وارداتى قليل اولان مسجد شريفك مهماتنه

صرف ايتمك مراد اولندقده نقود مذكوره‌يي وقف ايدن كيمسه‌نك ورثه‌سي مجرد موقوف عليه اولان مسجد خراب ومستغني عنه اولديغندن نقود مذكوره بزم ارثمزدر ديو متولي‌يي منع ايده‌مزلر

فصل سادس

وقف ايچون استدانه‌نك جائز اولوب اولمامسنه دائردر

٣٤٥ (ماده)

استدانه استقراض وياخود ويره‌سي‌يه مال اشتراسي ايله اولور

٣٤٦ (ماده)

بروقفك عقاري محتاج تعمير اولوبده وقفده غله موجود اولماسه نظر اولنور

اكر واقف لدى الحاجه متولينك وقف ايچون استدانه ايتمسي حقنده بر شرط وار ايسه متولي خود بخود استدانه ايدوب تعميره صرف ايدر

واكر واقف بويله برشرط ايتمامش ايسه اوصورتده وقف ايچون استدانه حاكمك رأينه متوقفدر

بناءً عليه بو صورتده متولي . حاكمك رأيي اولمدقجه وقف ايچون خود بخود استدانه ايده‌مز

(ماده) ٣٤٧

بر وقفك مستغلاتي تعميره محتاج اولوب لكن وقفده غله موجود اولميوب و بحسز استدانه دخي ممكن اولماسه متوليسي بامر حاكم معاملهٔ شرعيه موجبنجه ربحله اقچه استدانه ايدوب اول مستغلاتك تعميرينه مقدار معروف صرف ايدر
بوصورتده متولي اصل دين و ربحي ايله غلهٔ وقفه رجوع ايدر

(ماده) ٣٤٨

متولي رأي حاكمه وقفك تعميراتنه وقفه رجوع شرطيله كندي مالندن قدر معروف اقچه صرف ايلسه مصروفني غلهٔ وقفدن استيفا ايدر
استيفا ايتمكسزين وفات ايدر ايسه ورثه سي متوفانك يرينه نصب اولنان متولي يدنده اولان غلهٔ وقفدن متوفانك مصروفني بعد الاثبات استيفا ايدر

(ماده) ٣٤٩

وقفك خدمه و مرتزقه سنك وظائفي ايچون استدانه جائز دكلدر بناءً عليه متولي استدانه ايدوبده مرتزقه نك وظائفنه صرف ايلسه استدانه ايلديكي مبلغي داينه كندي مالندن ادا ايتمسي لازم كلور غلهٔ وقفه رجوع ايدهمز

فقط وقفه رجوع شرطي و امر حاكم ايله متولي مرتزقه نك وظائفنه كندي مالندن اقچه صرف ايلسه مصروفني وقفه رجوع ايده بيلور

فصل سابع

نقود موقوفه‌یه دائر بعض مسائل بیانده‌در

٣٥٠ (ماده)

بلا ربح محتاجینه اقراضی مشروط اولان نقود موقوفه‌یی متولیسی استرباح ایده‌مز

٣٥١ (ماده)

استرباحی مشروط اولان نقود موقوفه‌یی متولیسی اقراض ایتدکده الزام ربح ایتماسه مستقرضدن ربح نامنه نسنه آله‌مز بوصورتده مستقرض ربح نامنه متولی‌یه بر مقدار اقچه ویرسه اول اقچه‌یی اصل دینه محسوب ایده‌بیلور

شو قدر وارکه مستقرض شو اقچه ربحدر آل مصارف وقفه صرف ایله دیو متولی‌یه بر مقدار اقچه ویروبده متولی دخی اول اقچه‌یی امور وقفه صرف ایلسه مستقرض انی اصل دینه محسوب ایده‌مز

٣٥٢ (ماده)

مرابحه دینك قیامنه مبتنیدر

بناءً علیه دین ذمتده‌قالدقجه مدیون اوزرینه ربح ملزم لازم کلور مثلا بروقف نقودك متولیسی نقود موقوفه‌دن شوقدر غروش ادانه ایتدکده بش سنه مدتله الزام ربح ایتدکدنصکره بر سنه مرورنده مدیون وفات ایدوب اصل مال مدیونك ترکه‌سندن متولی‌یه ادا اولنمیوب بو حال اوزرینه ایکی سنه مرور ایلسه

حالا متولی مبلغ مزبوری ترکه‌دن استیفا ایتدکده وقف استیفایه دکین مرور ایدن ایامك ربحنی دخی متولینك ترکه‌دن آلمغه صلاحیتی واردر

بوصورتده مدیونك ورثه‌سی مدیونك وفاتیله ربح ساقط اولمش اولور بناء علیه مورثمزك وفاتندنصکره مرور ایدن ایام ایچون ربح ویرمیز دیه‌مزلر

(ماده) ٣٥٣

بر وقف نقودك متولیسی نقود موقوفه‌دن بعض کیمسه‌لره استرباح قصدیله اقراض ایتمش اولدیغی اقچه‌یی مدیونلردن قبض ایتمکسزین متولینك عزل ویا وفاتی وقوعبولنه یرینه دیکری متولی اولسه مبلغ مزبوری مدیونلردن قبض ایتمکه متولیء لاحقك صلاحیتی واردر

(ماده) ٣٥٤

دیونی ترکه‌سندن زیاده اوله‌رق وفات ایدن کیمسه‌نك وقفه اولان دینی دیون سائره‌سی اوزرینه مقدم اولماز

لکن متولیء وقف دخی سائر داینلر کبی غرمایه داخل اولور

(ماده) ٣٥٥

دیون امثالیله قضا اولنور

بناء علیه برکیمسه وقف نقودندن شو قدر عدد مجیدی التونی استقراض و مصارفه صرفله استهلاك ایتدکدنکره وقف مزبور متولیسی ذکر اولنان التونلرك امثالنی اول کیمسه‌دن طلب ایتدکده اوکیمسه بن التون ویرمیوب اولقدر التونه

معادل شو قدر عدد سيم مجيديه وياخود متالك ويرم ديه‌مز
وبالعكس مديونك استقراض ايتمش اولديغی اقچه سيم مجيدی
وياخود متالك اولسه‌متولی قيمتجه مبلغ مزبوره معادل شو قدر
مجيدی آلتونی استرم ديه‌مز

شوقدر واركه بو صورتده مديون بالرضا دينی متولی‌يه التون
ايله ادا ايتدكدنصكره نادم اولوب التونلری متوليدن استرداد
ايله استقراض ايتمش اولديغی اقچه‌نك مثليله اداء دين ايدرم ديه‌مز

مطلب حادی عشر

وظائفه متعلقدر

٣٥٦ (ماده)

غلهٔ وقفدن شرط واقف موجبنجه ويريلان وظيفه ايكی قسمدر
بری خدمت مقابله‌سنده ولان وظيفه‌در
ديكری خدمت مقابله‌سنده اولميان وظيفه‌در

٣٥٧ (ماده)

خدمت مقابله‌سنده اولان وظيفه اجرت قبيلندندر
بناء عليه بر وقفدن خدمت مقابله‌سنده وظيفه‌يه متصرف اولان
كيمسه اوخدمتی بر مدت بلا عذر شرعی ترك ايتسه اومدتده
وظيفه‌يه مستحق اولماز
كذلك برجهتك خدمتی مقابله‌سنده بر وقفدن وظيفه‌يه متصرف
اولان كيمسه برقاچ سنه اول جهتك خدمتنی ادا ايدوب مستحق

اولديغى وظيفه‌يى غله‌ٔ و قفدن آلدقدنصكره ديكر كمسنه ظهور ايدوب اول جهت باكه مشروطه‌در ديو دعوى ومدعاسنى ثبات ايتمكله مذكور جهت كندويه توجيه ولنسه سنين مذكورده اداء خدمت ايتمش دكل ايكن مجرد جهت باكه مشروطه‌در ديو متصرف سابقك الدينى وظيفه‌يى آندن استرداد ايده‌مز

٣٥٨ (ماده)

خدمت مقابله‌سنده‌اولميان وظيفه‌نك مشروط له‌نه نظر دنور اكر مشروطله اغنيادن ايسه او وظيفه‌سيله وعطيه قبيلندن اولمش اولور

واكر مشروطله فقرادن ايسه صدقه قبيلندن اولمش اولور

٢٥٩ (ماده)

هر سنه‌نك وظائفى اوسنه‌نك غله‌سندن ادا اولنور

يوقسه برسنه‌نك وظائفى ديكر سنه‌نك غله‌سندن ادا اولنه‌مز

شويله‌كه برسنه وقفده غله حصل اولنامغله اوسنه‌نك وظائفى ايفا اولنه‌ميوب ايكنجى سنه مع زيادهٔ وقفده غله حاصل اولسه مرتزقيه ايكنجى سنه‌نك وظائفنى تماماً آلدقدنصكره فضله‌دن سنهٔ اولانك دخى وظائفنى آلورز ديه‌مز

بوصورتده سنهٔ اولى وظائفنك سنهٔ ثانيه غله‌سندن اداسى لازم كاور زعميله متولى سنهٔ ثانيه غله‌سندن سنهٔ اولى وظائفى ايچون مرتزقه‌يه برمقدار مبلغ ويرمش اولسه متولى مبلغ مزبورى مرتزقه‌دن استرداد ايدر

فقط برسنه‌نك وظائفى ديكر سنه‌نك غله‌سندن ادا اولنمسى حقنده قف

طرفندن بر شرط ذکر اولنمش ایسه اوصورتده برسنه‌نك غله‌سندن دیکر سنه‌نك وظائفنه صرف جائزدر

٣٦٠ (ماده)

متولی غلهٔ وقفی نه وجهله اخذایدر ایسه اول وجهله صرف ایدر

مثلا بربلده‌ده ایرای عثمانی یوز سکز غروشه رائج اولمغله متولی مستغلات وقفك اجراتنی ایرا یوز سکز غروش حسابیله تحصیل ایدوب مرتزقه‌یه اون حساب اوزره ویرمك استدکده مرتزقه وظیفه‌لرمزی بز یوز غروش حسابیله الورز دیه‌مزلر وبالعکس صورت مشروحه‌ده متولی مرتزقه‌یه لیرا یوز اون ویاخود یوز یکرمی غروش حسابیله ویریرم دیه‌مز

٣٦١ (ماده)

بروقف نقودك واقفی نقود موقوفه‌یه نقصان طاری اولور ایسه ربحدن اصل مال تکمیل ایدلمدکجه مرتزقه‌یه وظیفه ویرلمسون دیو شرط ایدوب بعده اصل ماله نقصان طاری اولسه متولی ربحدن اصل مالی تکمیل ایتمدکجه مرتزقه‌یه وظیفه ویره‌مز ویرمش اولسه کندویه ضمان لازم کاور (٣٣١) ماده باق

٣٦٢ (ماده)

وقف نقودك متولیسی نقود موقوفه‌یی اعمال و استرباح

ايتميوب اصل مالدن برمقدار مبلغی مرتزقه‌نك وظيفه‌لرينه صرف ايلسه متولی‌يه ضمان لازم كلور

بوصورتده متولی بعدالضمان مرتزقه‌يه ويرمش اولديغی مبلغ ايله مرتزقه‌يه مراجعت ايده‌مز

٣٦٣ ماده

بروقفك وارداتی مصارفنه تقابل ايتماسه رأی حاكمله ممكن مرتبه تصرف طرفنه كيديلور

شويله كه بروقفك وارداتنده كلی نقصان طاری اولوبده واردات وقف مصارفنه كفايت ايتماسه متولی حاكمه مراجعت ايدر حاكم دخی وظائف وقفدن مهم اولميانلرينی بالكليه رفع ومهم اولنلرنده دخی تحمللرينه كوره تنزيلات اجرا ايدر .

بوصورتده وقفه وسعت كلنجه‌يه متولی حاكمك رأيی موجبنجه عمل ايدر

وقفه سعت كلدكده شرط واقف موجبنجه وظائفی تماماً ايفا ايدر

٣٦٥ ماده

بروقفك خدمه‌سی صلاح حال ايله موصوف وخدمتلرينه مداومتله مألوف اولوب فقط قديماً واقف طرفندن كندولرينه تعيين اولنمش اولان وظائف وقت وحاله نظراً اداره‌لرينه كافی اولميوب وظيفه‌لرينه ضم اولنمديغی تقديرجه ترك خدمت ايده‌جكلری محقق وترك خدمت ايتدكلری صورتده وظائف مذكوره ايله او خدمتلره ديكر اهل وارباب كيمسه‌لر راغب

اولنيوب وقفك خدمات لازمه‌سی معطل قالەجغی متيقن اولسه رأی حاكمله فضلهٔ وقفدن قدر كفايه خدمه‌نك وظيفه‌لرينه ضم اولنور (١٦٥) مادهٔ باق

٣٦٥ (ماده)

برجهت متصرفنك عهده‌سندن جهتی رفع اولنوب فقط خبر رفع بر مدت كندويه و اصل اولميوب اول مدتده اوجهتك خدمتنی ادا ايلسه خبرك وصولی تاريخنه دكين اول جهتك وظيفه سنه مستحق اولور

٣٦٦ (ماده)

بعض كسانه مشروط بولنان فضلهٔ وقفدن وقفك اعمار ايچون احتياط اقچه‌سه توقيف اولنور

مثلا مصارف معينه‌دن فضله‌سی اولاد واقفه مشروط اولان بر وقفك عقاراتی فی‌الحال اعماره محتاج اولمسه بيله لدی‌الحاجه اعماره صرف اولنمق اوزره متولی فضله وقفدن مناسب مقدر احتياط اقچه‌سی توقيف ايدوب ماعدايی شرط واقف موجبنجه اولاده اعطا ايدر

٣٦٧ (ماده)

بر وقفك فضله‌سی واقفك اولادينه مشروطه اولمغله متولی وقفك فضله‌سيدر ديو اولاده برمقدار مبلغ ويردكدنصكره متولی اول مبلغی فضلهٔ وقفدن استينا ايتمك اوزره كندی مالندن ويرمشيدم شمدی وقفده فضلهٔ غله حاصل اولمدی ديو مبلغ مذكوری اولاددن استرداد ايده‌من

٣٦٨ (ماده)

محصولى سنوى اولان وقفده سنه بانى محصولك يتشديكى زمندن وايكنجى سنه‌نك ابتداسى سنهٔ اولى نهايتندن معتبر اولور

٣٦٩ (ماده)

بركيمسه محصولى سنوى اولان وقفدن وظيفه‌يه متصرف ايكن أثناى سنه‌ده وفات ايلسه سنه باشندن اعتباراً وفاتى تاريخنه قدر اولان مدت حساب ايديله‌رك وظيفه‌دن اكا اصابت ايده‌جك حصه متوفانك ورثه‌سنه ويريلور

(٣٧٠ ماده)

محصولى سنوى اولوب غله‌سى واقفك اولادينه مشروطه اولان وقفده سنه‌نك نصفى مرور ايتدكدنصكره تولد ايدن اولاد واقف سنهٔ مذكوره غله‌سندن حصه‌يه مستحق اولمازلر

اما نصف سنه مرور ايتمدين تولد ايدن اولاد واقف تاريخ تولدلرندن اعتباراً كندولرينه اصابت ايده‌جك غله‌يه مستحق اولورلر

اولاد اولاد دخى بو حكمده اولاد كبيدر

٣٧١ (ماده)

واقف وقف ايلديكى شيئك غله‌سنى ذريتنك ويا اقرباسنك فقراسنه شرط ايلسه غله‌نك ظهورى وقتنده فقير بولنانلره صرف اونور غله‌نك ظهورندن اول فقير اولوب اولمامسى مساويدر بناءً عليه صورت مشروحه‌ده ذريت ويا اقرباء واقفدن برى

غله‌نك ظهورندن مقدم فقیرایکن غله‌نك ظهوری وقتنده زنکین اولسه غله‌ٔ وقفدن اکا حصه ویرلمز

وبالعکس غله‌نك ظهورندن اول غنی ایکن غله‌نك ظهوری زماننده فقیر دوشسه غلادن اکا حصه ویریلور شو قدر وارکه برعارضه‌یه مبنی غلات وقف بر قاچ سنه تقسیم اولنه‌میوب بعده تقسیم مراد اولنسه حین تقسیمده فقیر بولنانه صرف اولنور

کرك او کیمسه‌لر سنین مرقومه غلاتنك ظهوری زمانلرنده فقرادن اولسونلر وکرك اولمسونلر

مطلب ثانی عشر

جهاته دائر اولوب ایکی فصلی جامعدر

فصل اول

توجیه جهاته دائردر

٣٧٢ (ماده)

امامت وخطابت ومدرسلك وواعظلق وقیملق کبی مؤسسات خیریه خدماتندن هربرینه جهت دینور جمعی جهاتدر

٣٧٣ (ماده)

نا اهله جهت توجیهی جائز دکلدر

بناءعلیه برجهتك خدمتنی ایفایه اهل اولمیان کیمسه‌یه اول جهت

توجيه اولنسه جهت مذكوره او كيمسه عهدسندن رفع واهلنه توجيه اولنور

٣٧٤ مادّه

بر صنف اربابنه مشروط اولان جهتك ديكر صنف اربابنه توجيهى جائز دكلدر

مثلا حنفى علماسنه توجيهى مشروط اولان بر جهت شافعى علماسندن برذاته وبالعكس توجيه اولنه‌مز

كذلك مثلا طريق نقشبندى مشايخنه توجيهى مشروط اولان برجهت طريق شاذلى مشايخندن برذاته وبالعكس توجيه اولنه‌مز توجيه ايتمش ايسه رفع اولنه‌رق شرط واقف موجبنجه توجيه اولنور

٣٨٥ مادّه

برجهت متصرفى وفات ايدوب اول جهتك خدمتنى ادايه اهل اولان ولد كبيرينى ترك ايلسه اول جهت اكا توجيه اولنوب آخره توجيه اولنماز

فقط متوفانك ولدى اول جهتك خدمتنى ايفايه نا اهل اولوبده عدم اهليتى كندو مواجهه‌سنده وحضور حاكمده تبين ايدر ايسه اوحالده اول جهت اكا توجيه اولنميوب اهل اولان آخر كمسنه‌يه توجيه‌اولنور بو صورتده متوفانك نا اهل اولان ولدى مجرد باباسنك ايكيدر ديو اول جهته مداخله ايده‌مز

٣٧٦ ماده

جهانك فراغ وقصريدى جائزدر

فقط توجيه حاكمه اقترانى شرطدر

شويله‌كه مفروغ‌لهك فراغ اولنان جهته اهليتى عند الحاكم تعين ايدرك طرف حاكمدن اول جهت فارغك قصر يدنده اكا توجيه اولنمدقجه فراغك اصلا حكمى يوقدر

٣٧٧ ماده

خدمتلرينك اداسى بر زمانه مصادف اولان ايكى جهتك برشخص عهده‌سنده جمعى جائز دكلدر

بناءً عليه بروجه محرر جمعى جائز اولميان ايكى وجهت برشخص عهده‌سنه توجيه اولنسه اول شخص اوجهتلردن قنغيسنى اختيار ايدر ايسه عهده‌سنده ايفا اولنه‌رق ديكرندن كف يد ايتديريلور

٣٧٨ ماده

واقف خدمة وقفك عزل و نصبنى متولى‌يه شرط ايلسه اول وقفك توجيهاتنه حاكم مداخله ايده‌مز مكر متولى نا اهله جهت توجيه ايتمك وياخود سبب مشروع اولميه‌رق بركيمسه عهده‌سنده برجهت رفع ايتمك كبى نا مشروع برمعامله‌ده بولنمش اولورسه حاكم مداخله ايدر

٣٧٩ ماده

برجهت بركيمسه‌يه توجيه اولندقدنصكره اول جهت آخره‌دخى توجيه اولنوب فقط اولكندن جهتك رفعنه تعرض اولنمسه

توجيه اول معتبر اولوب توجيه ثانی معتبر اولماز
اما اولمكندن جهتك رفعنی موجب بر سبب موجود اولديغی
حالده اندن جهت رفع اولنەرق آخره توجيه اولنور ايسه
اوصورتده توجيه ثانی معتبردر

فصل ثانی

استنابەيه وتعطيله دائردر

٣٨٠ (ماده)
جهات اوقافده استنابه توكيل آنجق حاكمك معرفتيله جائزدر
بناء عليه بر كيمسه معذور اولماسەبيله عهدەسنده بولنان جهتك
خدمتنی ادايه اهل اولان ديكر كمسنەيی رأی حاكمله وكيل ايدەبيلور
وكيل اداء خدمت ايتديكی مدتجه موكل وظيفەيه مستحق اولور
ووكالت ايچون اجرت مقاوله اولنمش ايسه مدت وكالتنده وكيل
دخی موكلدن اجرت آلور
فقط جهت متصرفنك بالنفس اداء خدمت ايتمسی واقف وياخود
حين توجيهده حاكم طرفندن شرط قلنمش ايسه اولحالده جهت
متصرفی معذور اولمدقجه ديكرينی توكيل ايدەمز
ايتمش اولسه مدت وكالتده وظيفەيه مستحق اولماز

٣٨١ (ماده)
خدمات اوقافده بلا عذر ترك وتكاسلی وقوعبولان ارباب

جهاتك جهتلری رفع اولنور

٣٨٢ (ماده)

برجهت متصرفی آخر دياره كيدوب اوچ آيدن زياده اول جهتك خدمتنی تعطيل ايلسه نظر اولنور

اكر آخر دياره عزيمتی اسقاط فريضهٔ حج وصلهٔ رحم كبی بر سفر واجب ضمننده ايسه عزله مستحق اولماز فقط تعطيل مدتنده وظيفه‌سی قطع ايدر

واكر عزيمتی بر سفر واجب ضمننده دكل ايسه اوصورتده عزله مستحق اولور

مطلب ثالث عشر

وقفك ايجارينه دائر

٣٨٣ (ماده)

بر وقف عقاری غله‌سنك مشروط لهنه ايجار ايتمك صحيحدر مثلا غلاسی اولاد واقفه مشروطه اولان بر منزل و يا دكانی متوليسی اولاد واقفدن برينه ايجار ايسه صحيح اولور

٣٨٤ (ماده)

بروقف عقارنی متوليسی ولو اجرا مثليله اولسون نفسيچون خود بخود استيجار ايتمك جائزدر دكلدر

شو قدر واركه متولی حاكمه مراجعت ايدوبده حاكم اول عقاری اجر مثليله كندويه ايجار ايدر ايسه او صورتده ايجار صحيح اولور

۳۸۵ (ماده) ٦٨٣

بروقفك متوليسى اول وقفك عقارينى كندى لهنه شهادتلرى قبول اولنمیان اقرباسنه اجر مثليله ايجار ايلسه بيله ايجار صحيح اولماز بناءً عليه بروقفك متوليسى اول وقفك عقارينى اصول ويا فروعندن برينه وياخود زوج ويا زوجه‌سنه ايجار ايلسه صحيح اولماز

(ماده)

اجاره‌يى عاقد اولان متولينك وفاتيله عقد اجاره منفسخ اولماز مثلا بروقفك متوليسى اول وقفك عقارينى برسنه تمامنه دكين اجر مثليله ايجار وتسليم ايدوب بعده اثناى سنه‌ده متولى وذات ايتسه اجاره منفسخ اولماز

۳۸۷ (ماده)

برفقك متوليسى اول وقفك عقارينى ايجار وتسليم ايدوب بعده مستأجرلر ذمتلرنده اولان اجاراتى قبض ايتمكسزين اول متولينك عزل ويا وفاتى وقوعبولوبده يرينه ديكرى متولى نصب اولنسه اجاراتك حق قبض متولئ لاحق عائد اولور

يوقسه متولئ معزوله وياخود متولئ متوفانك ورثه‌سنه عائد اولماز

۳۸۸ ماده

بروقفك عقارينى متواليسى مدت معلومه ختامنه دكين ايجار واجرتى تماماً مستأجردن قبض ايتدكدن صكره اثناى مدتده اول

متولينك عزل ويا وفاتى وقوعبولوبده ويرينه ديكرى متولى نصب اولنسه متولئ سابقك بروجه محرر قبضى ثابت ايكن متولئ لاحق كندى زمان توليته مصادف اولان مدت ايچون تكرار مستأجردن اجرت طلب ايده‌مز

چونكه متولئ سابقك قبضيله مستأجرك ذمتى برى اولمش اولور

٣٨٩ (ماده)

مال وقف اجر مثليله ايجار اولنور

متولى اجر مثلندن ناقص بر اجرت تسميه‌سيله ايجار ايلسه نظر اولنور

اكر نقصان فحش ايسه ايجار صحيح اولماز

واكر يسير ايسه صحيح اولور

٣٩٠ (ماده)

اجره‌دن نقصان فحش خمس مقدارى ويا دها زياده اولان نقصاندر

مقدار يسير خمس مقدارندن دون اولان نقصاندر

٣٩١ (ماده)

وقف ايچون برشى استيجار اولنمق لازم كلدكده اجر مثليله استيجار اولنور

بناء عليه متولى اجر مثلندن زيادهٔ فاحشه زائد بركرا تسميه‌سيله وقف ايچون برشى استيجار ايلسه صحيح اولماز اما زيادهٔ يسيره اجاره‌نك صحتنه خلل ويرمز

مجموعهٔ جديده‌نك ٤٨٥ صحيفه‌سنك سطر ١٨ سى نظر ندر

اجردن زیاده فاحشه خمس مقداری ویاخود دها اکثر اولان
زیادهدر

زیادهٔ یسیره خمس مقدارندن اقل اولان زیادهدر

۳۹۲ (ماده)

بر وقف عقاری متولیسی اجر مثلندن نقصان ایله ایجار ایتسه اجر مثلك اکمالی لازم کلور

مستأجر اجر مثلك اکمالندن امتناع ایدر ایسه او صورتده متولی اجارهیی فسخله اول عقاری اجر مثلیله آخره ایجار ایدر مستأجر قبل الفسخ اول عقاری برمدت تصرف ایتمش ایسه اول مدت ایچون کندوسندن اجر مثل آلنور

۳۹۳ (ماده)

بر وقف عقاری متولیسی مدت معلومه ضمنده [illegible] کمسهیه [illegible] شوقدر غروش اجرت تسمیهسیله ایجار ایتدکدنصکره محض کیمسهلر غرض اجرت مذکوره اوزرینه برمقدار ضمه [illegible] طالب اولسه بو ضمه اعتبار ایدلمز

فقط اثنای مدتده رغبات ناس ایله حقیقةً اول عقارك اجرتی زیاده فاحشه ایله تزاید ایتسه مدت باقیه ایچون مستأجر اوزرینه اجر مثلك اکمالی لازم کلور

بو ماده ده زیادهٔ فاحشهدن مراد اجر مسمانك نصفی مقداری اولان زیادهدر

[illegible] نصفیه مقدار مذکوردن دون اولان زیاده زیادهٔ فاحشه عد ایدلمز

صورت مشروحه‌ده مستأجر اجر مثلی كماله راضی اولمز ایسه متولی وقف جارینی فسخ ایله اول عقاری مستأجر یدندن

نزع واجر مثلیله طالبنه ایجار ایدر

بو صورتده متولی اجاره‌یی فسخ ایتمیوب مدت اجاره ختامنه دكین مستأجر اول عقاری تصرف ایلسه جمیع مدت ایچون مستأجر اوزرینه اجر مسمی لازم كلور

٣٩٤ (ماده)

سكنامی مشروط اولان بر وقف عقاری كرك متولیسی وكرك مشروط لهی آخره ایجار ایده‌مز

فقط وقفجه بر مصلحت ویا ضرورت متحقق اولان صورتلر مستثنادر (١٦٥) ماده‌یه باق

٣٩٥ (ماده)

غله‌سی مشروطه اولان بر وقف عقاری متولیسی اجر مثلیله آخره ایجار مراد ایتدكده غله‌نك مشروط لهی اولان كیمسه‌لر مجرد اول عقارك غله‌سی بزه مشروط اولمغله او عقاری بز تصرف ایدوب آخره ایجار ایدیرمیز دیو متولیینی ایجاردن منع ایده‌مزلر

٣٩٦ (ماده)

بر وقف عقارك بعض مواقعی تعمیره محتاج اولوب متولیسی آخر دیارده بولنمغله اول عقارك مستأجری امر حاكمله اول وقفه

رجوع شرطيله مالندن قدر معروف مبلغ صرفيله محتاج تعمير اولان مواضعى تعمير ايلسه مصروفنى اجرته محسوب ايده‌بيلور .

٣٩٧ (ماده)

مال وقفده اجاره‌نك فسادى كرك اجرتك مجهول اولمسندن نشئت ايتسون وكرك سائر شرائط صحتك بولنمامسندن نشئت ايتسون و هرحالده مستأجر اوزرينه بالغاً مابلغ اجر مثل لازم كلور .

يوقسه املاكده اولديغى كبى ايكنجى صورتده اجر مثلك اجر مسمايى تجاوز ايتمامسى شرط دكلدر ،

٣٩٨ (ماده)

بر وقف عقار اجارۀ باطله ايله ايجار اولنسه بيله مستأجر اول عقارى تصرف ايتمكله كندوسنه اجر مثل لازم كلور

٣٩٩ (ماده)

بر كيمسه وقف ايتديكى عقارى شهريه شو قدرغروشدن زياده اجرتله ايجار اولنمامسنى شرط ايلسه اول عقارك اجر مثلى مبلغ مزبوردن زياده اولمغله متوليسى اول عقارى اجرمثليله ايجار ايده‌بيلور (٣٨٩) ماده باق

٤٠٠ (ماده)

بركيمسه وقف ايتديكى منازلده بلا اجرت فقرانك ساكن اولمسى شرط ايلسه متوليسى خلاف شرط واقف اول منازلده توجيه حاكمله ساكن اولان فقرادن اجرت طلب ايده‌مز

بوصورتده متولی اول منازلده ساکن اولان فقرادن اجرت طلب ایدوب انلر دخی لازم کلور زعمیله برمدت متولی‌یه اجرت ویرسه‌لر ویردکلری اجرتی متولیدن استرداد ایده‌بیلورلر

٤٠١ (ماده)

برمتولی مال وقفی ایجار ایتدکدن صکره وقف حقنده انفع اولدیغی، او اجاره‌یی فسخ واقاله ایده‌مز زیرا صحیح دکلدر

مطلب رابع عشر

غصب وقف حقنده‌در

٤٠٢ (ماده)

منافع وقف مضموندر

بناءً علیه برکیمسه وقف اولان بر مالی بر مدت تغلباً ضبط وتصرف ایلسه اول مال کرك معد للاستغلال اولسون وکرك اولمسون هر حالده اومدتده تصرفی ایچون کندی اوزرینه وقف ایچون اجر مثل لازم کلور

مثلا برکیمسه معد للاستغلال اولمیان بر وقف مکتب ویا مدرسه‌یی برمدت غصب ویا تصرف ایلسه، اول مدتده کندی اوزرینه اول مکتب ویا مدرسه‌نك اجر مثلی لازم کلور

فقط اوقاف تخمینه‌دن بر تولی برکیمسه بر مدت غصب ا ...

وزراعت ايتمكله اول تارلايه نقصان ارض ترتب ايلسه او صورتده نظر اولنور

اكر اول تارلانك نقصان ارضى اجر مثلندن ازيد ايسه غاصب اوزرينه نقصان ارضله حكم اولنور

واكر اجر مثلى نقصان ارضدن زياده ايسه او صورتده اجر مثل ايله حكم اولنور

فقط تخصيصات قبيلندن اولان اراضئ موقوفه اراضئ اميريه حكمنده اولديغندن اراضئ اميريه‌ده غاصب اوزرينه اجر مثل ويا نقصان ارض لازم كلمديكى كبى تخصيصات قبيلندن اولان اراضئ موقوفه‌ده دخى غاصب اوزرينه اجر مثل وياخود نقصان ارض لازم كلمز.

٤٠٣ (ماده)

مستغلات موقوفه‌نك اعاره‌سى جائز دكلدر

بناءً عليه بر وقفك متوليسى اول وقفك مستغلاتندن برشيئى عاريت صورتيله آخره ويروبده مستعير دخى انى بر مدت تصرف ايلسه مستعير غاصب حكمنده اوله‌رق اوزرينه اول مدتده وقف ايچون اجر مثل لازم كلور

٤٠٤ (ماده)

بر وقف خانه سكناسنك منحصراً مشروط لهى بولنان كمسه اول خانه‌يى خلاف شرط واقف برمدت آخره ايجار ايتمش اولسه اجرت كندوسنك اولور وقفك اولماز

بناءً عليه متولى اجرت وقفكدر ديو اجرته مداخله ايده‌مز

٤٠٥ (ماده)

برکیمسه مال وقفی تأویل عقد ویا تأویل ملك ایله تصرف ایتسه بیله کندی اوزرینه اجر مثل لازم کلور

مثلا برکیمسه آخردن ثمن معلوم مقابلهسنده اشترا ایلدیکی بر عقاری برمدت ضبط وتصرف ایتدکدن صکره بروقفك متولیسی اول عقار متولیسی اولدیغم وقفك عقاراتندندر دیو دعوی ومدعاسنی بالبینه اثبات ایدوب اول عقار برنهج شرعی وقف ایچون حکم اولنسه مشتری اوزرینه تصرف ایتدیکی مدتك اجر مثلی لازم کلور ،

بوصورتده او کیمسه بن اول عقاری ملك مشترام اولمق اوزره تأویل ملك ایله تصرف ایتدیکم جهتله اجر مثل ویرمم دیهمز کذلك بر عقارك نصفی برکیمسهنك ملکی ونصف دیکری وقف اولوبده اول عقاری اوکیمسه برمدت تنلباً ومستقلاً ضبط ایلسه وقف اولان نصف حصه ایچون اوکیمسه اوزرینه مدت مذکورهنك اجر مثلی لازم کلور

٤٠٦ (ماده)

مغصوب اولان مال وقف ایله غاصب انتفاع ایتماسه بیله کندویه اجر مثل لازم کلور

مثلا برکیمسه بر وقف عرصهیی بر مدت غصب ایدوب فقط انکله انتفاع ایتمیوب تعطیل ایتسه بیله مدت غصبنده وقف ایچون کندی اوزرینه اول عرصهنك اجر مثلی لازم کلور

كذلك بركيمسه غصب ايكى بروقف منزل ويا دكانى قپالو براغوب
اصلا تصرف وانتفاع ايلمسه بيله مدت غصبده وقف ايچون
كندى اوزرينه اول منزل ويا دكانك اجر مثلى لازم كلور

٤٠٧ (ماده)

بركيمسه مكتب ومعبد كبى مؤسسات خيريه‌دن بر عقارى بغيرحق
تغلباً هدم ايلسه اول عقار كالاولى كندوسنه بنا ايتديريلور
اما مستغلات موقوفه‌دن بر عقارى بركيمسه تغلباً هدم ايلسه بنا
مهدومك مبنياً قيمتى او كيمسه‌يه تضمين ايتديريلور
يوقسه اول عقارى كالاول بنا ايتمك اوزره جبر اولنماز

٤٠٨ (ماده)

سكناسى برقاچ كشى‌يه مشروط اولان بروقف عقاردن مشروط
لهلردن بريسى سائرلرينك اذنى اولميه‌رق برمدت تغلباً ومستقلاً
اول عقارده ساكن اولسه سائر مشروط لهلرك حصه‌لرى ايچون
مستقلاً ساكن اولان كيمسه‌دن اجر مثل النور

مطلب خامس عشر

وقفه متعلق ترميمات وانشاآت حقنده اولوب ايكى فصلى جامعدر

فصل اول

سكناسى مشروط وقف عقارى مشروط لهك تعمير وترميمى بياننده در

٤٠٩ (ماده)

سكناسى مشروط اولان بر وقف منزلده مشروط لهى وقفه تبرع ايتميه‌رك كندى مالندن مرمت غير مستهلكه مقوله‌سندن بعض ترميمات اجرا ايلسه ترميمات مذكوره مشروط لهك كندى مالى اولمش اولور

مثلا سكناسى علمايه مشروط بر وقف منزلده توجيه حاكمله علمادن بر ذات ساكن ايكن اول منزله كندى ماليله نفسيچون بعض ابنيه انشا وعلاوه ايتدكدن صكره وفات ايلسه بروجه مشروح علاوه ايديلان بنا متوفانك ورثه‌سنه موروث اولور

بوصورتده منزل مذكور علمادن ديكر برذاته توجيه اولنسه او ذات اول بنانك قيمتى متوفانك ورثه‌سنه ادا ايدوب اول بنايه مالك اولور

اول بنانك قيمتى ادادن امتناع ايتديكى تقديرجه اجرتندن اول بنانك قيمتى حاصل اولنجيه دكن منزل مذكور حاكم طرفندن آخره ايجار اولنور

اجرتدن قيمت مذكوره تماماً استيفا اولندقده منزل مذكور توجيه اولنان ذاته عائد اولور

٤١٠ (ماده)

سكناسى مشروط اولان وقف منزلده من له السكنى اولان كيمسه صحتنده كندى ماليله بعض ابنيه انشا ايتدكدنصكره تبرعاً وقف ايچون بنا ايتدم ديو اشهاد ايدوب بعده وفات ايتسه ورثه‌سى

كندولرينه موروث اولمق اوزره بنايه مداخله ايده مزلر سكناسى مشروط بر وقف منزلده مشروط لهى كندى مالندن مرمت مستهلكه مقوله سندن بعض ترميمات اجرا ايلسه هرحالده متبرع اولور

٤١١ (ماده)

مصارف تعميريه وظائف اوزرينه مقدمدر

بناءً عليه وقفده تعميره احتياج وار ايكن موجود بولنان غله وظائفه صرف اولنمز

بو صورتده متولى غلهٔ موجوده يى وظائفه صرف ايدوب تعمير ايچون غله قالماسه متولى وظائفه صرف ايتديكى مبلغى ضامن اولور .

٤١٢ (ماده)

سكناسى مشروط اولان وقف منزل خراب اولدقده نظر اولنور

اكر اومنزلك غلهٔ وقفدن تعميرى واقف طرفندن شرط قلنمش ايسه شرط واقف موجبنجه وقفك غلهٔ موجوده سندن تعمير ايديلور

واكر واقف طرفندن بروجه محرر شرط ايدلماسه وياخود ايديلوبده وقفده غله موجود اولماسه اوصورتلرده سكنانك مشروط لهى اول منزلى كندى مالنده تعمير ايدر

مشروط لهك تعميره اقتدارى اولمديغى و ياخود اولوبده تعميردن امتناع ايتديكى تقديرجه اول منزل رأى حاكم و معرفت

متولی ایله اجرتنه محسوبا تعمیر ایتمك اوزره آخره ایجار اولنور

٤١٣ (ماده)

غلهسی اولاده مشروط اولان وقف عقار خراب اولوب تعمیره محتاج اولدقده متولی حصل اولان غلهیی تعمیره صرف ایتمك استدکده اولاد راضی اولمیوب غلهیی بینمزده اقتسام ایدرز دیهمزلر

فصل ثانی

وقف عرصه اوزینه انشا اولنان ابنیهیه دائردر

٤١٤ (ماده)

بر وقفك متولیسی اول وقفدن اولان بر عرصهیه بنا احداث ایلسه نظر اولنور

اکر اول بنایه مصروفی اولان مبلغ مال وقف ایسه کرك نفسیچون وياخود وقف ایچون بنا ایتدیکنی حين بناده بيان واشهاد ایتسون وکرك ایتمسون هرحالده بنا وقفك اولمش اولور واکر مصروفی اولان مبلغ مال وقف اولمیوبده کندی مالی ایسه اوصورتده حين بناده نفسیچون بنا ایتدیکنی بيان اشهاد ایتمش ایسه بنا کندوسنك مالی اولمش اولور

اما نفسیچون بنا ایتدیکنی حين بناده بيان واشهاد ایتمیوب سکوت ایتمش ایسه اولحالده بنا وقفك اولمش اولور

شو قدر وارکه کندی مالیله بنا ایدن متولی واقفك کندوسی

ایسه حین بناده نفسیچون بنا ایتدیکنی بیان واشهاد ایتمیوب سکوت ایتسه بیله اول بنا کندوسنك مالی اولمش اولور

٤١٥ (ماده)

متولی اولمیان کیمسه کندی مالیله بر وقف عرصه‌یه بنا انشا ایلسه کرك حین بناده نفسیچون انشا ایتدیکنی بیان واشهاد ایتسون وکرك سکوت ایتسون هرحالده اول بنا کندوسنك مالی اولمش اولور

مطلب سادس عشر

استبدال وقف بیانده‌در

٤١٦ (ماده)

بر وقف عقارك استبدال اولنمسی حقنده واقف طرفندن بر شرط درمیان اولنمامش ایسه اوصورتده اول عقارك استبدالی جائز دکلدر

فقط اول عقار وقف ایچون اصلا غله کتورمز ویاخود کتوردیکی واردات اول عقارك خرجنه وفا ایتمز بر حاله کلوبده استبدالنده وقف ایچون مصلحت متحقق اولور ایسه اوصورتده واقف استبدالی صراحةً نهی ایتمش اولسه بیله رأی حاکم واذن سلطانی ایله استبدال جائزدر [*]

(١٦٥) ماده‌یه باق

[*] ارادهٔ سنیه اولمقسزین وقف عقارك استبدالی اجرا اولنمسی حقنده طقوز یوز اللی بر تاریخنده شیخ الاسلام اسبق ابو السعود افندی مرحومك عرض وتلخیصی اوزرینه فرمان همایون شرف صادر اولمشدر . بناءً علیه سلطان زمانه عرض ایتمکسزین وقف عقارك خود بخود استبدالك اجراسندن حاکملر منع اولنمشدر .

٤١٧ (ماده)

بدل النه‌جق ملك عقارك محل وموقعی وقف عقارك محل وموقعندن شرف ورغبتجه دون اولمامق شرطدر ،

بناءً عليه‌ملك عقارك موقعی‌شرفجه وقف عقارك موقعنه يا مساوی ويا اندن اعلی اولمليدر . اونی اولوسه صحيح اولماز،

مثلا ديوان يولنده اولان بر وقف عقار قاسم پاشا وياخود يكی بغچه‌ده اولان ملك برعقار ايله استبدال ايتمك صحيح اولماز هر نه قدر قاسم پاشا ويا يكی بغچه‌ده اولاله ملك عقار ديون يولنده اولان وقف عقاردن دها بيوك وغله‌سی دها زياده ايسه‌ده .

٤١٨ (ماده)

ملك‌عقار ايله وقف عقارك بر بلده‌ده اولملری استبدالك‌صحتنده شرط دكلدر

بناءً عليه بر بلده‌ده اولان وقف عقاری ديكر بلده‌ده اولان ملك عقار ايله استبدال ايتمك صحيح اولور

مثلا استانبولده اولان بر وقف‌عقاری ازميرده اولوب موقعجه اندن زياده شرف وقيمتلی اولان ملك عقار ايله استبدال ايتمك صحيح اولور .

٤١٩ (ماده)

وقف عقارك نقود ايله استبدالی جائزدر ،

٤٢٠ (ماده)
استبدال مسجلك نقضى جائز اولەمز
زيرا بروقفك شرائط استبدالى موجود اولديغى حالده اذن حاكم وامر سلطانى ورأى متولى ايله استبدال اولنوب بعده لدى المرافعه حاكم اول استبدالك نقضى جائز اولەمز

مطلب سابع عشر

وقفه متعلق دعاوى حقنده اولوب ايكى فصلى جامعدر

فصل اول

مسموع اولوب اولميان دعوالر بيانندەدر

٤٢١ (ماده)
اجارتينلو عقارات موقوفەده بدل فراغ دعواسى استماع اولنور .
٢٢٣ مادديه باق

٤٢٢ (ماده)
بر وقفك ذريتندن ويا قرابتندن اولديغنى دعوى ايدن كيمسه واقف ايله كندى بيننده اولان وسائطى بيان ايتمك لازمدر بيان ايدەمديكى تقديرده دعواسى مسموع اولماز

٤٢٣ (ماده)
واقفك ذريتنه مشروطه بر توليت منحل اولدقده بركيمسه ظهور

ادوب بن واقفك ذريتندنم ديو توليت مذكوره‌يي دعوى ايدوب لكن واقفا يله كندى بيننده اولان وسائطى بيان ايدمامسه دعواسى مسموع اولماز

مثلا اوكيمسه مثلا بنم بابام فلان انك باباسى فلان انك باباسى واقف فلان اولوب اولوجهله بن واقفك ذريتندنم ديو كندو ايله واقف بيننده اولان واسطه‌لرك اسملرينى تعداد وبيان وسلسلهٔ نسبنى واقفه ايصال ايتمدكجه دعواسى مسموع اولماز ونفوس قيودى‌ده معتبره اولور شو قدر واركه واقفك ذريتندن اولديغى ثابت اولان كيمسه‌نك نسبندن ويا قرابتندن اولديغى دعوى اولنديغى تقديرده واقفه قدر اولان وسائطك بيانى لازم دكلدر

مثلا بر وقف قديمك توليتى واقفك ذريتنه و بعد الانقراض بر مكتبك معلمنه مشروطه اولوب توليت مذكوره‌يه واقفك ذريتندن اولديغى ثابت اولان كيمسه متصرف ايكن وفات ايتدكده ذريت واقف منقرض اولمق زعميله اول مكتبك معلمى توليت مذكوره‌يي ضبط ايدوب بعده ديكر كمسنه ظهور ايدرك بن متوفاى مزبورك اوغلى اولوب اولوجهله واقفك ذريتندنم ديو دعوى ومتوفاى مزبورك اوغلى اولديغنى اثبات ايدوب توليت مذكوره‌يي ضبط ايتمك استدكده مكتب مزبور معلمى اول كيمسه‌يه واقف ايله كندى بيننده اولان وسائطى بيان واثبات ايتمدكجه توليت مذكوره‌دن كف يد ايتمم ديه‌مز

كذلك توليتى واقفك اولادينه واولاد اولادينه مشروطه وقفڭ

تولیتنه واقفك اولادندن اولدیغی ثابت اولان بر کیمسه متصرف
ایکن دیکر کیمسه ظهور ایدوب بن سنك لابوین قرنداشك اوغلی
اولوب اولوجهله واقفك اولاد اولادندنم دیو دعوی ووجه
شرعی اوزره اثبات ایدوب تولیت مذکورده اول کیمسه‌یه
مشارك اولمق استدکده اول کیمسه مدعی‌یه واقف ایله کندك
بیننده اولان وسائطی بیان واثبات ایت والا تولیته سنی مداخله
ایتدیرمم دیه‌مز

کذا تولیت ویا غله‌سی واقفك اولادینه واولاد اولادینه مشروطه
وقفك تولیتنه مثلا بطن خامسده اولاد اولاد واقفدن اولدیغی
ثابت اولان کیمسه متصرف ایکن دیکر کیمسه ظهور ایدوب بنده‌خی
سنك عمی زاده‌ك اولوب اولوجهله سکا بطن و درجه‌ده مساوی
اولاد اولاد واقفدنم دیو دعوی و مدعی علیهك عمی زاده
اولدیغنی اثبات ایتدیکی صورتده تولیت ویا غله‌ده اکا مشارك
اولور ،

بو صورتده دخی مدعی‌یه واقف ایله کندی بیننده اولان وسائطی
بیان واثبات ایتمك لازم دکلدر

٤٢٤ (ماده)

وقف دعواسنده واقفك اسمنی بیان شرط دکلدر

شویله که بر محلك وقف اولدیغی دعوی اولنوبده واقفك اسمی
بیان اولنماسه بیله دعوی صحیح اولوب استماع اولنور

٤٢٥ (ماده)

برکیمسه اجارتین ایله تصرفنده اولان وقف عقاری اذن متولی

ايله صورت قطعيه‌ده آخره فارغ اولدقدنصكره فراغ مذكور استغلال اولمق اوزره مفروغله ايله بينمزده عقد مواضعه ايدوب بعده حضور متوليده قطعى صورتده فراغى تقرير ايتمشدم ديو مفروغ لهدن انكارينه مقارن دعوى ايدوبده مفروغ لهك امضا ويا مهرنى حاوى ومواضعه‌يى ناطق بر سند ابراز ايدر ايسه‌دعواسى استماع اولنور

اما وجه مشروح اوزره ابراز ايده‌مديكى تقديرجه حكام دعواى مذكوره‌نك استماعندن باارادهٔ سنيه ممنوعدر

بناءً عليه حاكم دعواى مذكوره‌يى بلا سند استماع وفراغ مذكورك استغلال اولديغنه مدعى طرفندن اقامه اولنان شهودى قبول ايدرك فراغك استغلال اولديغنه حكم ايلسه حكمى نافذ اولماز

٤٢٦(ماده)

بركيمسه اجارتين ايله تصرفنده اولان وقف عقارى متولينك اذنيله صورت قطعيه‌ده فارغ اولوب قطعى اولمق اوزره سندى تحرير اولندقدنصكره اوكيمسه بن اول عقارى اولنجيه دكين كوروب كوزتمك شرطيله مجاناً فارغ اولمشدم شمدى بر موجب شرط بنى كوروب كوزتمديكك جهتله اول عقارى سندن استرداد ايدرم ديو مفروغ لهك انكارينه مقارن دعوى ايلسه دعواى مذكوره‌يى استماعدن حكام باارادهٔ سنيه ممنوعدر [*]

[*] اشبو ممنوعيتك اراده‌سى بيك ايكيوز طقسان اتى سنه‌سى رجب الفردينك يكرمى سكزى تاريخيله شرفصادر اولمشدر

بناءً عليه حاكم مذكور دعوايی استماع وموجبنجه اول عقارك مدعی‌یه
رديله حكم ايلسه حكمی نافذ اولماز

(ماده) ٤٢٧

بركيمسه اجارتين ايله تصرفنده اولان برعقاری اذن متولی ايله
آخره فراغ ايدوب بعده حضور حاكمه كيدوب بن اول عقاری
بااذن متولی فراغ صحيح ايله فارغ اولدم ديو اقرار ايدوب حاكم
دخی استحكاماً مفروغ‌له يدينه برقطعه حجت ويردكدنصكره فارغ
دونوب بن اول عقاری شو مقوله شرط مفسد ايله فراغ ايتمشيدم
ديو مفروغ لهدن دعوی ايلسه دعواسی استماع قلنماز

(ماده) ٤٢٨

بركيمسه بالاجارتين تصرفنده اولان برعقاری اذن متولی ايله
ديكر كمسنه‌يه فارغ اولدقدنصكره اوكيمسه بن اول عقاری نام
مستعار اوله‌رق مواضعةً سكا فارغ اولمشيدم ديو انكاره مقادن
دعوی وبروجه محرر مواضعه‌يی ناطق مفروغ لهك امضا ويا
مهريله مصدق بر سند ابراز ايلسه دعواسی استماع اولنور

فارغ وفات ايدوبده اصحاب انتقالدن اولان ورثه‌سی بروجه
مشروح دعوی وسند ابراز ايلسه دعواسی مسموع اولور كذلك
مفروغ‌له وفات ايدوبده اول عقاری مفروغ اصحاب انتقالدن
اولان ورثه‌سی ضبط ايلسه فارغ مفروغ لهك امضا ويامهريله
مصدق برسند ابراز ايدرك مفروغ لهك ورثه‌سندن دعوی ايلسه
استماع اولنور

هم فارغ وهم مفروغله اصحاب انتقالدن اولان ورثه‌لرینی ترك ایدرك وفات ایتسه‌لر فارغك ورثه‌سی مفروغ لهك ورثه‌سندن بروجه مشروح بر سند ابراز ایدرك دعوی ایسه استماع اولنور اما مفروغله اصحاب انتقالدن اصلا وارثی اولمدیغی حالده وفات ایدوبده اول عقار محلولاً وقفی طرفنه عائد اولدقدنصکره فارغ بروجه مشروح بر سند ابراز ایتسه بیله مواضعه دعواسی استماع قلنماز

٤٢٩ (ماده)

برکیمسه بروقف عقاری اجارتین ایله متولیسندن استیجار تفوض ایتدکدنصکره اول عقار قبل الاستیجار ملکم ایدی دیو دعوی ایلسه مسموع اولماز

٤٣٠ (ماده)

برکیمسه تصرفنده اولان برعقار ایچون فلان وقفندر دیو اول وقفك متولیسنه اول عقار ایچون بر مدت اجرت ویردکدنصکره اول عقار بنم ملکمدر دیو دعوی ایلسه مسموع اولماز

٤٣١ (ماده)

برکیمسه اجارتین ایله تصرفنده اولان وقف عقاری شو قدر اقچه بدل مقابله‌سنده دیگر کمسنه‌یه اذن متولی ایله فراغ وبدل مذکوری تماماً قبض ایلدیکنی اقرار ایتدکدنکره مفروغ لهدن بدل دعوی ایلسه مسموع اولماز

٤٣٢ (ماده)

برمتوفانك اولادی بر عقاره باباءمزدن موروث ملکمزدر دیو

بركيمسه‌يه ثمن معلوم مقابلنده بيع وتسليم ايتدكدن صكره (اول عقار فلان وقف مستغلاتندن اوله‌رق حياتنده بابامزك بالاجارتين تصرفنده ايدى بابامزك وفاتندن صوكره عادياً بزه انتقال ايلدى بناءً عليه اول عقارى ملكيت اوزره بيعمز صحيح دكلدر) ديو دعوى ايلسه‌لر مسموع اولماز

(ماده) ٤٣٣

بركيمسه متولى اولدقده مال وقفدن مقبوضم شو قدر مبلغدر ديو اقرار ايدوب بعده برمدت مرورنده محاسبه‌سى كورلدكده اولقدر مبلغ مقبوضم اولميوب مقدما كاذباً اقرار ايتمشيدم ديو دعوى ايلسه مسموع اولماز

(ماده) ٤٣٤

بركيمسه اجارتين ايله تصرفنده اولان وقف عقارى اذن متوليله آخره فراغ ايدوب اول عقاره متعلق دعوادن مفروغ لهك ذمتنى ابرا ايتدكدنصكره بن اول عقارى فراغ بالوفا ايله فراغ ايتمشيدم ديو مفروغ لهدن دعوى ايلسه مسموع اولماز

فصل ثانى

مرور زمان بياننده‌در

(ماده) ٤٣٥

اصل وقفه متعلق دعوالرده مرور زمانك مدتى اوتوز التى سنه‌در

بناءً عليه اوتوز التی سنه بلا عذر ترك اولنمش اولان اصل وقف دعواسی استماع قلنماز

مثلا برکیمسه برعقاری بر وقفك متولیسی مواجهه‌سنده اوتوز التی سنه بروجه ملكيت متصرف اولوب متولی بومدتده بلا عذر سکوت ایتمشیکن حالا متولی اول عقار سنین مرقومه‌دن مقدم متولیسی اولدیغم وقفك مستغلاتندندر دیو دعوی ایلسه استماع اولنماز .

كذلك بر وقفك متولیسی برعقاری اول وقفك مستغلاتندن اولمغی اوزره دیكر وقفك متولیسی مواجهه‌سنده اوتوز التی سنه مدت ایجار ایدوب وقف ثانی متولیسی بو مدتده بلاعذر سکوت ایتمشیکن حالا اول عقار اوتوز التی سنه اقدم‌بنم متولی اولدیغم وقفك مستغلا- تندندر دیو وقف اول متولیسندن دعوی ایلسه استماع اولنماز كذا برمزرعه‌یه اراضیٔ امیریه‌دن اولمق اوزره بر وقفك متولیسی مواجهه‌سنده اوتوز التی سنه مدت تصرف اولنوب اول قفك متولیسی بومدتده بلا عذر سکوت ایتدكدنصكره اول مزرعه سنین مذكوره‌دن مقدم متولیسی اولدیغم وقفك مستغلاتندن ایدی‌دیو صاحب ارض حضورنده دعوی ایلسه دعواسی استماع اولنماز ،

كذلك بر وقف نقودك متولیسی دیكر كیمسه ایله بربلده‌ده اوتوز التی سنه ساكن اولوب متولی مدت مذكوره ده اوكیمسه‌دن نسنه دعوی ایتمیوب بلا عذر سکوت ایتمشیکن حالا متولی سنین مرقومه‌دن مقدم وقف مزبورك نقودندن ذمتكده شو قدرغروش

واردر ديو انكارينه مقارن اوكيمسه‌دن دعوی ايلسه استماع اولنماز

٤٣٦ (ماده)

بطنا بعد بطن اولاده مشروط وقف حقنده مرور زمانك مبدئی بطن اولك انقراضی تاريخندن معتبر اولور ،

مثلا توليت وغله‌سی بطناً بعد بطن واقفك اولادينه مشروطه وقف عقاری بطن اولده اولاددن بری آخره بيع وتسليم ايدوب مشتری دخی اول عقاره اوتوز بش سنه مقداری وضع يد وتصرف ايتدكدنصكره بطن اول بالكليه منقرض اولمغله بطن ثانيده بولنان اولاد متولی اولوب برسنه مرورنده اول عقاری وقف اولمق اوزره مشتريدن دعوی ايلسه‌لر مسموع اولور ،

چونكه بطن اولك انقراضندن صكره انجق برسنه مرور ايتمشدر

اندن اول بچن مدت مرور زمان مدتنه محسوب ايدلمز كذلك واقفك بطناً بعد بطن اولادينه واولاد اولادينه مشروط بر توليتی اجانبدن بركيمسه واقفك بطن اولده اولادی مواجهه لرنده اون درت سنه ضبط ايدوب بعده بطن اول منقرض اولمغله بطن ثانيده بولنان اولاد برسنه مرورنده توليت مذكوره‌يی اوكيمسه‌دن دعوی ايتدكلرنده اوكيمسه مجرد اون بش سنه مرور ايتمكله دعواكز مسموع اولماز ديو مدعيلرك دعواسنی منع ايده‌من ،

۴۳۷ (ماده)

عقارات موقوفه‌نك تصرفنه متعلق دعوالرده ۷۲۵ مرور زمانك مدتی اون بش سنه‌در ،

بناءً عليه اون بش سنه بلا عذر ترك اولنمش اولان تصرف دعواسی استماع اولنماز .

مثلا بر كيمسه بر وقف عقاره ديكر كسنه مواجهه‌سنده اون بش سنه بالاجارتين تصرف ايدوب ذكر اولنان مدتده اوكمسنه بلا عذر سكوت ايتدكدنصكره حالا اول عقار مدت مذكوره‌دن اقدام بالاجارتين بنم تصرفمده‌در ديو دعواى ايلسه مسموع اولماز كذلك ايكی كيمسه اجارتينلو بر وقف عقاره اون بش سنه على الاشتراك تصرف ايدوب بو مدتده يكديكرندن نسنه دعوى ايتمامشيكن حالا انلردن برى اول عقار سنين مذكوره‌دن مقدم مستقلا اجارتين ايله بنم تصرفمده ايدى ديو ديكرندن دعوى ايلسه دعواسی استماع اولنماز .

كذلك بر كيمسه بر وقف عقارى اول وقفك متوليسی حضورنده اون بش سنه مدت اجرتين صورتيله ضبط وتصرف ايدوب بو مدتده متولى بلا عذر سكوت ايتمشيكن اول عقار طرف وقفدن سكا ايجار اولنميوب سن اول عقارى فضولاً ضبط ايتمشسك ديو اوكيمسه‌دن دعوى ايلسه مسموع اولماز

۴۳۸ (ماده)

نقود موقوفه‌نك اصانه متعلق دعوالرده مرور زمانك مدتی اوتوز التی سنه‌در ،

لكن ربحنه متعلق دعوالرده مرور زمانك مدتى اون بش سنه‌در

٤٣٩ (دماه)

فارغ ايله مفروغ لهك مدت تصرفلرى بربرينه ضم وعلاوه ايديلور ،

مثلا مستغلات موقوفه‌دن برعقارى برمدت فارغ وبرمدت مفروغ له تصرف ايدوبده بو ايكى مدتك مجموعى مرور زمان حدينه بالغ اولسه اومدتلرده بلاعذر ترك دعوى ايتمش اولان مدعينك دعواسى استماع اولنماز ،

وبر كيمسه مستغلات موقوفه‌دن بر عقارى ديكر كمسنه مواجهه سنده اون بش سنه مدت بالاجارتين ضبط وتصرف وبعده آخره فراغ ايدوب مفروغ له دخى اول عقارى بش سنه مدت اوكمسنه مواجهه‌سنده تصرف ايدوب بو ايكى مدتده اوكمسنه بلا عذر سكوت ايتمشيكن حالا اوكمسنه اول عقار سنين مذكوره‌دن مقدم تاريخله بالاجارتين بنم تصرفمده‌در ديو دعوى ايلسه بو دعواده مرور زمان بولنديغندن استماع اولونماز ،

٤٤٠ (ماده)

منتقل منه ايله منتقل اليهك مدت تصرفلرى بر برينه ضم وعلاوه ايديلور ،

مثلا بر كيمسه اجارتين ايله بروقف عقاره برمدت تصرف ايتدكدنصكره وفات ايدوب اول عقارى برمدت دخى انتقال عادى‌يه بناء متوفانك اصحاب انتقالدن اولان ورثه‌سى اجارتين

ايله ضبط وتصرف ايدوب بو ايكى مدتك مجموعى مرور زمان حدينه بالغ اولسه اومدتلرده بلا عذر سكوت ايتمش اولان مدعينك دعواسى مسموع اولماز ٠

٤٤١ (ماده)

مدعى عليهك تلقى ادعا ايلمسى مدعينك دعواسنده اولان مرور زمانى دفع ايتماز ٠

مثلا بر كيمسه بروقف عقارى ديكر كمسنه مواجهه‌سنده بلا نزاع اون بش سنه بالاجاتين متصرف اولوب بعده اوكمسنه اول عقارى سنين مذكوره‌دن مقدم بنم تصرفمده ايدى سن غصباً ضبط ايدييورسك ديو دعوى ايتدكده اوكيمسه دخى فى الحقيقه اول عقار مقدما بالاجارتين سنك تصرفكده ايدى لكن اول عقارى اون بش سنه اقدم باالاذن متولى قطعياً بكافراغ ايتمشيدك ديسه مدعينك دعواسنده اولان مرور زمان مندفع اولماز

بناءً عليه اوكيمسه‌دن تلقى مدعاسنه بينه طلب اولنميوب بلا بينه اول عقار آنك يدنده ابقا اولنور

٤٤٢ (ماده)

بر كيمسه برعقارى اوتوز التى سنه‌دن زياده بر مدت تصرف ايتدكدنصكره بر وقفك متوليسى بو عقارده متوليسى بولنديغم وقفك مستغلاتندن اولوب مدت مذكوره‌ده سكا ايجار ايتمشيدم ديو دعوى ايتدكده اوكيمسه دخى اول عقار بنم ملكمدر ديو متولينك دعواسنى انكار ايلسه نظر اولنور

اكر مدت مذكوره‌ده طرف وقفدن اوكيمسه‌يه ايجار اولنديغى

بين الناس معروف ومشهور ايسه متولينك دعواسى استماع اولنور
واكر معروف ومشهور دكل ايسه اوصورتده استماع اولنماز ،

٤٤٣ (ماده)

دعوانك استماعنه مانع اولان مرور زمان مدتنك بلا دعوى
كچمش اولمسى شرطدر

بناءً عليه بر كيمسه برخصوصى آرالقده حضور حاكمده ديكر
كمسنه‌دن دعوى ايدوب لكن دعوالرى فصل اولنه‌ميوب بو
وجهله مرور زمان بولنسه اومرور زمان دعوانك استماعنه
مانع اولماز .

شو قدر واركه هرايكى دعوى بيننه تخلل ايدن مدت مرور زمان
حدينه بالغ اولماملیدر ،

مدت متخلله مرور زمان حدينه بالغ اولور ايسه دعوى استماع
اولونماز ،

مثلا بركيمسه ديكر كمسنه‌دن بوندن اقدم بالاجارتين تصرفكده
اولان فلان وقف عقارى برسنه اول اذن متولى ايله بكا فراغ
اتمشيدك تسليم ايت ديو اوكمسنه‌نك انكارينه مقارن حضور
حاكمده دعوى ايدوب لكن دعواسى فصل اولنه‌ميوب بعده
اون سنه مرورنده ينه خصوص مذكورى حضور حاكمده
دعوى ايدوب كالاول فصل دعوى اولنه‌ميوب بوحال اوزره يدى
سنه دها مرور ايتدكدنصكره حالا خصوص مذكورى دعوى ايلسه
دعواسى مسموع اولور ،

لكن صورت مذكورهده اك اولكى دعوادن اون بش سنه مرور ايتدكدنصكره دعوى ايلسه ايكى دعوى بيننده كذران ايدن مدت مرور زمان حدينه بالغ اولورسه مسموع اولماز ،

٤٤٤ (ماده)

جهل مرور زمانده اعذار معتبرهدن دكلدر ،

مثلا بر كيمسه ديكر كمسنه مواجههسنده بر وقفك توليتنه اون بش سنه متصرف اولوب اوكمسنه اومدتده بلا عذر سكوت ايتدكدنصكره حالا سنين مذكوره دن مقدم شرط واقف موجبنجه اول توليته بن مستحق ايدم لكن شمدىيه دكين شرط واقف مجهولم بولنديغى جهتله دعوى ايدهمامش ايدم شمدى ايسه شرط واقفه اطلاع كسب ايتديكمدن دعوى ايدرم ديسه دعواسى استماع اولنماز

٤٤٥ (ماده)

بروقف متوليسنك اول وقف عليهنده وقوعبولان اقرارى صحيح ونافذ اولماز ،

بناءً عليه متولينك وقف عليهنده وقوعبولان اقراريله مرورزمان مندفع اولماز ،

مثلا بر وقفك متوليسى بر عقارى اول وقفك مستغلاتندن اولمق اوزره ديكر كيمسه مواجههسنده اون بش سنه ضبط وتصرف ايدوب اوكيمسه اومدتده بلا عذر سكوت ايتدكدنصكره اول عقار سنين مذكورهدن مقدم تاريخ ايله بنم ملكمدر ديو دعوى و متولى دخى اول عقار آنك ملكى اولديغى اقرار

ايلسه مدعينك دعواسنده اولان مرور زمان مندفع اولماز بناءً عليه مدعينك مذكور دعواسى استماع اولنماز كذلك بر وقفك متوليسى بر عقارى اول وقفك مستغلاتندن اولمق اوزره ديكر وقفك متوليسى مواجههسنده اوتوز التى سنه مدت ضبط وتصرف ايدوب وقف ثانى متوليسى بومدتده بلا عذر سكوت ايتمشيكن خالا اول عقار متوليسى اولديغم وقفك مستغلاتندندر ديو وقف اول متوليسندن دعوى ايتدكده وقف اول متوليسى دخى اول عقار وقف ثانى مستغلاتندن اولديغنى اقرار ايلسه وقف ثانى متوليسنك دعواسنده اولان مرور زمان مندفع اولماز ،

بناءً عليه وقف ثانى متوليسنك مذكور دعواسى استماع اولونماز ،

٤٤٦ (ماده)

ريع وغلهٔ وقف حقنده مرورزمانك مدتى اون بش سنهدر بناءً عليه اون بش سنه بلا عذر متولئ وقف طرفندن ترك اولنمش اولان ريع وغله دعواسى مسموع اولماز ،

٤٤٧ (ماده)

تحصيصات قبيلندن اولان اراضئ موقوفهنك تصرفنه متعلق دعوالرده مرور زمانك مدتى اون سنهدر ،
اما رقبهسنه متعلق دعوالرده اوتوز التى سنهدر ،

٤٤٨ (ماده)

مرور زمانده معتبر اولان سنه سنهٔ قمريهدر ،

یوقسه سنهٔ شمسیه ومالیه دکلدرکه سنهٔ قمریه‌دن حساب اولنور .

۴۴۹ (ماده)

منافعی عمومه عائد ومشروط اولان مؤسسات خیریه دعوالرنده مرور زمان جاری اولماز زیرا عمومه زمانده عمومدر .

مطلب ثامن عشر

خصم اولوب اولمیانلر بیاننده‌در

۴۵۰ (ماده)

اجارتینلو عقارات موقوفه‌نك کرك رقبه وکرك تصرف عادیسه متعلق هر نوع دعواده متولیٔ وقفك حضوری شرطدر .

اول عقارك مستأجری کرك مدعی بولنسون وکرك مدعی علیه بولنسون ،

فقط اجارتینلو بر وقف عقار غصب اولنسه انی غاصبدن مستأجر دعوی ایده‌بیلور متولینك حضوری شرط دکلدر ،

مثلا برکیمسه دیکر کمسنه‌نك یدنده اولان برعقاری فلان وقفك مستغلاتندن اولمق اوزره بالاجاتین بنم تصرفمده‌در دیو دعوی ایلسه بو دعوانك صحتنده اول وقفك متولیسی حاضر بولنمق شرطدر ،

کذلك بر وقفك مسقفاتندن اولمق اوزره اجارتین صورتیله

بركيمسه‌نك يدنده بولونان برعقار ايچون ديكر كمسنه اول عقار ملكمدر وياخود بالاجارتين بنم تصرفمده در ديو متولئ وقف حاضر اولميه‌رق يالكز اول كيمسه‌دن دعوى ايلسه دعواسى مسموع اولماز ،
بناءً عليه بو صورتده حاكم بلا حضور المتولى دعواى مذكوره‌يى استماع وحكم ايتسه حكمى نافذ اولماز ،
لكن بركيمسه‌نك يدنده اولان اجارتينلو بر وقف عقار ايچون اول عقار بالاجارتين بنم تصرفمده ايكن سن اول عقارى غصباً ضبط ايتدك ديو متولئ وقف حاضر اولميه‌رق اوكمسنه‌دن دعوى ايلسه دعواسى استماع اولونور ،

٤٥١ (ماده)
مدعابه اولان وقف عقار بر قاچ وقف ايله مخلوط بولنسه اول وقفلرك جمله‌سنك متوليلرى حاضر بولنمق شرط اولديغندن بعضيسنك حضورى كافى دكلدر ،

٤٥٢ (ماده)
عرصه‌سى مقاطعه‌لو وقف وابنيه واشجار كبى مشتملاتى ملك اولان عقارك مستملاتنه متعلق دعواده متولئ وقفك حضورى شرط دكلدر .
لكن عرصه‌سنه متعلق دعواده متولئ وقفك حضورى شرطدر

٤٥٣ (ماده)
بركيمسه اجارتين ايله تصرفنده اولان وقف عقارى آخره ايجار

ايدوبده آندنطولايى مستأجردن اجارهٔ مجتمعه دعوى ايلسه بو دعواده متولىٔ وقفك حضورى شرط دكلدر .

(ماده) ٤٥٤

بدل فراغ دعواسنده متولينك حضورى شرط دكلدر ،
مثلا بركيمسه ديكر كمسنه‌دن مستغلات موقوفه‌دن بالاجارتين تصرفنده اولوب باذن متولى سكا فراغ ايتمش اولديغم فلان عقار بدلندن ذمتكده شو قدر مبلغ الاجنم واردر ديو دعوى ايلسه متولينك حضورى شرطدر دكلدر

(ماده) ٤٥٥

آيرو آيرو وقفلردن بر برينه متصل ايكى باب اجارتينلو عقارك متصرفلرندن بريسى ديكرندن كندى تصرفنده اولان عقاره تجاوز ايلديكنى دعوى ايتدكده اول وقفلردن هر برينك متوليسى حاضر بولنمق شرطدر .

(ماده) ٤٥٦

بركيمسه ديكر كمسنه‌نك اجارتين ايله تصرفنده اولان وقف عقارى برمدت غصباً ضبط ايلسه او مدتده غاصب اوزرينه لازم كلان اجر مثلى دعواده خصم متولىٔ وقفدر مستأجر دكلدر
مكر متولى دعواى مذكورده مستأجرى توكيل ايتمش ايسه مستأجر خصم اولور ،

(ماده) ٤٥٧

واقفى بر ذات اولان وقفك مشروط لهلرى منفعت مشروطه‌يه متعلق دعواده كرك مدعى اولسون وكرك مدعى عليه اولسون

انلردن بريسى سائرى طرفندن خصم اوله بيلور ،

٤٥٨ (ماده)

اشتراك ومشروطيت اوزره برقاچ كشينك متصرف اولدقلرى توليته ديكر بر كيمسه استحقاق دعوى ايلسه توليت متصرفلرندن يالكز برى مدعى يه خصم اولوب ديكرلرينك حضورى شرط دكلدر ، بناءً عليه برينك عليهنده لاحق اولان حكم سائرينه دخى سرايت ايدر ،

فقط حكم واقفك سائر ورثه يه سرايتى مدعينك دعواسى ثابت اولمسى شرطيله مشروطدر .

مثلا توليتى واقفك اولادينه مشروطه وقفك توليتنه واقفك اولاد اولادندن برقاچ كشيلر متصرفلر ايكن ديكر بر كيمسه ظهور ايدوب بن دخى واقفك اولاد اولادندنم ديو توليت متصرفلرندن يالكز برى مراجهه سنده دعوى ومدعاسنى بالبينه اثبات ايدوب موجبنجه حكم اولنسه بوحكم سائر متصرفلره دخى سرايت ايدر كذلك توليتى بطناً بعد بطن ذريت واقفه مشروطه اولان وقفك توليتنه بطن ثانيده اولان اولاد واقفدن برقاچ كشى متصرفلر ايكن ديكر بركيمسه ظهور ايدوب بطن اولده واقفك اولادندنم ديو توليت متصرفلرينك يالكز برى مواجهه سنده دعوى و مدعاسنى وجه شرعى اوزره اثبات ايدوب حكم اولنسه بوحكم سائر متصرفلره دخى سرايت ايدر

بناءً عليه بو صورتده توليت متصرفلرك جانبندن رفع اولنه رق

مدعی‌یه توجیه اولنور ،

٤٥٩ (ماده)

بر وقفك تولیتی منحل اولوب شرط واقف موجبنجه اول تولیتك هنوز مشروط لهی متعین اولمامغله ایکی کیمسه‌دن هر بری تولیت مذکوره‌یه کندوسنك مستحق اولدیغنی دعوی ایلسه آنلردن بری آخره خصم اوله‌مز ،

بناءً علیه انلره خصم اولمق اوزره طرف حاکمدن اول وقفه بر قائممقام نصب اولنه‌رق قائممقم موجهه‌سنده دعوی ایدرلر ،

٤٦٠ (ماده)

سکنا ویا غله‌سی مشروطه اولان عقارات موقوفه‌یی دعواده خصم متولیٔ وقفدر ،

یوقسه سکنا ویا غله‌نك مشروط لهی دکلدر .

مثلا برکیمسه دیکر کمسنه یدنده اولان برخانه‌یی سکنا ویاخود غله‌سی بکا مشروطه وقفدر دیو دعوی ایدوبده اول وقفك تولیتی مدعی عهده‌سنده اولمدیغی حالده مجرد مشروط له اولمغله دعواسی استماع اولونماز ،

فقط حاکم مشروط لهی دعوایه مأذون قیله‌رق آنك خصومتنی رأی ایدر ایسه اوصورتده مشروط دخی خصم اوله‌بیلور .

٤٦١ (ماده)

منافع عمومه عائد ومشروط ولان مؤسسات خیریه‌یی دعواده عامه‌دن بری خصم اوله‌بیلور ،

مطلب تاسع عشر

وقف حقنده شهادته دائر اولوب اوچ فصلی

جامعدر

فصل اول

مقبول اولوب اولمیان شهادت بیاننده‌در

٤٦٢ (ماده)

اصل وقف حقنده وقفك لهنه مرتزقه‌سنك شهادتی مقبولدر .

مثلا بر وقف نقودك متولیسی بر کیمسه‌دن اصل مال وقفدن ذمتکده شوقدر اقچه واردر دیو دعوی ایتدکده اول وقفك مرتزقه‌سندن بعض کمسنه‌لر متولنك مدعاسنه شهادت ایلسه‌لر قبول اولنور ،

کذلك بر وقفك متولیسی دیکر کیمسه‌نك یدنده اولان بر عقار ایچون اول وقفك مستغلاتندندر دیو دعوی و ذوالید دخی ملکمدر دیو متولینك دعواسنی انکار ایتدکده متولینك مدعاسنه اول وقفك مرتزقه‌سندن بعض کمسنه‌لر شهادت ایتسه‌لر قبول اولنور .

٤٦٣ (ماده)

وقفك متعلق بر دعواده متولی‌یه شهود اقامه‌سی لازم کلدکده متولی شاهدم یوقدر دیدکدنصکره شاهد اقامه ایلسه قبول

اولنور (٣٣٤) ماده يه باق

٤٦٤ (ماده)

ربح وغلهٔ وقف حقندن وقفك لهنه مرتزقه‌سنك شهادتی مبقول دكلدر.

مثلا بر وقف نقودك متوليسی ديكر كيمسه‌دن نقود موقوفه‌دن سكا اقراض ايتمش اولديغم اقچه ايچون اوزرينه وجه مشروع اوزره شو قدر اقچه ربح الزام ايتمشيدم ديو دعوی واو كيمسه دخی انكار ايتدكده متوليتك مدعاسنه اول وقفك مرتزقه‌سندن بعض كيمسه‌لر شهادت ايتسه‌لر قبول اولونماز ،

كذلك بر وقفك متوليسی ديكر كيمسه‌يه اول وقفك عقاراتندن فلان عقاری سكا ايجار ايتمشيدم انك اجرتندن مجتمع ذمتكده شو قدر اقچه واردر ديو دعوی واو كيمسه دخی انكار ايتدكده متولينك مدعاسنه اول وقفك مرتزقه‌سندن بعض كمسنه‌لر شهادت ايلسه‌لر قبول اولونماز ،

٤٦٥ (ماده)

بر محلك وقف قديم اولديغنه شهادت ايدن شاهدلر واقفك اسمنی بيان ايتماسه‌لر بيله شهادتلری قبول اولنور

٤٦٦ (ماده)

بر كيمسه‌نك ذريت واقفدن اولديغنه شهادت ايدن شاهدلر او كيمسه ايله واقف بيننده اولان وسائطی بيان ايتمك لازمدر بناءً عليه شاهدلر بروجه محرر وسائطی بيان ايتميه‌رك او كيمسه‌نك

مطلقا ذریت واقفدن اولدیغنه شهادت ایلسه‌لر شهادتلری قبول اولنماز

شوقدر وارکه مدعی واقفك ذریتندن اولدیغی ثابت اولان بر شخصك ذریت و یا اقرباسندن اولدیغی دعوی ایلدیکی تقدیرده شاهدلر دخی بو وجه اوزره شهادت ایلسه بوشهادت کافی اولوب مدعی ایله واقف بیننده اولان وسائطی بیان ایتمك لازم دکلدر.

بوکا دائر تفصیلات (٤٢٣) ماده‌یه باق

استطراد

٤٦٧ (ماده)

منفعتی کندویه مشروطه اولان حکم بر واقفك کرك اصلی وکرك غله‌سی حقنده کندی لهنه حکمی نافذ اولماز

مثلا غلاسی بربلده حاکمنه مشروطه اولان وقفك متولیسی اول بلدده واقع دیکر کمسنه‌نك ملکیت اوزره یدنده اولان برعقاری اول وقفك مستغرتندر دیوحاکم حضورنده اوکمسنه‌دن انکارینه مقارن دعوی ومدعاسنه اقامهٔ بینه ایدوبده موجبنجه او حاکم دخی حکم ایتسه حکمی نافذ اولماز

اول بلدده بو مقوله خصوصات و قضیه‌یی استماعه مأذون دیکر حاکم وار ایسه انك حضورنده مرافعه‌لری اجرا اولنور

دیکر حاکم یوق ایسه مجلهٔ احکام عدلیه‌نك ۱۸۰۹ نجی ماده‌سنه توفیقاً معامله اولنور

فصلی ثانی

تسامعله شهادته دائردر

٤٦٨ (ماده)

ذواليدك تصرفی اسباب ملكدن برسبب شرعی‌یه مستند اولمادقجه اصل وقف حقنده تسامعله شهادت قبول اولنور

بومقامده اصل وقفدن مرادوقفه متعلق اولوب صحت وقفك موقوف عليهی بولنان شيلر در

مثلا بركيمسه‌نك يدنده اولان بر عقار ايچون بر وقفك متوليسی اول وقفك ماليدر ديو دعوی واوكيمسه دخی اسباب ملكدن برسبب بيان ايتميه‌رك اول عقار بنم ملكمدر ديو ملك مطلق ادعا وبووجهله متولينك دعواسنی انكار ايتدكده متولينك مدعاسنه بعض كيمسه‌لر تسامعله شهادت ايلسه‌لر قبول اولنور

اما ذواليدك تصرفی شرا وهبه وارث كبی اسباب ملكدن برسبب شرعی‌يه مستند اولور ايسه اوصورتده اصل وقف حقنده تسامعله شهادت قبول اولنميوب تسجيل وقفی اثبات لازمدر

تسجيل حقنده ايسه تسامعله شهادت قبول اولنماز

مثلا بركيمسه برعقاری آخردن اشترا ايدرك ملكيت اوزره اكا متصرف ايكن بر وقفك متوليسی اول عقار وقف مزبور مستغلاتندندر ديو دعوی ايتدكده متولينك مدعاسنه بعض

كيمسه‌لر تسامعله شهادت ايلسه‌لر بوشهادت قبول اولنماز

٤٦٩ (ماده)

محض شروط وقف حقنده تسامعله شهادت قبول اولنماز

مثلا برجهته مشروطه اولمق اوزره ضبط اولنه كلان برعقارك حقنده واقفك اولاد اولادندن بركيمسه اول عقارك غله‌سنى واقف اولادينه واولاد اولادينه شرط ايتمشدر ديو دعوى ايتدكده مدعاسنه بعض كمسنه‌لر تسامعله شهادت ايلسه‌لر قبول اولنماز

اما اصل وقف خصم طرفندن انكار اولنوبده اصله سماعله شهادت ضمننده شروط وقفه دخى سماعله شهادت ايلسه‌لر قبول اولنور .

فصل ثالث

ترجيح بيناته دائردر

٤٧٠ (ماده)

صحت بينه‌سى مرض موت بينه‌سندن اولادر

مثلا بركيمسه ملك عقارينى وقف ومتولى‌يه تسليم ايدوب تسجيل شرعى ايتديردكدنصكره وفات ايددت ثلث مساعد اولمامغله ورثه‌سى مرض موتنده وقف ايتميشدى ديو دعوى و متولىٔ وقف دخى صحتنده وقف ايتميشدى ديو دعوى ايدوب طرفيندن هر برى مدعاسنه بينه اقامه ايتسه متولينك بينه‌سى ترجيح ايديلور

كذلك اصحاب انتقالدن اصلا وارثى اولميان بركيمسه اجارتين ايله تصرفنده اولان وقف عقارى آخره باذن متولى فراغ ايتدكدن صكره وفات ايتدكده متولى فارغ مرض موتنده فراغ ايتمشيدى بناءً عليه فراغ صحيح اولميوب اول عقار محلولاً طرف وقفه عائددر ديو دعوى ومفروغله دخى صحتنده فراغ ايتمشيدى بناءً عليه فراغ صحيحدر ديو دعوى ايدوب طرفين مدعالرينه اقامهٔ بينه ايتمك استسه‌لر مفروغ لهك بينه‌سى ترجيح ايديلور .

٤٧١ (ماده)

بركيمسه اجاره ايله تصرفنده اولان وقف عرصه‌يه كندى ماليله بنا احداث ايتدكدنصكره متولى سن بنم امرمله مصروفك اجرته محسوب اولمق اوزره بنا ايتمشيدك ديو دعوى مستأجر دخى نفسم ايچون بنا ايتمشيدم ديو دعوى ايدوب آنلردن هربرى مدعاسنه اقامهٔ بينه ايتمك استسه متولينك بينه‌سى ترجيح اولنور

٤٧٢ (ماده)

تقييد بينه‌سى اطلاق بينه‌سى اوزرينه ترجيح اولنور

مثلا بر واقفك غله‌سنه واقفك بطن اولده اولان اولادى متصرفلر ايكن واقفك بطن ثانيده بولنان اولادى اول واقفك غله‌سى واقفك مطلقا اولادينه واولاد اولادينه مشروطه‌در ديو دعوى وواقفك بطن اولده اولان اولادى غلهٔ مذكوره واقفك بطناً بعد بطن اولادينه واولاد اولادينه مشروطه ديو دعوى ايدوب طرفين مدعالرينه اقامهٔ بينه ايتمك استسه‌لر بطن اولده بولنان اولادك بينه‌سى ترجيح اولنور .

تولیت دخی غله کبیدر

٤٧٣ (ماده)

بر محلده واقع اراضی ایچون بر وقفك متولیسی اول وقفك اراضیسندندر دیو دعوی وصاحب ارض اراضیٔ امیریه‌دندر دیو دعوی ایدوب هر بری مدعاسنه اقامهٔ بینه ایتمك استسه شهرت شایعه قنغی طرفده ایسه اول طرفك بینه‌سی ترجیح اولنور شویله كه اول اراضینك وقفیتی حقنده شهرت شایعه وار ایسه متولینك بینه‌سی ترجیح اولنور

وبالعکس شهرت شایعه اول اراضینك اراضیٔ امیریه‌دن اولمسنده ایسه صاحب ارضك بینه‌سی ترجیح اولنور

هیچ برطرفده شهرت شایعه یوق ایسه نظر اولنور

اگر اول اراضی‌یه وضع‌یدطرف وقفده‌ایسه خارج اولان صاحب ارضك بینه‌سی ترجیح اولنور

واگر وضع ید طرف بیت المالده ایسه خارج اولان متولینك بینه‌سی ترجیح اولنور

٤٧٤ (ماده)

وقف دعواسی ملك مطلق دعواسی قبیلندندر

بناءً علیه ایکی وقفك متولیلرندن هر بری برمحلك کندو وقفندن اولدیغنی دعوی ایدوب‌بده‌انلردن بری ذی‌الید دیکری خارج بولنسه خارجك بینه‌سی ترجیح اولنور

كذلك برمحلی برکیمسه ملکمدر دیو ملك مطلق دعواسی ایدوب
بروقفك متولیسی دخی وقفدر دیو دعوی ایدوبده انلردن بری
ذی الید دیکری خارج بولنسه خارجك بینه‌سی ترجیح اولنور
شویله‌که اکر اول محل ملکیت دعوی ایدن کیمسه‌نك یدنده ایسه
متولینك بینه‌سی ترجیح اولنور
واکر متولینك یدنده ایسه ملکیت دعواسی ایدنك بینه‌سی ترجیح
اولنور ،

٤٧٥ (ماده)

وقف مورخ دعواسنده تاریخی مقدم اولان طرفك بینه‌سی
راجحدر
شویله‌که برمحل حقنده ایکی وقفك متولیلرندن هر بری تاریخ
وقفی بیان ایدرك وقفیت دعوی ایدوبده برینك تاریخی دیکرندن
مقدم اولسه تاریخی مقدم اولان متولینك بینه‌سی ترجیح اولنور

مطلب عشرین

متولی‌یه یمین توجه ایدوب ایتمیان مواد بیاننده‌در

٤٧٦ (ماده)

وقفه متعلق دعاویده کندی اوزرینه عقد ادعا اولنمیان متولی‌یه
یمین توجه ایتمز
مثلا وقف اولمق اوزره متولی یدنده اولان برعینی برکیمسه
ملکمدر دیو دعوی ایدوبده مدعاسنی اثبات ایده‌مسه متولی‌یه
یمین ویردیره‌مز

كذلك بر وقف نقودك متولیسی دیکر کیمسه‌دن سلفم اولان متولینك ادانه‌سیله وقفه شوقدر غروش دینك واردر دیو دعوی واول کیمسه دخی بن مبلغ مزبوری سلفك اولان متولی‌یه زمان تولیتنده تماماً ادا ایتمشیدم دیو دفع وبو دفعنی اثبات ایده‌ماسه متولی‌یه یمین ویردیره‌مز

کذا برکیمسه فلان وقفه شوقدر غروش دینم واردر دیو اقرار ایتدکدن صکره دونوب بنم اول وقفه اول قدر غروش دینم اولمیوب کاذباً اقرار ایتمشیدم دیو دعوی ایلسه اقرارنده کاذب اولمدیغی حقنده اول وقفك متولیسنه یمین ویردیره‌مز

اما کندی اوزرینه عقد ادعا اولنان متولی‌یه یمین توجه ایدر مثلا بر وقفك مستغلاتندن اولمق اوزره متولیسی یدنده اولان عقار حقنده بر کیمسه اول عقاری مدت معلومه تمامنه دکین بکا ایجار ایتمشیدك تسلیم ایت دیو متولینك انکارینه مقارن دعوی ایدوبده مدعاسنی اثبات ایده‌ماسه اول عقاری کندویه ایجار ایتمدیکنه متولی‌یه یمین ویردیره‌بیلور

کذلك برکیمسه بر وقفك متولیسندن اول وقفك لوازمیچون بندن شو قدر اشیا اشترا وقبض ایتمشیدك ثمننی ویردیو دعوی ومتولی انکار ایدوبده مدعاسنی اثبات ایده‌مسه متولی‌یه یمین ویردیره بیلور ،

کذلك بر وقف عقارك مستأجرندن متولیسی بریکمش اجرت دعوی ایتدکده مستأجر اجرت مذکوره‌یی تماماً سکا ادا وتسلیم ایدوب ذمتمده هیچ برالەجق قالمامشدر دیو متولینك انکارینه مقارن

دفعه تصدى ايتمش ودفعنى اثبات ايده‌مامش اولسه متولى‌يه يمين ويرديره‌بيلور

۴۷۷ (ماده)

تعيين ماده ايدلميه‌رك وقف حقنده بركونه خيانت ايتديكنه دائر متهم اولان متولى حاكم طرفندن تحليف ايديله‌بيلور

مطلب حادى وعشرين

اقرار بيانندهدر

۴۷۸ (ماده)

متولينك وقف عليهنه اقرارى جائز دكلدر

مثلا بر كيمسه وقف اوزره متولى يدنده بولنان عقارى ملكمدر ديو دعوى ايتدكده متولى مدعينك دعواسنى اقرار واعتراف ايتسه متولينك اشبو اقرارى وقف عليهنده معتبر اولمديغندن مدار حكم اولەمز

۴۷۹ (ماده)

بر كيمسه يدنده اولان برعقار ايچون اول عقار وقفدر ديسه بو سوز اول عقارك مقدما وقف ايدلمش اولديغنى اقراره محمولدر يوقسه ابتداءً انشاء وقفه محمول دكلدر

بناءً عليه آنده شرائط وقف آرانمز

۴۸۰ (ماده)

بروقفك غله ويا سكناسنك وياتوليتنك مشروط لهى اولان كيمسه

مشروطله اولديغى ثابت اولميان ديكر بركمسنه ايچون اول دخى وقفك مشروط لهيدر ديو اقرار ايلسه مقرك بو اقرارى انجق كندى حقنده نافذ اولور

سائر مشروط لهلر وار ايسه انلرك حقلرنده نافذ اولماز

بناءً عليه بروجه محرر مقرله اولان كمسنه يالكز مقرك حصه سنده مقره شريك اولور

سائر حصه دارلر اولديغى تقديرده انلره حصه لرنده شريك اوله مز

صورت مشروحه ده مقر وفات ايتسه اقرارك حكمى قالماز بناءً عليه متوفانك اقرار مذكور ايله اولادى الزام اولنه مز

(ماده) ٤٨١

اجارتينلو وقف عقارك رقبه سنه دائر برخصوصده بالاجارتين متصرفنك وقف عليهنه اقرارى صحيح ومعتبر دكلدر

مثلا بر وقفك اجارتينلو مستغلاتندن اولمق اوزره بركيمسه نك بالاجارتين تصرفنده اولان برعقار ايچون ديكر كمسنه ملكمدر ديو دعوى ايتدكده اول كيمسه دخى اول عقار مدعينك ملكى اولديغنى اقرار ايلسه بو اقرار وقف حقنده نافذ ومعتبر اولماز بناءً عليه حاكم اقرار مزبوره بناءً اول عقارك مدعينك ملكى اولديغنه حكم ايلسه حكمى صحيح اولماز

كذلك بر وقفك اجارتينلو مستغلاتندن اولمق اوزره بر كيمسه نك بالاجارتين تصرفنده اولان برعقار ايچون ديكر وقفك متوليسى بنم وقفم مستغلاتندندر ديو دعوى ايتدكده اول كيمسه دخى اقرار ايلسه صحيح ونافذ اولماز

٤٨٢ (ماده)

بر وقف نقودك متوليسى بر كيمسه‌دن متولئ سابقك ادانه‌سيله مال وقف مزبوردن ذمتكده شوقدر غروش الاجق واردر ديو دعوى واول كيمسه دخى انكار ايله برابر اكر متولئ سابق كلوب بابكا اول قدر غروش ادانه ايتمش اولديغنى بيان ايدر ايسه مبلغ مزبورى ادا ايدرم ديو وعد ايدوب بعده متولئ سابق كلوب او كيمسه‌يه اولقدر غروش ادانه ايتمش اولديغنى بيان ايدوب لكن اوكيمسه تصديق ايتماسه مجرد وعد مذكورينه بناء اوكيمسه مبلغ مزبورى اقرار ايتمش عد اولنه‌مز

بوصورتده حاكم مجرد وعد مذكوره بناءً مبلغ مزبورك اداسيله اوكيمسه اوزرينه حكم ايلسه حكمى صحيح اولماز

اما متولئ سابق بروجه محرر بيان ايتدكدنصكره اوكيمسه دخى انى تصديق ايلسه اوصورتده مبلغ مزبورى اقرادر ايتمش اوله‌جغندن مبلغ مزبورك اداسيله الزام اولنور .

صوك

بوکتابك محرر وجامعی استانبول مدرسلرندن و مغدورین سیاسیه‌دن سابقاً یالوه نائبی اولوب لغرض جاهلدر نامیله‌ده تنسیقاً مغدورلردن واسبقاً دخی خاصه سکزنجی آلای مفتیسی اولوب استبداداً بومأموریتی‌ده‌ظلمهٔ سأبقه طرفندن غصب ایدیلان مولانا یوی آبادی حافظ خلیل شکری افندی حضرتلریدر.

سنه ۳۳۰

﴿ ناشر کتاب — محمد شمس الدین ﴾

فهرست